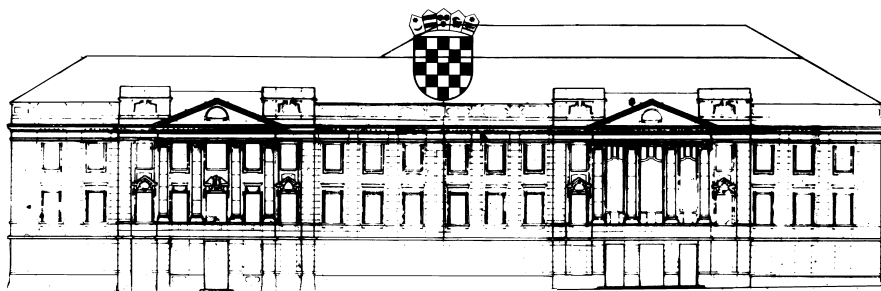


izvješća

HRVATSKOGA SABORA



ISSN 1845-9404

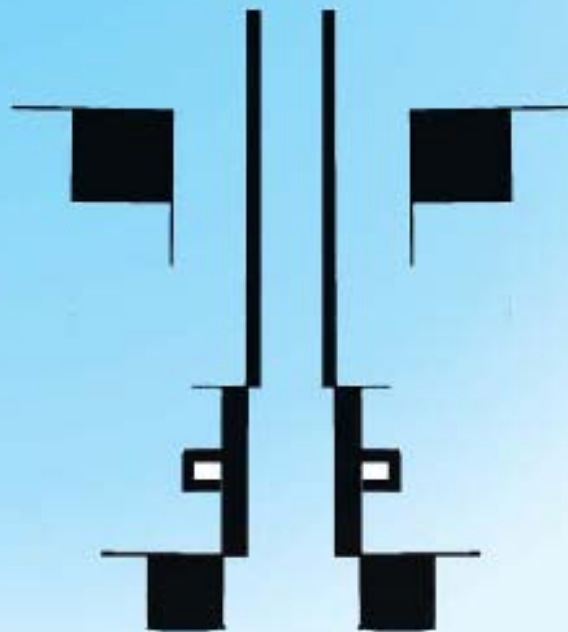
GODINA XVII.

BROJ 444

ZAGREB, 12. V. 2006.

18. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA ZA INFORMIRANJE HRVATSKE JAVNOSTI O EU I PRIPREMAMA ZA ČLANSTVO



- PRIJEDLOG KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE ZA INFORMIRANJE HRVATSKE JAVNOSTI O EUROPSKOJ UNIJI I PRIPREMAMA ZA ČLANSTVO

Povećanje opsega i kvalitete informiranja građana o temama pristupa Europskoj uniji

_____ S. Šurina 3

- GODIŠNJE IZVJEŠĆE O SPREMNOSTI OBRAMBENOG SUSTAVA, PROVOĐENJU KADROVSKE POLITIKE I UKUPNOM STANJU U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE, S IZVJEŠĆEM O PROVEDBI PLANA OBRANE I OBRAMBENIH PRIPREMA; PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O OBVEZI VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U VEZI IZRADE PRIJEDLOGA STRATEGIJE IZ PODRUČJA OBRANE I NACIONALNE SIGURNOSTI

O obrambenoj spremnosti Oružanih snaga

_____ V. Žugaj 11

- IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU ZA 2005. GODINU; IZVJEŠĆE O OBAVLJENIM REVIZIJAMA ZA 2004; IZVJEŠĆE O OBAVLJENIM REVIZIJAMA ZA 2004. GODINU POSEBNI DIO - SLUŽBENA TAJNA; INFORMACIJA O RADNJAMA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U ODNOSU NA OBAVLJENE REVIZIJE DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU ZA 2003. GODINU

_____ M. Udiljak; S. Š-Hrnčević 22

- IZVJEŠĆE S PRIJEDLOGOM MJERA ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA U SVEZI SA ZAKLJUČENIM UGOVORIMA IZMEĐU DRŽAVNIH TIJELA I TVRTKI U VLASNIŠTVU ILI DJELOMIČNOM VLASNIŠTVU DUŽNOSNIKA

Prikupljena dokumentacija upućena Državnom odvjetništvu

_____ A. Šoljan 34

- PRIJEDLOG GODIŠNJEG IZVJEŠĆA AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA IZ PODRUČJA TRŽIŠNOG NATJECANJA ZA 2004. GODINU

Zakonodavstvo iz područja tržišnog natjecanja usklađeno s pravnim stečevinama EU

_____ A. Favro 46

- IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

_____ I. Čerkez 48

- IZBORI, IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

_____ A. Favro; I. Čerkez 49

- ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

_____ M. Micek 49

PRIKAZ RADA:

- 18. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 25, 26. I 27. SIJEČNJA TE 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16. I 17. VELJAČE 2006.

PRIJEDLOG KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE ZA INFORMIRANJE HRVATSKE JAVNOSTI O EUROPSKOJ UNIJI I PRIPREMAMA ZA ČLANSTVO

Povećanje opsega i kvalitete informiranja građana o temama pristupa Europskoj uniji

Zastupnici su većinom glasova donijeli Komunikacijsku strategiju za informiranje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo, čiji je predlagatelj Vlada RH.

Prvu Komunikacijsku strategiju za informiranje hrvatske javnosti o približavanju RH europskim integracijama Vlada RH usvojila je 18. listopada 2001. godine. Potreba za novom komunikacijskom strategijom za informiranje domaće javnosti o EU i pripremama za članstvo nastala je slijedom dinamike približavanja RH EU i otvaranja pregovora o članstvu te informativnih potreba koje iz toga proizlaze. Novom Komunikacijskom strategijom Vlada RH postavlja strateške odrednice informiranja/komuniciranja o procesu pristupanja EU polazeći od informativnih potreba građana iskazanih u istraživanjima javnog mnijenja. Istraživanja su pokazala kako značajan broj građana smatra da je, s obzirom na predstojeću fazu pristupanja EU, potrebno više informacija o predno-

stima i nedostacima, odnosno koristima i troškovima članstva u EU po pojedinim sektorima.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predlagatelja, ministrice vanjskih poslova i europskih integracije, **Kolinde Grabar-Kitarović**. Rekla je da potreba za novom komunikacijskom strategijom proizlazi iz dinamike procesa približavanja RH EU, otpočinjanja pregovora o članstvu i intenziviranja pristupne faze ovoga procesa, čime se povećava potreba i obveza za pravovremenim informiranjem i komuniciranjem s građanima o tijeku pregovora, te o svim aspektima pridruživanja. Tako će građani dobiti objektivnu i realnu sliku o EU i članstvu Hrvatske u EU. Ministrica je naglasila da je uspješno pristupanje EU moguće ostvariti jedino ako proces priprema za pristupanje uživa visok stupanj razumijevanja i potpore hrvatskih građana.

Također, potrebno je što bolje objasniti prilagodbe koje Hrvatska još treba

učiniti na putu prema članstvu u Uniji, troškove tih prilagodbi, ali i sve prednosti, da bi građani kada budu glasali na referendumu o pristupanju mogli odlučivati na temelju objektivnih i argumentiranih informacija.

U listopadu 2005. godine Sabor je uz Rezoluciju o strategijskim odrednicama pregovora RH s EU donio i Zaključak kojim zadužuje Vladu RH da uputi Hrvatskom saboru na usvajanje sveobuhvatnu komunikacijsku strategiju s ciljem upoznavanja građana s prednostima i nedostacima članstva u EU, zacrtanom dinamikom pregovora i postignutim rezultatima.

Vlada RH formalno je zadužila Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija da izradi tu novu komunikacijsku strategiju u skladu s potrebama hrvatske javnosti, ali i sadašnje etape integracijskog procesa, s ciljem povećanja opsega, ali i kvalitete informiranja građana o europskim temama.

Prijedlog teksta strategije izrađen je unutar Ministarstva uz pomoć stranog konzultanta, stručnjaka za odnose s javnošću i informiranje. Nova strategija bila

je i temom prvog sastanka Nacionalnog foruma o pristupanju EU na kojem su sudjelovali brojni hrvatski stručnjaci iz područja informiranja i komunikacija kao i predstavnici civilnog društva, akademske zajednice i vjerskih zajednica.

Mišljenje na nacrt teksta komunikacijske strategije dala su sva ministarstva, ured glavnog pregovarača i ured za odnose s javnošću Vlade. U sklopu rada na izradi Prijedloga organizirane su i dvije rasprave sa stručnjacima iz područja marketinga i agencija za odnose s javnošću, predstavnicima saborskih odbora, predstavnicima medija i akademske zajednice, vjerskih predstavnicima, a bio je zastupljen i nevladin sektor kao i delegacija Europske komisije u Zagrebu.

Po završetku ovog postupka Vlada je usvojila tekst Prijedloga na sjednici održanoj 9. prosinca 2005. godine, te ga uputila Saboru na usvajanje.

Ministrica je istaknula da su novom Komunikacijskom strategijom definirani ciljevi informiranja, pristup, jezik i ton, ciljne skupine, sudionici i partneri u komunikaciji, te načini i sredstva informiranja. Cilj je podizanje razine i kvalitete informiranja, ali i rasprave o pristupanju EU, osobito u okviru Nacionalnog foruma o pristupanju EU, zadovoljavanje ukupne potrebe za informacijama i poticanje interesa za njima, otvorenost i transparentnost u informiranju uz uklanjanje neutemeljenih i pogrešnih stereotipova u pitanjima vezanim uz integracijski proces.

Cjelokupna javnost RH ciljna je skupina ove strategije budući da je namjera Vlade da informacije izravno dopru do svih dijelova hrvatskog društva. Međutim, posebna je pozornost usmjerena na tzv. multiplikatore, odnosno pokretače javnog mnijenja, kao što su državni dužnosnici i saborski zastupnici, mediji, gospodarski subjekti, nevladine organizacije i civilni sektor, akademska zajednica, vjerske zajednice i uglednici, tijela lokalne uprave i samouprave i lokalne udruge. Posebna pozornost usmjerena je i na mlade kao buduće građane EU, te na skupinu osjetljivih na promjene kao što je ruralno stanovništvo i poljoprivred-

nici, stanovništvo područja od posebne državne skrbi i umirovljenici.

Strategija također predviđa sudionitvo i partnerstvo u procesu komunikacije mnogobrojnih tijela, organizacija i pojedinaca, resornih ministarstava, delegacije Europske komisije u RH, medija, subjekata gospodarskog sektora, nevladinih organizacija i civilnog društva, tijela regionalne i lokalne uprave i samouprave, akademske zajednice, vjerskih zajednica, knjižnica.

Novom Komunikacijskom strategijom definirani su ciljevi informiranja, pristup, jezik i ton, ciljne skupine, sudionici i partneri u komunikaciji, te načini i sredstva informiranja.

Strategijom se proširuju opseg i vrste radnih sredstava koja se primjenjuju u komunikaciji s građanima: uz već postojeće kao Nacionalni forum o pristupanju EU, konferencije i brifinge za tisak, istraživanja javnog mnijenja, tiskane i elektroničke publikacije, internetske stranice, euroinfo točke, manifestaciju "Europski tjedan", itd. uvodi se mreža koordinatora za informiranje o EU u resornim ministarstvima, produbljuje istraživanja javnog mnijenja prema sektorima i ciljnim skupinama, pojačana suradnja s nacionalnim i lokalnim medijima, pojačana suradnja s civilnim društvom, pojačana suradnja s vjerskim zajednicama.

Uz financijska sredstva koja su osigurana u državnom proračunu RH za provedbu komunikacijske strategije u 2006. godini osigurat će se financijska sredstva i kroz bilateralnu pomoć država članica EU, te potporu delegacije Europske komisije u Zagrebu, kao i fondova Europske komisije. U 2006. godini uspostaviti će se suradnja s partnerskim organizacijama, npr. Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom obrtničkom komorom, Hrvatskom udrugom poslodavaca i drugima, kao i privatnim sektorom na provedbi pojedinih proje-

kata predviđenih planom aktivnosti u 2006. godini, što će osigurati dodatna sredstva za njegovu provedbu. Ministrica je ovome dodala da su za provedbu plana aktivnosti u 2006. godini svoje usluge besplatno ponudile i pojedine marketinške agencije.

Zahvalila je Saboru na važnom doprinosu u pripremi i razradi komunikacijske strategije.

RADNA TIJELA

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije razmotrio je ovaj Prijedlog kao matično radno tijelo.

U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja je rekao da bi Strategija obuhvatila vremensko razdoblje do stupanja RH u punopravno članstvo EU, a njen cilj je stvaranje temeljitog i dugoročnog razumijevanja EU, procesa pristupanja i članstva u EU od strane građana. Ciljna skupina koju bi ova strategija obuhvatila je cjelokupno stanovništvo, a u njenoj provedbi Vlada će surađivati s multiplikatorima javnog mnijenja, gospodarskim i društvenim institucijama, tijelima i drugim sudionicima u komunikacijskom procesu.

U raspravi na Odboru iznesena je primjedba da je Prijedlog komunikacijske strategije pisan općenito, što je u nastavku obrazloženo kako se ovdje radi o strategiji koja se detaljno razrađuje u godišnjim Radnim programima s financijskim planovima koje donosi Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Saboru Zaključak kojim se podržava donošenje Komunikacijske strategije.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav raspravljao je kao matično radno tijelo o ovom Prijedlogu. Odbor drži da je uzajamna komunikacija državnih tijela i građana uz sveobuhvatno obavještanje o tijeku pregovaranja i svim iznesenim stajalištima temeljni preduvjet za provođenje referenduma i uspješno pristupanje RH u članstvo EU. Odbor je predložio predlagatelju da izradi Komunikacijsku strategiju i za informiranje

hrvatskih građana u drugim državama. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno predložio Saboru da donese Komunikacijsku strategiju.

Odbor za europske integracije raspravljao je o ovom Prijedlogu kao matično radno tijelo. U raspravi nakon izlaganja predstavnika predlagatelja iskazano je zadovoljstvo radi donošenja nove Komunikacijske strategije, budući da je RH ušla u novu fazu odnosa s Unijom. Također, istaknuta je potreba veće suradnje s televizijskim medijima osobito s nacionalnom televizijom budući da je za udaljenije krajeve RH nacionalna televizija jedini put za dobivanje informacija o EU. Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Saboru donošenje Komunikacijske strategije.

AMANDMANI

Klub Hrvatske stranke umirovljenika podnio je tri amandmana na Prijedlog strategije.

Prvi amandman je u poglavlju 8. Radna sredstva, aktivnosti i pristupi - Nova radna sredstva, aktivnosti i pristupi, gdje se dodaje nova točka kojom se traži pojačana suradnja - umrežavanje s lokalnom, mjesnom (regionalnom) samoupravom.

Nema pokazatelja kakvi su današnji stavovi građana Hrvatske o svim relevantnim pitanjima koja se tiču EU i procesa prilagodbe.

Drugi amandman je u poglavlju 9. Načini i sredstva, gdje se poradi "unapređivanja postojećeg komunikacijskog okvira Vlade" predlaže uključivanje skupine moderatora komunikacije.

Treći amandman je u poglavlju 11. Zaključak, gdje se dodaju stavci koji glase: "Radni program i financijski plan za 2006. godinu MVPEI izradit će u roku od 60 dana od usvajanja Komunikacijske strategije i bit će distribuiran zastupnicima; MVPEI nadopunjavat će

Komunikacijsku strategiju uključivanjem novih komunikacijskih metoda i subjekata, ovisno o uočenim potrebama. U roku od najviše 90 dana od usvajanja Strategije, MVPEI izvršit će pojačano, ciljano ispitivanje mišljenja i raspoloženja hrvatske javnosti kao početne pozicije u cilju praćenja učinaka primjene ove Strategije".

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnice predlagatelja, ministricе **Kolinde Grabar-Kitarović**, u ime Odbora za informiranje, informatizaciju i medije **Andrija Hebrang**, potpredsjednik Odbora, predstavio je Izvješće Odbora.

Potom je otpočela rasprava po klubovima zastupnika. U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Klub bi podržao Strategiju komuniciranja sa EU da je ta Strategija doista i predložena, no, Klub ne može podržati dokument koji se "pretenciozno" naziva Komunikacijska strategija za informiranje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo, a taj dokument ni sadržajno, a ni formom nije strategija, posebice ne komunikacijska strategija, rekao je Mršić. "U samom nazivu dokumenta imamo svojevrstu tautologiju, jer je informiranje ili diseminacija informacija samo jedan mali dio komuniciranja". Napominje da današnja znanost o komuniciranju definira komuniciranje kao dvosmjerni simetrični interaktivni protok signala ili informacija, a informiranje ili diseminacija tek je jedan mali djelić komunikacije.

Nadalje, problem ovog dokumenta vidi u tome što on ne pokazuje odakle krećemo, tj. nema pokazatelja kakvi su današnji stavovi građana Hrvatske o svim relevantnim pitanjima koja se tiču EU i procesa prilagodbe. Također, nema relevantnih pokazatelja kakav je učinak dosadašnje strategije.

Drugi problem ove Strategije vidi u tome što nije definiran cilj, a cilj ove Strategije bi trebao biti da na izlasku na referendum dobro obaviješteni građani, koji u potpunosti razumiju prednosti i nedostatke pristupa EU, glasuju

za ulazak u EU. "Cilj ove Strategije ne može biti da građani budu obaviješteni, jer ne idu na test znanja, već će pristupiti referendumu, a na njemu se očekuje da podupru ulazak RH u EU".

Klub ima ozbiljnu primjedbu i kod ciljnih skupina. Smatraju da ciljna skupina ne može biti cjelokupno stanovništvo. "Cjelokupno stanovništvo jest opća ciljna skupina, ali ako govorimo o ciljnim skupinama onda je bilo potrebno u potpunosti razraditi koji su to segmenti hrvatskog društva odnosno građana RH kojima ćemo pristupiti s potpuno specifičnim porukama, s potpuno specifičnim tehnikama komuniciranja da bismo postigli cilj".

Klub smatra da strategija koja kaže da će pristupiti u informiranju cjelokupnom stanovništvu s generalnim porukama, naprosto će biti rasipanje vremena i novca. Nadalje, drže da bi se informativna sredstva i postupci trebali zvati komunikacijski kanali i tehnike.

Glavni nedostatak - Strategija jednosmjerna

Zastupnik napominje da je glavni nedostatak ove Strategije taj da je ona potpuno jednosmjerna, jer osim ankete i ponekog ispitivanja javnog mnijenja, nema refleksiju odnosno feed backa, što znači da ni na koji način nije dvosmjerna. Također smatra da radno sredstvo ne može biti konferencija za tisak, jer je to tehnika, a konferencija za tisak ne može biti ni u istoj grupi radnih sredstava s primjerice suradnjom s vjerskim zajednicama.

Nadalje, Klub smatra da ako već Sabor donosi komunikacijsku strategiju, onda treba pratiti i njeno provođenje, a ne kao što stoji u dokumentu da će Vlada pratiti i procjenjivati provedbu.

Mršića zanima zašto u ciljnim skupinama nema pregovarača. Klub predlaže Vladi da ovaj dokument povuče iz procedure, te da raspiše natječaj za izradu dokumenta pod nazivom strategija komuniciranja s građanima Hrvatske.

Za riječ se javila ministrica **Kolinda Grabar-Kitarović**. Rekla je da je ovo komunikacijska strategija Vlade RH

koja je upućena Saboru u dogovoru s Nacionalnim odborom i želji da Sabor kao jedan od bitnih čimbenika u cijelom tom procesu sudjeluje u njejoj provedbi. Naglasila je da se radi o dvosmjernoj komunikaciji, "jer smo dodali inicijative koje omogućuju građanima da izraze svoje mišljenje, preko besplatnog telefona, info telefona koji mogu nazivati i biti u izravnom kontaktu s pregovaračima i sa svim drugim čimbenicima procesa". Ne slaže se da je cilj natjerati građane da glasuju za. Cilj je da građani donesu odluku koja će biti utemeljena ne na predrasudama nego na konkretnim i objektivnim informacijama o EU.

Godišnji radni programi

Ministrica je rekla da je komunikacija kao dvosmjerni protok informacija usmjerena na cjelokupnu hrvatsku javnost, ali isto tako i na ciljne skupine. Napominje da je komunikacijska strategija opći okvir, a uz nju se svake godine izrađuju radni programi. Izdvojila je Nacionalni forum o EU kao posebno bitan instrument, koji donosi raspravu o EU u lokalne sredine o prednostima i eventualnim nedostacima članstva. Suradnja s nevladinim udrugama i civilnim sektorom pojačat će se kako bi se i nevladin sektor uključio u raspravu, a tu je i suradnja sa županijskim savjetima za europske integracije.

Grabar je istaknula važnu ulogu medija u provedbi komunikacijske strategije, nadasve u prezentiranju objektivnih činjenica. "Jedan od temeljnih motiva ove strategije je da se pojasni da sve ono što radimo, radimo radi sebe, a ne radi toga što to EU traži od nas, a konačna odluka bit će ona hrvatskih građana hoće li Hrvatska ući u EU, a mi želimo da ona bude utemeljena na pravim činjenicama".

Mreža koordinatora za informiranje o EU

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Gordan Jandroković (HDZ)**. Klub će podržati savelikim zadovoljstvom ovaj Prijedlog. Smatraju

da je dokument dobar i korak je naprijed u ostvarivanju strateških ciljeva hrvatske države, a punopravno članstvo u EU određeno je kao glavni strateški cilj hrvatske vanjske i unutarnje politike, o čemu postoji suglasje svih relevantnih političkih snaga. Jandroković je naveo tri glavna prioriteta hrvatske Vlade do stjecanja članstva u EU: daljnja provedba strukturnih reformi, kvalitetno vođenje pregovora i kvalitetno informiranje građana o tijeku pregovora za članstvo u EU. Nova komunikacijska strategija mora objasniti građanima zašto je važno ući u EU i koji su učinci integriranja, a strategija mora predstaviti i objasniti EU i način njezina funkcioniranja.

Ono što je najvažnije postići u provedbi strategije je stvaranje komunikacijske veze između civilnog i političkog društva, odnosno između građana i donositelja odluka.

Drži da ova strategija sadrži sve bitne elemente koje jedna uspješna komunikacijska strategija mora sadržavati. Ono što razlikuje ovaj Prijedlog komunikacijske strategije od prethodne su tri bitna elementa: prvo, predviđeno je intenziviranje aktivnosti usmjerenih k općoj javnosti i svim društvenim skupinama, dakle, aktivnosti koje bi doprle do svakog hrvatskog građana; drugo, informacije će se prilagoditi zahtjevima specifičnih ciljanih skupina, i treće, strategijom su predviđena nova radna sredstva, aktivnosti i pristupi, što je uvjetovano aktualnim stupnjem odnosa sa EU, a temelji se i na iskustvima drugih država kandidatkinja.

Kada je riječ o novom pristupu i aktivnostima strategija predviđa informiranje javnosti o pregovorima i njihovom tijeku, stvaranje mreže koordinatora za informiranje o EU u tijelima državne uprave, održavanje Nacionalnog foruma o pristupanju EU, jačanje suradnje s medijima koji su prepoznati kao ključni komunikacijski partneri i stvaranje

partnerstva u provedbi komunikacijskih aktivnosti.

Naglasio je da je glavni cilj strategije dodatno informirati i motivirati građane RH, te postići najšire i najtemeljitije razumijevanje svih aspekata pristupanja EU. "Ono što je najvažnije postići u provedbi strategije je stvaranje komunikacijske veze između civilnog i političkog društva, odnosno između građana i donositelja odluka". Već pokrenut Nacionalni forum o pristupanju EU bit će jedan od ključnih foruma u kojem će se voditi redovita javna rasprava o hrvatskim pripremama za članstvo u EU.

Za uspješno vođenje komunikacijske strategije posebna pozornost mora se posvetiti decentralizaciji procesa, visokom stupnju koordinacije aktivnosti između institucija uključenih u proces pregovora, transparentnosti procesa, spremnosti na otvaranje dijaloga o pozitivnim i negativnim učincima članstva, pravodobnosti pružanja informacija i dostatnim financijskim i ljudskim potencijalima za provedbu informativnih i komunikacijskih aktivnosti, rekao je Jandroković.

Zaključio je da ovaj Prijedlog sadrži sve elemente za stvaranje uspješne komunikacijske veze s hrvatskim građanima i njihovo informiranje o temama EU. Dodatno pozitivno je što ovaj dokument uzima u obzir raznolikost i dinamiku pristupnog procesa te je fleksibilan i može se mijenjati ukoliko se za to ukaže potreba. Konačno, i zastupnici dobivaju jedan nov zadatak, a to je aktivno i kontinuirano upoznavanje svojih birača o svim aspektima EU, o procesu pregovora, kao i o učincima punopravnog članstva u EU.

Krenuti od nacionalnih vrijednosti

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Ante Markov (HSS)**. Smatra da se u komunikacijskoj strategiji treba fokusirati i na "unutarnju manifestaciju", odnosno "vrijednosti koje ima Hrvatska, od kulturoloških, gospodarskih, prirodnih, nacionalnih, koje moraju također biti dio strategije komunicira-

nja". Dakle, u strategiji treba vrlo jasno zacrtati nacionalne interese i nacionalne vrijednosti, ali ne u smislu osporavanja drugih identiteta.

Drži da puno stvari treba učiniti i sada, kad nismo formalno u EU. "Mi čitav niz procesa moramo započeti da oni budu vidljivi i uočljivi za svakog građanina naprosto na taj način da se on uvjeri da su procesi koji se vode procesi za njega, a ne protiv njega". Također, treba naći vrlo jasne odgovore na pitanja koja zanimaju skupine osjetljive na promjene, kako bi oni mogli vidjeti da se može očekivati promjena koja će biti kvalitetna.

Strategija mora ima za cilj stvoriti okvire za razumijevanje i "mora govoriti o našim vrijednostima kao primarnim jer ćemo onda poštivati i tuđe". Na taj način Klub HSS-a promišlja i daje Vladi sugestije kako da nastavi dalje.

EU-teme uvesti u programe škola i na sveučilišta

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je **Vesna Pusić (HNS)**. Klub smatra da bi bilo korisno angažirati neku profesionalnu agenciju koja bi ovoj Strategiji dodala neke svoje ideje i sugestije, a u provedbi strategije trebalo bi primijeniti i neke ne sasvim konvencionalne metode. "Ono što je predloženo je u okvirima onog što je uobičajeno, smatramo da bi za komuniciranje tog procesa možda bilo dobro posegnuti i za nekim kreativnim grupacijama i profesijama, prvenstveno umjetnicima koji bi na neki nov način mogli osmisliti i dati svoj doprinos, pobuditi veći interes javnosti za teme vezane za približavanje Uniji i konačno članstvo Hrvatske u Uniji".

Klub predlaže da se u cijeli proces svakako uključi Ministarstvo obrazovanja i znanosti, budući su mlade generacije najvažnija grupacija u hrvatskom društvu kojih se članstvo u EU dugoročno najviše tiče. Predlažu da se uvedu u programe škola i sveučilišta teme vezane uz EU.

Treća sugestija je da se koristi puno intenzivnije ono što je najsnažniji argu-

ment, a to su praktična iskustva i primjeri zemalja koje su prije dvije godine ušle u EU i u kojima se gospodarska situacija, standard i stopa rasta bitno popravili, gdje je stav o koristi ulaska u Uniju jasan.

Četvrta sugestija je da bi bilo nužno angažirati široki krug ljudi koji se bave javnim poslovima, od onih u izvršnoj vlasti, zatim zastupnika, pa sve do ljudi na razini lokalne i regionalne samouprave koji bi bili osposobljeni da o pojedinim segmentima ili o cijelom procesu govore u javnosti, odnosno, uključujući se u rasprave i davanje informacija, sudjelovanja na okruglim stolovima na razne teme vezane uz EU. Zaključila je da Klub podržava ovu Komunikacijsku strategiju.

Odrediti dinamiku provođenja medijskih aktivnosti

U ime Kluba zastupnika HSU-a govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Klub ovaj dokument drži vrijednim i korektnim i za njega će glasovati bezuvjetno. Ipak, Hrelja napominje da bi možda bolji naziv bio Komunikacijska strategija za upoznavanje hrvatske javnosti sa EU i pripremama za članstvo.

Dao je u ime Kluba nekoliko sugestija, rekavši da je na predlagачu da ih prihvati ili ne, što neće utjecati na prihvaćanje ovog Prijedloga od strane Kluba. Mišljenja su da u poglavlju informativna sredstva i postupci treba navesti u kojoj dinamici će se održavati redovite tiskovne konferencije, javne rasprave i druge medijske aktivnosti. Nadalje, što se tiče najvažnijih partnera Vlade u komunikaciji s građanima, smatraju da bi najpogodniji termin bio socijalni partneri, a to su udruge poslodavaca i sindikalne udruge. Klub je podnio tri amandmana koja smo naprijed u tekstu prikazali.

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je dr. **Tonči Tadić (HSP)**. Rekao je da Klub izražava veliku rezervu spram ove komunikacijske strategije, "jer smo i do sada često puta bili svjedoci potpuno krive ili nedovoljno precizne informiranosti, informiranja od strane hrvatske države i njenih predstavnika o

tome kako teku pregovori, odnosno što su zapravo europski zahtjevi". Naglašava da je hrvatskoj javnosti u prvom redu potrebna točna informacija o tome što doista stoji u europskoj regulativi, te da li je ta regulativa važeća ili će se tek početi primjenjivati. "Cilj ove strategije nije i ne može biti to da mi uvjerimo hrvatske građane da je njima u EU dobro, mi ovdje ne želimo arbitrirati i prikazivati samo lijepe strane, već smo za strategiju koja će davati realnu sliku stanja". Zaključio je da ukoliko će ova strategija omogućavati realnu sliku pregovora Klub će s njom biti zadovoljan, jer se ne smije zaboraviti da krajnju odluku žele donijeti hrvatski građani na referendumu temeljem pune informacije.

Cilj ove strategije nije i ne može biti to da mi uvjerimo hrvatske građane da je njima u EU dobro, mi ovdje ne želimo arbitrirati i prikazivati samo lijepe strane, već smo za strategiju koja će davati realnu sliku stanja.

U ime Kluba zastupnika IDS-a govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Rekao je da je zasigurno najbolji odgovor na pitanje treba li Hrvatskoj EU, deset novih članica koje su nedavno ušle u EU i koje su od EU "dobrano profitirale".

Drži da Hrvatska nema drugog izbora, osim ako izbor nije Balkan. "Nemam nikakvih iluzija o EU, ali sam apsolutno za EU, za sve ćemo se morati sami izboriti, ali držim da dugoročno RH bez EU nema perspektive".

U ime Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a/LS-a govorio je **Zlatko Kramarić (LS)**. Rekao je da pitanje EU više nije stranačko pitanje i da je ovo posao koji se mora zajednički odraditi. Prijedlog strategije doživljava kao opći okvir, gdje se i od zastupnika traži da u njemu participiraju sa određenim prijedlozima. "Dobro je da se stvara pozitivni ambijent i zadaća politike je da stvara jedan

takav ambijent, ali on ne smije biti bez pokrića, jer ne možemo očekivati da će nam bilo tko progledati kroz prste, a sve te zadatke koje moramo ispuniti, moramo ispunjavati prije svega zbog sebe i samim time ćemo onda postati kompatibilni, a taj ulazak će biti manje dramatičan i za čitav niz naših građana”.

Kao liberala ga smeta kada se apriori kazuje koje su to skupine osjetljive na promjene, jer ”svi smo mi osjetljivi na promjene”. Upravo stoga važno je stvari prezentirati na pravi način. Klub će podržati ovu strategiju i drži dobrim da ministarstvo traži široku participaciju raznih sudionika, političkih, gospodarskih i inih u tom procesu.

Poticanje interesa građana

Luka Bebić (HDZ) očekuje da će pretežiti dio stanovništva RH biti za EU, iako će ”biti pojedinih oblasti gdje će i onaj tko će glasovati na referendumu ”za” imati stanovite rezerve ili negativna mišljenja o pojedinim pitanjima koji su predmet pregovora”. Stoga je najvažnije da svi argumenti u javnosti budu nazočni i paralelno sa pregovaračkom dinamikom, sa odvijanjem pregovora, treba upoznavati javnost na najširoj osnovi.

Osvrnuo se i na ustavni okvir gdje je po sadašnjem Ustavu potrebna dvotrećinska većina glasova zastupnika, a na referendumskom izjašnjavanju građana potreban je 50% plus jedan glas ”za” od ukupnog broja birača. Dakle, treba voditi računa o podizanju interesa građana koje bi rezultiralo dostatnom odazivu na referendum. ”Interes javnosti možemo i mi ovdje potencirati dobrim i argumentiranim raspravama. Zalažem se da sve opcije i različita stajališta budu pred javnošću, jer crno-bijelo ne postoji, a za nadati se da će pretežiti dio građana prilikom izjašnjavanja biti za EU i da ćemo taj proces uspješno završiti”. Smatra da je ovaj dokument dobar i fleksibilan, može se mijenjati, a Sabor će sa svoje strane pomoći da se realizira.

Slaven Letica (neovisni) smatra da bi trebalo pojednostaviti i drugačije pristupiti definiranju ovog dokumenta. Osvr-

nuo se i na leksik koji je previše institucionalan i nerazumljiv. ”Naši pravi partneri su svećenici, tete u dječjim vrtićima, učitelji”. Također, partneri trebaju biti i mladi obrazovani ljudi, oni koji se u Europi danas zovu ”erasmus generacija”, koji su nakon 87. godine bili uključeni u program razmjene studenata i danas su ”zameci buduće eurokracije”.

Mladi najbolje prenose pozitivne poruke

Vlado Jelkovic (HDZ) rekao je da je ova strategija rezultat dinamike približavanja RH EU. Ciljna skupina koja se definira je cjelokupno stanovništvo, jer informacije moraju doći do svih onih koji će izaći na referendum i koji će odlučivati. Cilj mora biti stvaranje najšireg, najtemeljitijeg mogućeg razumijevanja svih aspekata pristupanja EU, jer pristupanje EU omogućuje korištenje određenih prava i prednosti, ali i preuzimanje niza obveza koje iz tog članstva proizlaze i građani to moraju znati. Dakle, građane treba upoznati s prednostima članstva, ali i nužnim reformama koje to članstvo iziskuje. Kontinuirano treba javnost informirati o napretku u pregovorima, poruke moraju biti pristupačne, moraju odgovoriti na specifične zahtjeve i pitanja i moraju biti prilagođene specifičnim ciljnim skupinama za koje želimo da te informacije dobiju. Rekao je da je odgovornost za podizanje razine informiranja na svim dužnosnicima, na svim državnim tijelima, Saboru, Vladi, ministarstvima.

Smatra da mladi mogu biti najbolji multiplikatori i da oni mogu na najbolji način prenositi pozitivne vibracije i informacije prema onima koji će glasovati na referendumu, jer je za njih pristup EU posebno važan i oni će od pristupanja dugoročno imati najveću korist. Zaključio je da podržava ovu strategiju.

Nema značajnih pokazatelja potpore javnosti

Šime Lučin (SDP) napominje da ono što je bitno za ovaj dokument je da je

on sastavni dio jednog projekta gdje je postignut značajan politički konsenzus. ”Točno je da ovu strategiju određuje dinamika puta Hrvatske prema EU, ali isto tako i ova strategija će određivati dinamiku Hrvatske prema EU”. Smatra da bi bilo dobro ovaj posao povjeriti profesionalnoj agenciji s kojom će hrvatska država sklopiti ugovor. Osnovni problem vidi u tome što se ne zna koliki je danas postotak građana koji podržava ulazak Hrvatske u EU, jer nema relevantnog istraživanja. Smatra da bi već danas trebalo razmišljati o redovitim anketama prema ciljnim skupinama.

Bit će pojedinih oblasti gdje će i onaj tko će glasovati na referendumu ”za” imati stanovite rezerve ili negativna mišljenja o pojedinim pitanjima koji su predmet pregovora.

Božidar Pankreć (HSS) rekao je da ova strategija nije upitna, no treba biti jasan u onom dijelu koji govori koja je naša korist i koji su naši troškovi, odnosno vidjeti što mi dobivamo, a što moramo dati ulaskom u EU. Vjeruje da će tada i komunikacija biti znatno bolja. ”Bez takvih jasnih pokazatelja, bez takve jedne studije, mislim da će biti teško reći da li je ova komunikacijska strategija dobra ili nije”. Drugim riječima građanima treba vrlo jasno reći kuda nas vodi ovaj cjelokupni put, a tada i komunikacijska strategija može polučiti svoje rezultate.

Suradnja svih državnih tijela

Nevenka Majdanić (HDZ) smatra da je ova strategija kvalitetna i dobro osmišljena, jer u trenutku kad započinje otvaranje pregovora po pojedinim poglavljima prioritet treba biti podizanje svijesti građana o EU.

Svrha komunikacijske strategije u praksi znači upoznavanje javnosti s prednostima članstva, ali i nužnim reformama koje to članstvo iziskuje, te

upoznavanje s mogućim posljedicama ne članstva u EU. Cilj komunikacijske strategije je podizanje razine i kvalitete informiranja, stvaranje potrebe za informacijama i udovoljavanje zanimanju javnosti, te uklanjanje nesporazuma o pitanjima koja se tiču EU.

Ništa manje nije važan jezik koji se upotrebljava pri informiranju javnosti. Ovisno o tome kome je informacija upućena moraju se prilagoditi jezik, sredstva i način prenošenja informacija. Zastupnica napominje da će uspješnost provođenja strategije ovisiti o usklađenom djelovanju i suradnji svih državnih tijela, te potpori svih sudionika u komunikacijskom procesu.

Poruke moraju biti pristupačne, moraju odgovoriti na specifične zahtjeve i pitanja i moraju biti prilagođene specifičnim ciljnim skupinama.

Marin Jurjević (SDP) smatra potrebnim da se građanima kaže da nas nitko ne moli da uđemo u EU, nego da je to naša volja i da su oni ti koji će u konačnosti o tome odlučiti. "Zaista ne postoji ni jedna država koja je ušla, pa onda tražila da izađe iz EU i radi se ipak o pristupanju o određen proces koji je pozitivan". Što se tiče same Strategije, smatra da je ona dobar temelj i da je prihvatljiva.

Marija Lugarić (SDP) rekla je da ovaj dokument doživljava više kao jednu diseminacijsku strategiju, a ne komunikacijsku. Naime, za razliku od diseminacije koja podrazumijeva plasiranje određenih informacija o nekoj stvari prema ciljanim skupinama, komunikacija je svojevrsan uzajamni proces koji u konačnici rezultira i promjenom stavova, a "to je upravo ono što mi hoćemo postići".

Izrazila je zadovoljstvo da su u ovoj komunikacijskoj strategiji izdvojeni mladi kao posebna ciljna skupina, iako sva relevantna istraživanja pokazuju da su mladi zapravo najinformiraniji o EU i postupku pridruživanja.

Međutim, primjećuje da ova strategija uglavnom nudi iste metode za sve. Mišljenja je da različite metode trebaju biti primijenjene na određene skupine, jer općenite metode komuniciranja kao letak, informativna emisija itd. više nisu dovoljne i nastupa faza koja traži da se ide usmjerenije, više ciljano i prema mijenjanju stavova. Zaključila je da će ova strategija imati smisla ako će biti temeljena na dubinskim rezultatima istraživanja i ako će biti lišena bilo kakvih dnevnih politika.

Više pozornosti lokalnim medijima

Frano Piplović (DC) ovu strategiju naziva tzv. unutarnjom strategijom gdje su glavni protagonisti hrvatska vlada i građani, a ukupan rezultat ovisit će od toga kako će biti provedena. Tijekom njene provedbe trebat će dati mnoge odgovore građanima kako bi se oni mogli odrediti kvalitetno po pitanju prijema zemlje u EU.

"Ova strategija ne smije biti strategija ispiranja mozgova, nego strategija prosvječavanja, odnosno kvalitetnog informiranja". Piplović smatra da u provedbi strategije građanima treba omogućiti odgovore na dva temeljna pitanja: zašto nas želi EU, ali isto tako zašto mi želimo u EU. Onim ciljnim skupinama koje su navedene kao posebno osjetljive na promjene treba posebno pristupiti u strategiji informiranja, sadržajnije i znatno odgovornije.

Primjećuje da bi trebalo daleko više pozornosti posvetiti ulozi lokalnih medija u provedbi strategije.

Uključiti stručnjake za odnose s javnošću

Milan Meden (HDZ) rekao je da je nakon pobjede u Domovinskom ratu i cjelovite integracije hrvatskog teritorija, pristupanje EU najvažniji prioritet svih poslijeratnih vlada, pa tako i ove. Istaknuo je važnost komuniciranja sa javnošću u ukupnom procesu europskih integracija. Imajući u vidu europska iskustva, ipak napominje da se ovo područje

odnosa s javnošću u Hrvatskoj još nije afirmiralo.

"Osnovni cilj informativnog djelovanja prema građanima i interesnim skupinama je pružanje pravodobnih i točnih informacija kako se njihova stajališta ne bi temeljila na nedostatku informacija ili na pogrešnim informacijama. Vlada treba uključiti stručnjake koji se bave odnosima s javnošću kako bi imala bolje rezultate u implementaciji ove strategije.

Pružiti informacije koje zanimaju građane

Mato Arlović (SDP) podsjetio je da je po našem Ustavu potrebna natpolovična većina ukupnog broja birača kako bi se donijela odluka o ulasku RH u EU. Sabor o tome donosi samo prethodnu odluku. Dakle, prije svega treba pobuditi interes građana i motivirati ih da izađu na referendum.

Građani trebaju dobiti informacije koje se moraju temeljiti na činjenicama i spoznajama kakav je standard prosječnog građanina u zemljama EU, sve do onih pitanja kako zadovoljavaju svoje životne potrebe u kulturi, športu, odgoju, obrazovanju i mnogim drugim djelatnostima i segmentima življenja. Konstatirao je da nažalost takvih rasprava nema dovoljno ni u tiskovinama ni elektroničkim medijima.

Dakle, ova strategija ne smije biti postavljena kao nekakav agitpropovski projekt. Naprotiv, ova strategija mora biti strategija koja mora osigurati pribavljanje istinitih činjenica i podataka na osnovu kojih će se građani opredijeliti. "Potpuno krivo je postavljena teza da će glavni partneri biti mediji, glavni partneri su građani koji primaju informaciju ili daju jedni drugima informaciju".

"Ja osobno smatram da ulazak u EU nosi puno više prednosti za sve naše građane, za ovu zemlju, nego što su nedostaci koje ćemo također sresti".

Napomenuo je da jedna velika populacija uopće nije obuhvaćena kao ciljna skupina, a to je populacija državljana RH sa dvojnim državljanstvom koji se nalaze u mnogim zemljama izvan RH i

čine gotovo 10% biračkog tijela. Smatra da i toj skupini treba na odgovarajući način pristupiti i motivirati ih da izađu na izbore. Zaključio je da će podržati ovu strategiju, bez obzira na manjkavosti koje se mogu otkloniti u izvedbenom dijelu.

Potpuno i objektivno informiranje

U ime Kluba zastupnika IDS-a govori je **Valter Poropat (IDS)**. Izjavio je da istraživanja pokazuju da značajan broj građana smatra da je s obzirom na predstojeću fazu pristupanja EU potrebno više informacija o prednostima, ali i o nedostacima, odnosno koristi i troškovima članstva u EU po pojedinim sektorima, i to je najvažnije što se mora postići komunikacijskom strategijom. Drugim riječima, potpuno, objektivno i transparentno informiranje hrvatskih građana mora biti najvažnija stvar ove komunikacijske strategije. Klub IDS-a će aktivno učestvovati u provođenju ove komunikacijske strategije i educirati građane za ulazak u EU, "jer smo i sami veliki pristalice ulaska RH u EU".

Edukacija i dostupnost informiranja

U ime Kluba zastupnika HSLs-a DC-a LS-a govorila je **Đurđa Adlešić (HSLs)**. Izrazila je zadovoljstvo atmosferom u sabornici koja odiše tolerancijom, jer je "očigledno svima isti cilj, svi smo shvatili da se nacionalni interesi ne gube u globalizacijskim procesima, vjerojatnije da jačaju".

Klub će ovoj "dobroj" strategiji dati potporu. Adlešić napominje da je edukacija najbolji dio ovog programa. "Projekti koji se provode u srednjim školama, pod pokroviteljstvom MVPEI su programi u kojima mladi ljudi mogu jako puno naučiti". Napominje da je najbitnija dostupnost informacija. "Uz kvalitetne informacije, njihovu dostupnost, i naravno, polemichnost tonova, ja sam sigurna da ne moramo brinuti niti o izlasku na referendum, niti o potpori EU".

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Gordan Jandroković (HDZ)** u petominutnoj raspravi. U ime Kluba izrazio je zadovoljstvo ovim dokumentom, njegovim sadržajem i kvalitetom, rekavši da će ga Klub podržati. Izrazio je zadovoljstvo i raspravom koja je pokazala još jednom političko suglasje oko ulaska RH u EU. "Danas se vjerojatno možemo suglasiti da su do stjecanja članstva tri prioriteta za našu zemlju, a to je daljnja provedba strukturnih reformi, kvalitetno vođenje pregovora i kvalitetno informiranje građana, koje je važno za konačni cilj, a to je dobivanje potpore građana na referendumu". Smatra da Strategija sadrži "sve bitne elemente koje jedna uspješna strategija treba sadržavati". Prijedlog donosi i neke nove elemente, kao nove aktivnosti usmjerene općoj javnosti odnosno svakom pojedinom građaninu, zatim prilagodbu informacija ciljnim skupinama, te nova sredstva i pristup. Strategija sadrži dosadašnja hrvatska iskustva, iskustva zemalja kandidatkinja, a sadrži i sva pozitivna iskustva sličnih strategija u EU i državama članicama.

Ciljne skupine

Strategiju karakterizira decentralizacija procesa, visoki stupanj koordinacije aktivnosti između institucija uključenih u proces pregovora, transparentnost, spremnost na otvaranje dijaloga o pozitivnim i negativnim učincima članstva. Jandroković je naglasio da su i ciljne skupine dobro detektirane. Posebno naglašava važnost mladih, jer "upravo će mladi najviše dobiti od punopravnog članstva RH u EU i mislim da je jako važno reći im koje bi bile posljedice da RH ne postane članica EU". Konačno, i zastupnici dobivaju novi zadatak, aktivno i kontinuirano upoznavanje birača o svim aspektima EU, procesu pregovora, učincima punopravnog članstva u EU. "Moramo djelovati lokalno i preuzimati dio odgovornosti za podizanje javne svijesti o temama vezanim za EU".

Dobar primjer Slovenije i Malte

Završni osvrt dala je **Marija Pečinić Burić**, državna tajnica u MVPEI. Zahvalila se na konstruktivnoj raspravi i prijedlozima. Istaknula je da je ovo okvirni dokument, tj. temelj na kojem se rade godišnji provedbeni planovi.

"Ova strategija je, imajući u vidu visoku fazu odnosa RH sa EU, svakako ambicioznija nego njezina prethodnica". Temelj za strategiju su brojna istraživanja javnog mnijenja koja se rade redovito svakih 6 mjeseci. Prilikom izrade strategije korišteni su i dokumenti drugih zemalja koje su radile sličan posao (Slovenija, Malta).

Na kraju, godinu dana prije referenduma, aktivnost treba osobito pojačati, kako su radile i Austrija, Malta, Slovačka.

Obrazložila je zašto je upravo cjelokupna javnost prepoznata u strategiji kao jedna skupina. To je stoga što se i sva sredstva masovnih komunikacija obraćaju sveukupnoj javnosti. U raspravi je bilo govora o potrebi izrade studije učinaka. "Vlada je donijela odluku i mi smo napravili zadnji zadatak za izradu studije učinaka. Naravno da je važan njen rezultat, a on je da prepozna što su koristi i dobre strane, a što troškovi i mane i to ćemo svakako koristiti u informiranju kada studija bude dovršena".

Pri izradi ove Strategije korišteni su PR stručnjaci, konzultirane su 4 PR agencije i jedan strani stručnjak, rekla je državna tajnica, te se osvrnula na primjedbu iz rasprave da je ovaj dokument jednosmjernan, da nema komunikacije. Napominje da većina radnih sredstava upravo ima dvostruku komunikaciju, npr. "glasovni portal koji daje mogućnost da građani postavljaju upravo ona pitanja koja ih zanimaju, a mi na njih odgovaramo, zatim je tu Nacionalni forum, seminari, konferencije, preda-

vanja...". Što se tiče novih, nekonvencionalnih sredstava, započeo je projekt Europa 2020., gdje bi umjetnici dali svoju viziju Europe i njene budućnosti.

U komunikaciji s mladima ima dosta aktivnosti, "međutim, uvijek se može i treba više raditi". U raspravi je bilo postavljeno i pitanje zbog čega još nije poznat logo i slogan za ovaj proces. "Vlada je prošle godine raspisala natječaj, ali nijedno pristiglo rješenje nije bilo prihvatljivo. Ići ćemo u dalji korak da to pokušamo riješiti".

Mediji prepoznati kao partneri

Osvrnula se i na ulogu medija rekavši da su oni prepoznati kao partneri već

i ranije, a "taj partnerski odnos treba razvijati i dalje". Odgovorila je na pitanje zašto su prepoznate skupine "osjetljivih na promjene". Državna tajnica rekla je da su dosadašnja istraživanja i rad na terenu, te iskustva drugih zemalja, pokazali da ove skupine nemaju dovoljno informacija i da osobito pozornost treba posvetiti upravo njima.

Odgovorila je i na pitanje postavljeno u raspravi, zašto je naglašena kampanja uoči referenduma. Vlada smatra da informirati treba kroz cijeli proces, "ali mislimo da na kraju, godinu dana prije referenduma, tu aktivnost treba osobito pojačati, kako su radile i Austrija, Malta, Slovačka".

Primijetila je da cijela ova rasprava sublimira da se "svi zalažemo za realni

optimizam". Zaključila je da je Vlada i do sada dosta radila na planu informiranja građana o pristupanju, ali je ocijenila da u ovoj završnoj fazi treba pojačati informiranje i njegovu kvalitetu i stoga predlaže ovakvu strategiju. Ovime je zaključena rasprava.

Amandmane koje je podnio Klub zastupnika HSU-a Vlada prihvaća i postaju sastavni dio Prijedloga strategije, rekla je Marija Pejčinović Burić.

Zastupnici su većinom glasova, sa 90 glasova "za", 5 "suzdržanih" i 1 "protiv" prihvatili Komunikacijsku strategiju za informiranje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo.

S.Š.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O SPREMNOSTI OBRAMBENOG SUSTAVA, PROVOĐENJU KADROVSKE POLITIKE I UKUPNOM STANJU U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE, S IZVJEŠĆEM O PROVEDBI PLANA OBRANE I OBRAMBENIH PRIPREMA; PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O OBVEZI VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U VEZI IZRADE PRIJEDLOGA STRATEGIJE IZ PODRUČJA OBRANE I NACIONALNE SIGURNOSTI

O obrambenoj spremnosti Oružanih snaga

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova na 18. sjednici prihvatili Izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske, s Izvješćem o provedbi plana obrane i obrambenih priprema kojega je uputila Vlada Republike Hrvatske. Prihvaćeni su i zaključci koje je podnio Klub zastupnika HNS-a kojim se Vlada obvezuje da Saboru predloži Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga do 30. lipnja 2006. godine, kao i da se godišnje Izvješće o spremno-

sti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama za prethodnu godinu, podnosi svake godine do 31. ožujka.

Zastupnici nisu prihvatili Prijedlog zaključka o obvezi Vlade u vezi izrade prijedloga strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti. Ovaj zaključak kojega je podnio Klub zastupnika HSP-a, nije prihvaćen budući da su se zastupnici oslonili na mišljenje Vlade i saborskih radnih tijela koja nisu podržala rečene zaključke.

Inače, tijekom rasprave većina se zastupnika suglasila da je potrebno nastaviti reformu i modernizaciju Oružanih snaga Republike Hrvatske, te poticati razvoj domaće ratne industrije, bolje gospodarenje nekretninama u vlasništvu vojske, i nastaviti s mirovnim misijama pod zastavom UN-a. Što se tiče služenja civilnog roka, došlo je do polemičkih stavova jer su pojedini zastupnici ukazivali na zlorabu instituta prigovora savjesti. Ipak, većina se suglasila da je potrebno postupno i u etapama izgrađivati profesionalnu vojsku, budući da je

takva vojna struktura dominantna i u postrojbama NATO saveza kojemu se nastoji priključiti i Republika Hrvatska na svom putu prema euroatlantskim asocijacijama.

Predsjedatelj je uvodno predložio objedinjenu raspravu po klubovima od 20 minuta. Međutim, zastupnik **Pero Kovačević** je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** kao predlagatelja upozorio da se Strategija obrane i nacionalne sigurnosti samo djelomično odnosi na Izvješće o stanju u Oružanim snagama. Ipak, ukoliko i drugi klubovi ocijene da se može pristupiti objedinjenoj raspravi, onda će prihvatiti zajednički dio. Predsjedatelj je procijenio da se zbog ekonomičnosti vremena ipak mogu objediniti ove dvije točke dnevnog reda, te pozvao ministra obrane Republike Hrvatske, **Berislava Rončevića** da podnese uvodno izlaganje.

O PRIJEDLOZIMA

Utihnule konvencionalne vojne prijetnje

Ministar Rončević istaknuo je da Izvješće sadrži podatke o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike, te govori o ukupnom stanju u Oružanim snagama. Osim toga, priloženi su i podaci o provedbi plana obrane i obrambenih priprema. Posebno su obrađene pojedine cjeline u skladu s unutarnjom organizacijom i nadležnošću glavnih ustrojstvenih jedinica, Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske. U prvom dijelu prikazuje se sigurnosno okruženje, te aktualne prijetnje i rizici za Republiku Hrvatsku. U nastavku Izvješća, govori se o obrambenoj politici i planiranju čiji je sastavni dio i međunarodna obrambena suradnja, te Izvješće o provedbi plana obrane i obrambenih priprema. Iznijeti su i podaci o obrambenoj spremnosti Oružanih snaga, upravljanju ljudskim i materijalnim resursima, te istraživanja o razvoju obrambenih sustava i njegovom financiranju. Istaknute su i smjernice za

izradu strateškog plana obrane i dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga, kao i smjernice za pripremu novog ustroja Ministarstva obrane i Oružanih snaga. Osim toga, obavljene su akcije koordiniranja nacionalnih aktivnosti na ispunjavanju kriterija za članstvo u NATO-u, jačanje misija pri Europskoj uniji i NATO-u, nastavku suradnje u Afganistanu i ostalim UN-ovim mirovnim misijama, te razvijanju vojnih sposobnosti za jačanje nacionalne sigurnosti.

U podnjetom Izvješću analizira se i plansko izdvajanje i prijam novog osoblja, daljnja implementacija usvojenih standarda profesionalnog razvoja, intenziviranje učenja stranih jezika, tranzicija vojnog osoblja, zatvaranje i prenamjena vojnih nekretnina, te pripremne radnje za ustrojavanje Obalne straže.

Provode se mirovne misije te aktivnosti na približavanju NATO savezu.

Trenutno nije uočena niti se u dužem razdoblju očekuje, niti jedna neposredna konvencionalna vojna prijetnja, iako postoji mogućnost javljanja i širenja nestabilnosti u širem okruženju. Republika Hrvatska je izložena rizicima mogućih posljedica prirodnih i ljudskom djelatnošću izazvanih katastrofa, te postoji vjerojatnost uporabe sposobnosti obrambenog sustava u sprječavanju uklanjanja i ublažavanju posljedica ovih rizika. Sukladno strategiji obrane, Ministarstvo je izradilo strateški pregled obrane s ciljem raščlambe postojećeg stanja i usmjeravanja daljnje reforme Oružanih snaga i cjelokupnog sustava. Republika Hrvatska nastavila je i pojačala svoje sudjelovanje u operaciji ISAF u Afganistanu, a trenutno sudjeluje u 16 mirovnih misija pod okriljem UN-a, od kojih se većina odvija na afričkom kontinentu. Obuka i izobrazba u Oružanim snagama usredotočena je na dosizanje interoperabilnosti s NATO-om, te na razvoj sposobnosti za pružanje pomoći

civilnim institucijama u slučaju prirodnih ili ekoloških nesreća i katastrofa.

U nastavku izlaganja ministar Rončević je govorio i o daljnjem preustroju Oružanih snaga, smanjenju broja vojnih objekata, modernizaciji i nabavci opreme, te utvrđivanju brojčane veličine Oružanih snaga. Prioritete u modernizaciji predstavlja opremanje postrojbi borbenim oklopnim vozilima pješništva, te svih postrojbi odgovarajućom komunikacijskom i informatičkom opremom. Prioriteti u modernizaciji Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane sadržani su u punoj implementaciji novog radarskog sustava u projektu "Nebo", nabavi novih školskih aviona za početnu i selekcijsku obuku, nabavi višenamjenskih helikoptera, te aviona za transport na srednjim daljinama kao i pokretanju projekta uvođenja u naoružavanje višenamjenskog borbenog aviona.

Prioriteti modernizacije Hrvatske ratne mornarice odnose se na izgradnju i uvođenje u uporabu višenamjenskog i obalnog ophodnog broda, te daljnju postupnu modernizaciju postojećih brodova i sredstava za izvršenje redovnih zadaća. Ministar je zatim iznio i podatke vezane za upravljanje s osobljem, pomlađivanjem putem javnog natječaja i odabira, te sustavu djelatne vojne službe na temelju provedene selekcijske obuke. Naveo je i brojčane pokazatelje vezane uz financiranje projekata i programa, te konstatirao da je obrambeni sustav Republike Hrvatske sposoban ispuniti temeljnu ustavnu zadaću, odnosno odvratiti napad na Republiku Hrvatsku, zaštitu njenog suvereniteta i neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti i sigurnosti građana.

Dostignuti stupanj međunarodne suradnje i sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama i vojnim vježbama, dodatno osnažuje obrambenu sposobnost Republike Hrvatske, te obučenosť i uvježbanost Oružanih snaga, zaključio je ministar obrane **Berislav Rončević**.

Ispravak netočnog navoda zatražio je zastupnik **Šime Lučin (SDP)**, ocjenjujući da nije bilo govora o stanju morna-

rice i sigurnosti na moru. Predsjedavajući je zatim najavio i predstavnik drugog predlagatelja.

Zaštita nacionalnih interesa i vrijednosti

U ime Kluba zastupnika HSP-a, o Prijedlogu strategije iz područja obrane nacionalne sigurnosti, govorio je zastupnik **Pero Kovačević**. Drži da se pitanje obrane i nacionalne sigurnosti ne može razmatrati kao uobičajeno političko pitanje, ukazujući i na pojedine fragmente o stanju nacionalne sigurnosti iz ranijih izvješća. Situacija je bila takva da je ugrožavala opću sigurnost građana, a nije na vrijeme bio donesen ni plan obrane države, niti dugoročni plan razvoja Oružanih snaga. Da bi se popravila ovakva situacija, podnesen je zahtjev Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, da se putem nadležnih tijela ova situacija konačno počne rješavati. Međutim, Odbor se oglušio na ovu inicijativu, pa je na Klubu zastupnika HSP-a odlučeno da se pristupi izradi odgovarajućih zaključaka i njihovom podnošenju na plenarnoj sjednici. Bilo bi dobro da se utvrdi koliko su postojeća rješenja na tom području strategijska i operativna, odnosno usmjerena na potporu i zaštitu nacionalnih interesa i vrijednosti.

Ukazao je zatim na nove smjernice oko politike NATO saveza u svjetlu odjeka Washingtonskog sastanka 1999. godine, kada je donesen novi strategijski koncept. Nakon što je konstatirano da nema opasnosti od općeg rata u Europi, definiraju se novi sigurnosni izazovi u liku etničkih sukoba, kršenja ljudskih prava, političkoj i ekonomskoj nestabilnosti, širenju nuklearnog, kemijskog i biološkog oružja, te organiziranog kriminala i trgovanja ljudima. Promjenom izvora prijetnji, promijenjena je i strategija koja se oslanja na prihvaćanje ciljeva saveza, održavanje transatlantske veze, razvijanje partnerstva i suradnje, te europske sigurnosti i identiteta unutar Saveza.

Zastupnik Kovačević analizirao je zatim i odjeke povijesnog sastanka u

Pragu 2002. godine, odluku o upravljanju mogućim krizama izvan područja NATO-a, te raspored i ulogu snaga za brzu reakciju koje trebaju biti operativne do 15. studenoga 2006. godine. Upozorio je zatim da su još uvijek neusklađeni odnosi između strategijskih dokumenata Republike Hrvatske i strategijskog koncepta NATO saveza. Iz tih je razloga još prethodne godine skupina stručnjaka u MORH-u, započela s izradom Strategijskog pregleda obrane. Taj je dokument trebao pokazati našu odlučnost da se potpuno obavi reforma Oružanih snaga prema zahtjevima i standardima NATO-a. U njima se na radikalnan način postupno približavamo konceptu aktivnog sudjelovanja u aktivnostima pod vodstvom Saveza, sukladno političkim odlukama nadnacionalne institucije. To izravno dovodi u pitanje ostvarivanje nadležnosti nacionalnih autoriteta na području obrane kao i usklađenosti s pozitivnim propisima Republike Hrvatske na tom području, istaknuo je zastupnik Kovačević.

Utvrđiti strategiju i prioritete oko nacionalnih interesa i vrijednosti.

Smatra da je krajnje vrijeme da se Hrvatska posveti pitanju Strategije obrane i nacionalne sigurnosti, sukladno Ustavnim odredbama. Moramo uskladiti pitanje konceptijskog izbora između individualne i kolektivne obrane, a ukoliko se želi zaštita nacionalne sigurnosti, onda se mora pristupiti izradi novih dokumenata. Nacionalna se sigurnost mora oslanjati na Oružane snage, policiju i obavještajnu zajednicu, jer se time jamči zaštita temeljnih vrijednosti. Unutar Strategije nacionalne sigurnosti, moraju se napraviti korjenite organizacijske promjene, te povratiti povjerenje građana u funkcioniranje sigurnosnog sustava. Ovi bi poslovi trebali predstavljati prioritet u svakoj normalnoj zemlji, pa bi i Hrvatska trebala razmotriti izradu Strategije obrane i nacionalne sigurnosti, zaključio je predstavnik Kluba zastupnika HSP-a.

Klub zastupnika HSP-a podnio je i pisani Prijedlog zaključka o obvezi Vlade Republike Hrvatske u vezi izrade Prijedloga strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti. Njime se obvezuje Vlada da bez odlaganja pristupi izradi novog Prijedloga strategije obrane Republike Hrvatske i Prijedloga strategije nacionalne sigurnosti. Ujedno se Vlada Republike Hrvatske obvezuje da Prijedlog strategije iz točke 1. ovog zaključka dostavi Hrvatskom saboru najkasnije do 15. travnja 2006. godine. U obrazloženju se navodi da je iz raščlambe postojećih strategija iz područja obrane i nacionalne sigurnosti razvidno da se radi o mrtvom slovu na papiru, pa je nužno pristupiti izradi novih strategija. One moraju imati uporište u zaštiti opstojnosti i suverenosti Republike Hrvatske, hrvatskoj vojnoj povijesti, iskustvima iz Domovinskog rata, te suvremenim svjetskim dosezima i iskustvima iz ovog područja. Zato je nužno obvezati Vladu Republike Hrvatske na izradu novih strategija, ocjenjuju predlagatelji iz Kluba zastupnika HSP-a.

RADNA TIJELA

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost raspravljao je o Prijedlogu zaključka o obvezi Vlade u vezi izrade Prijedloga strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti koji je podnio Klub zastupnika HSP-a. Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, a imajući na raspolaganju i mišljenje Vlade Republike Hrvatske, Odbor nije podržao prijedlog Kluba zastupnika HSP-a. U obrazloženju je navedeno da je izrada prijedloga strategije obrane već u tijeku, dok za izradu nove Strategije nacionalne sigurnosti predlagatelj nije iznio jasne i konkretne razloge zbog kojih se isto traži.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova donio zaključke kojima se ne prihvaća Prijedlog zaključka o obvezi Vlade Republike Hrvatske u vezi izrade Prijedloga strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti. Prijedlog zaključaka iz točke 1. predstavlja pozi-

tivan impuls za preispitivanje postojeće Strategije nacionalne sigurnosti.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada nije podržala prijedlog kojega je Klub zastupnika HSP-a uputio Hrvatskom saboru. Podsjetila je na temeljne odrednice vlastitog programa u mandatnom razdoblju 2003-2007. godine. U poglavlju 10., "Obrana i nacionalna sigurnost", vodi se računa o zaštiti nacionalnih interesa i ciljeva, te određuju temelji politike u području obrane i nacionalne sigurnosti. Ujedno se usmjeravaju svi potrebni naponi na izgradnju sustava koji će biti sposoban odgovoriti novim izazovima, kao i stvaranju uvjeta za punopravno članstvo u euroatlantskim, političkim i sigurnosnim asocijacijama. Operativnim planom provedbe Programa Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju od 2003. do 2007. godine, Vlada je dala u zadaću Ministarstvu obrane da izradi Prijedlog strategije obrane i Prijedlog vojne strategije. U svom mišljenju, Vlada potom iznosi sve temeljne odrednice navedenih i preuzetih poslova iz kojih je vidljivo da se Prijedlog strategije obrane trenutno nalazi u fazi izrade. Zbog ovih okolnosti donošenje predmetnog Zaključka Kluba zastupnika HSP-a, ocjenjuje nepotrebno. Ovaj prijedlog može predstavljati pozitivan impuls za preispitivanje Strategije nacionalne sigurnosti, no Vlada smatra da u podnijetom tekstu nisu jasno i konkretno izneseni razlozi zbog kojih se isto traži. Obrazloženje Prijedloga zaključka da je nužno pristupiti izradi novih strategija jer je razvidno da su postojeće strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti "mrtvo slovo na papiru", Vlada Republike Hrvatske ne smatra dovoljnim da bi se na temelju istog moglo pristupiti izradi Prijedloga strategije nacionalne sigurnosti.

RASPRAVA

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)** te pojašnjava kronologiju zbivanja kao i ulogu Odbora za unutarnju politiku i nacio-

nalnu sigurnost, oko navedene inicijative predlagatelja. Pročitao je i zaključke ovog radnog tijela, a zatim su uslijedila izlaganja predstavnika klubova parlamentarnih stranaka.

Raspraviti o spremnosti ukupnog sustava

Prva je u ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila zastupnica **Željka Antunović**. Smatra da Vladino izvješće obuhvaća dvogodišnje razdoblje, pa treba postaviti i pitanje zbog kojih razloga je došlo do kašnjenja. Objasnila je zatim koje sve komponente treba biti sadržane u redovitim izvješćima, a načelno bi trebalo utvrditi i potrebu da se Vlada o obrambenim pripremama očituje u zasebnom izvješću. Sabor se ne bi trebao baviti detaljima koja su u nadležnostima izvršne vlasti, već analizom relevantnih informacija koje se odnose na spremnost sustava i strategijska pitanja. Iako je podneseno Izvješće puno detalja i informacija, smatram da je promašeno u svojoj suštini, ocijenila je zastupnica. Iznijela je zatim i neke konkretne primjedbe, izdvajajući pojedine slabosti i nedorečenosti unutar obrambenog sustava. Tako primjerice u dijelu koji govori o obrambenim pripremama, nema plana obrane niti dokumenta nužnog za usklađivanje djelovanja nositelja civilne s vojnom komponentom. Smatra da najveća odgovornost za navedene propuste leži na Vladi i premijeru Sanaderu, koji vrlo uspješno gradi "kulise prepoznatljivosti ili napretka u NATO sjedištu u Bruxellesu". Međutim, istovremeno ignorira sve konkretne slabosti i probleme koje karakterizira stanje i spremnost vojne i civilne komponente obrane. Usprkos objektivno lošem materijalnom i kadrovskom stanju, nije se puno učinilo na podizanju spremnosti i ukupnog stanja Oružanih snaga, kao ni obrambenog sustava Republike Hrvatske. Smatra ujedno da Vlada nije prepoznala temeljne međunarodne aktivnosti koje se odnose i na stanje sigurnosti i mira Hrvatske, ali i na trusnu situaciju cjelokupne regije.

Govorila je zatim i o mogućnostima da Hrvatska zauzme vodeću poziciju u ovoj regiji, te da podigne logističku i mobilizacijsku spremnost unutar obrambenog ustroja. Podsjetila je i na svojedobne konstruktivne savjete SDP-a prilikom donošenja Proračuna, kada su bili čak podvrgnuti uvredljivim opstrukcijama. Tada su upozoravali na sve rizike koji mogu nastati ukoliko se produži stagnacija sredstava koja su potrebna za razvoj obrambenih snaga i spremnost cjelokupnog sustava. Kritički je analizirala i modernizaciju te kupnju nove opreme, izdvajajući dvojbe oko svojedobne nabave teretnih vozila, odnosno kamiona. Smatra ujedno da je potrebno izvijestiti Sabor o svim spornim segmentima i okolnostima isporuke vojne opreme, a posebnu bi pozornost trebalo posvetiti i ljudskim resursima. Potrebno je raditi na profesionalizaciji struke, kažnjavati eventualne propuste prilikom čuvanja imovine, utvrditi koncepciju oko ročnog sustava i konačno donijeti zaključke o stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Nedostaje ukupan plan razvoja Oružanih snaga

Zatim je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio zastupnik **Pero Kovačević**. Nagovijestio je da usprkos pojedinim dobrim rješenjima, ne mogu podržati Vladino Izvješće budući da nisu zadovoljni općim stanjem u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Pitanje obrane i nacionalne sigurnosti nije tema na kojoj se stječu politički poeni, već treba stremiti popravljajući postojećeg stanja u ovom segmentu. Iako je Vlada u ranijim prilikama najavljivala pozitivne pomake, oni se nisu realizirali, a ne može se raditi i razgovarati o spremnosti sustava, ako nema plana obrane. Podsjetio je na Plan obrane iz 1991. godine, kada je napravljen za svega 4 mjeseca. U periodu mira moraju se analizirati i predvidjeti situacije u slučaju velikih elementarnih nepogoda, havarija i akcidenata. Ne može se govoriti ni o preustroju Oružanih snaga, ukoliko nedostaje njihov plan razvoja i određivanje

temeljnih smjernica o modalitetu preustroja Oružanih snaga.

Analizirao je zatim postojeće ustrojstvo i formacijske komponente kopnene vojske, te specifičnosti zračne obrane i ratne mornarice. Modernizacija se treba oslanjati i na postojeće resurse i vojne nekretnine. Međutim, pogrešno je ukoliko sredstva za modernizaciju Oružanih snaga završe na računima za plaće i materijalne troškove, jer i u Oružanim snagama SAD-a ovaj je omjer 50:50. Znači, potrebno je sustavno raditi na modernizaciji i nabavi opreme koja će moći odgovoriti na potrebe u svim eventualnim izazovima, a sustav se mora prilagoditi svim mogućim rizičnim situacijama i brzom reagiranju u slučaju neposredne ugroženosti. Potvrdio je ujedno i dobre strane koncepta Obalne straže koje primjenjuje Kraljevina Norveška, ali bi onda trebalo žurno prionuti i izmjenama potrebnih zakonskih propisa. Ukoliko se ne pokrenu sve obuhvatne mjere, stanje će biti sve lošije, a potrebno je definirati i okolnosti oko služenja vojnog roka jer rapidno raste broj ročnika koji se odlučuju za civilnu službu.

Vlada usmjerava sve napore oko stvaranja uvjeta za punopravno članstvo u euroatlantskim asocijacijama.

Na ovom području ima dosta zloraba, jer civilnu službu izabiru i osobe koje su vične služenju svim lovačkim oružjima i kontaktu s oružjem. Sve to ukazuje da je potrebno podvući crtu i poduprijeti ona rješenja koja se nalaze u našem prijedlogu, upozorio je zastupnik Kovačević. Nadamo se da više neće biti rata na našem području, ali uvijek treba imati na umu posljedice djelovanja terorizma i potrebu drugih preventivnih djelovanja.

Zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)** javio se zbog ispravka netočnog navoda, te smatra da se situacija ne može opisati katastrofičkim ocjenama i pridjevima jer to naprosto nije točno.

Potaknuti modernizaciju opreme i naoružanja

Zastupnik dr.sc. **Krešimir Ćosić** iznio je stavove i razmišljanja **Kluba zastupnika HDZ-a**. Podnijeto Vladino Izvješće ocijenio je izbalansiranim i odgovornim, budući da obuhvaća sve važne probleme, izazove i zadaće s kojima se susreće Ministarstvo obrane i Oružane snage 10 godina nakon završetka Domovinskog rata. Iako bi neke stvari trebale biti prezentirane otvorenije i cjelovitije, moramo voditi računa o svim aspektima i problemima s kojima se susreću naše Oružane snage. Pojedini su problemi složeniji i dublji, a osobito je važno riješiti postupnu modernizaciju opreme i naoružanja. Ovi će poslovi potrajati mnogo dulje od očekivanih rokova, pa marginalizacija važnih vojnih pitanja nije dobra ni poželjna. Isti su problemi pratili i ostale tranzicijske zemlje, a kod analize naše situacije ne smijemo zaboraviti na sve gubitke i iskušnja koja smo imali tijekom pobjedonosnog Domovinskog rata i agresije na Republiku Hrvatsku.

U sažetom je riječima opisao situaciju koju smo morali rješavati tijekom 1991. i kasnijih godina, te okolnosti unutar kojih se postupno izgrađuju Oružane snage. Problemi se danas uočavaju i zbog limitiranog vojnog proračuna, a potrebna su ulaganja i na području modernizacije tehnike i osobito edukacije ljudstva u Oružanim snagama. Važan je i sustav selekcije i stimulacije i kvalitete života svih vojnika, dočasnika i časnika koji moraju pronaći motivaciju i perspektivu u vojnoj karijeri i životu. Cjelovito obrazovanje i razvoj novog časničkog sustava, predstavljaju važnu komponentu svakog, a posebno vojnog sustava, istaknuo je zastupnik Ćosić. Govorio je zatim i o sustavima školovanja i važnim vojnim centrima, te podsjetio da se glavni srednjoročni plan odnosi na ulazak u NATO sustav, te jačanje prisutnosti na međunarodnom planu unutar mirovnih struktura UN-a. Time Hrvatska demonstrira vlastitu privrženost ciljevima jačanja globalnog

sigurnosnog sustava, ali i testira sposobnost svojih Oružanih snaga da odgovore na nove izazove vremena.

Sabor treba obavijestiti o svim spornim elementima prilikom nabavljanja vojne opreme.

Analizirao je zatim sustav postojeće vojne industrije te upozorio na potrebu razvoja istraživačke i razvojne komponente unutar Oružanih snaga. Tom se segmentu mora posvetiti dužna pažnja, jer će se u budućnosti nailaziti na brojne izazove i situacije koje se moraju prevladati na odgovarajući način. Zaključio je konstatacijom, da uz probleme i izazove, Ministarstvo obrane ima i zapažene rezultate usprkos ograničenim financijskim sredstvima, pa je to razlogom zbog kojih će Klub zastupnika HDZ-a prihvatiti podnijeto Izvješće.

Mladi su skloni civilnom služenju vojnog roka

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a, LS-a, i DC-a** govorio je zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić**. Ukazao je na pojedine metodološke nekorektnosti unutar samog Izvješća, upozoravajući na potrebu godišnje analize stanja. I on je ocijenio da na ovom području postoje propusti, pa se uočava određena nekonzistentnost. Govoreći o poglavlju vezanom uz obrambene pripreme, uočio je slabu pokrivenost oko pojedinih segmenata obrambenog sustava, a pojedine krizne situacije nisu normativno obrađene ni regulirane. Međutim, ne može se zanemariti ni pozitivna strana, jer iz prezentiranih podataka izvire zaključak da je proces preustroja Oružanih snaga usmjeren i usklađen proklamiranim dinamikom i ciljevima. Pozdravio je i prilagodbu novim zahtjevima i standardima i na segmentima izvan obrambenog sustava. Govoreći o izvršenju na području izdvajanja, uočljivo je da je Ministarstvo obrane 2005. godine napustilo 66 visoko obrazovanih državnih službenika ili 6 puta više nego što

je bilo planirano. Ovakav trend mora se analizirati i zaustaviti, jer je proklamirana daljnja modernizacija sustava koji računa na visokoobrazovnu strukturu zaposlenika. Ohrabruje i informacija da je ustrojeno selekcijsko središte za odabir kandidata za djelatnu vojnu službu, a pozornost je posvećena i služenju vojnog roka. Upozorio je zatim na neke od razloga zbog kojih se mladi odlučuju na civilno služenje, ističući da je potrebno učinkovito razriješiti i sve nagomilane probleme oko pričuvnih postrojbi Oružanih snaga Republike Hrvatske. Tu su potrebni potezi oko redefiniranja samog broja, veličine i uloge pričuvnih postrojbi, a ogledni primjer mogao bi se pronaći i na konceptijskom modelu Švicarske.

Treba biti spreman u slučaju pojava terorizma i drugih preventivnih djelovanja.

Govorio je zatim i o pojedinim aspektima oko modernizacije sustava i vojnog naoružanja, izdvajajući dijelove pod naslovom unutar točke 6. koji se odnose na upravljanje materijalnim resursima. Iako materijalna situacija nije zadovoljavajuća, zahvaljujući ljudskim resursima možemo biti ukupno zadovoljni budući da se time obavlja nadogradnja naše vojne spremnosti i učinkovitosti. Oružane snage imaju sposobnost da se odupru izazovima međunarodnog terorizma, te spriječe djelovanje organiziranog kriminala i prijetnji na području države, konstatirao je zastupnik Kramarić na kraju izlaganja.

Odgovoriti na izazove modernog vremena

Zastupnik **Ante Markov** govorio je u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Uvodno je ocijenio da se radi o osobito važnoj temi koja je od interesa za medije i građane svake države, jer se radi o pitanjima sigurnosti. Opisao je sustav razmatranja zemalja Europske unije koje ozbiljno i metodološki analiziraju

sve važne segmente sigurnosti. Međutim, teško je mobilizirati našu javnost oko ovih pitanja ukoliko i sami nemamo ozbiljan pristup nacionalnoj obrani i sigurnosti. Upozorio je zatim na slabije situacije oko samog izvješća, ocjenjujući da su Oružane snage danas naslonjene i ovisne o nekim drugim ministarstvima. Nedostaje dakle, određena civilna komponenta, odnosno koncept upravljanja u kriznim situacijama ili elementarnim nepogodama. Nabrojao je zatim aktualne izazove modernog vremena i upozorio na potrebu osiguravanja potrebnih resursa i robnih zaliha posredstvom službi Ministarstva poljoprivrede. Važnu komponentu sačinjava i Državna uprava za zaštitu i spašavanje, regionalni centar za katastrofe u Divuljama, kao i nadzor prometa Jadranskim morem. Na ovom su području potrebni i odgovarajući zakonski zahvati, jer će prednost imati onaj koji se prvi osposobi oko poslova nadzora i kontrole. Ove bi teme trebale biti aktualne u nadolazećem periodu, a veća izdvajanja treba

Utvrđiti zadatke pričuve i sačuvati institut civilnog služenja vojnog roka.

predvidjeti i unutar stavki Državnog proračuna. Hrvatska i inače treba biti zadovoljna vlastitim ljudskim potencijalima, a potvrda ovakve ocjene stiže i na primjeru onih pripadnika Oružanih snaga koje sudjeluju u mirovnoj akciji UN-a na području Afganistana. Upozorio je zatim i na određene situacije koje se mogu odvijati na prostoru zapadnog Balkana, a unutar Parlamenta treba potvrditi da više ne dolaze u obzir nikakve asocijacije sa Srbijom i Crnom Gorom. Ove se teme i inače definiraju unutar parlamenta koji ima veću snagu i značaj od odluka tijela izvršne vlasti, budući da predstavljaju glas i poruku naroda. U kontekstu ove rasprave propuštena je mogućnost boljeg pozicioniranja oko podizanja razine proračunskih sredstava, ukoliko se namjeravaju zadovoljiti standardi NATO saveza, a sama

bi Vlada trebala jačati dignitet zastupnika u zajedničkom cilju snaženja zemlje, zaključio je zastupnik Markov.

Nekretnine u vlasništvu vojske treba bolje koristiti

Zastupnik **Damir Kajin** govorio je u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Smatra da je riječ o prvom mirnodopskom izvješću Oružanih snaga, budući da prvi put nema neposredne konvencionalne vojne prijetnje, premda se ona ne smije u potpunosti isključivati. Po prvi puta upućujemo i poruku da Hrvatska svoje susjede ne doživljava kao potencijalne agresore, a od ovakvog pristupa profitira i Hrvatska i Srbija. Navodi se i tendencija smanjenja broja postrojbi, postupno uklanjanje ročnog sustava, a neprekidno se smanjuju i izdvajanja za vojne potrebe. Treba međutim, pretpostaviti da će doći do postupnog rasta proračunskih sredstava, jer je potrebno zadovoljiti utvrđene standarde NATO sustava u pogledu opreme, naoružanja i doktrine. Ocijenio je zatim da zemlja naše veličine sve svoje obrambene potrebe može pokriti sa 16 tisuća djelatnih vojnih osoba, 2 tisuće vojnog osoblja i 8 tisuća ugovorene pričuve. Govorio je i o planskom reduciranju i umirovljenju velikog broja ljudi pod oružjem, upozoravajući da se više pozornosti treba pokloniti modernizaciji postojećeg sustava. Svakako treba računati na domaće proizvodne kapacitete, te riješiti zastoje na koje je izgleda naišla domaća proizvodnja transportera i tenkova DEGMAN u brodskom "Đuri Đakoviću". Govorio je zatim i o nestanku 5100 komada raketa koje su navodno nestale iz skladišta, ocjenjujući da se nije trebalo uplitati u situaciju na tlu Bosne i Hercegovine 2001. godine.

Potreban je plan djelovanja za slučaj katastrofa ili terorizma

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je zastupnik **Srećko Ferenčak**, uvodno ocijenivši da u podnjetom izvješću dominiraju promjene s negativnim predznakom. Iako je strateški cilj i dalje ostao ulazak u NATO, reforma i spre-

mnost Oružanih snaga i MORH-a daleko su od željenog standarda. Stanje je i dalje loše, a kao glavni problem ističe se tehnička zastarjelost opreme, dok su zalihe goriva i hrane minimalne. Donedavno primarni interesi i ciljevi nisu aktualni, budući da je mala vjerojatnost za nove vojne prijetnje. Međutim, Hrvatska još nema plan djelovanja u slučaju velikih prirodnih katastrofa ili terorističkih napada, pa mi u HNS-u iščitavamo da resorno ministarstvo nema potrebnu viziju ni strategiju kamo želi ići, odnosno nije ju predstavilo u Saboru. Kritički je zatim analizirao najavu MORH-a da će provesti reorganizaciju i smanjenje postrojbi, podsjećajući na stav HNS-a o potrebi ukidanja ročnog sastava. U Izvješću dominiraju najave u kondicionalu, pa nije jasno kada Vlada namjerava realizirati i provesti proklamirane najave. Zapitao je zatim kako se misli pristupiti izgradnji pojedinih vojnih objekata ukoliko nisu predviđena proračunska sredstva, ponavljajući da bi prioritet trebalo uložiti u školovanje časnika i modernizaciju naoružanja. Neiskorišteni objekti koji su u vlasništvu vojske trebaju početi donositi prihode, a veću pozornost treba posvetiti procesu pristupanja u NATO savez, sukladno dosadašnjim proklamacijama. U plan nabave nove opreme moraju se aktivnije uključiti i domaće tvrtke, a Vlada bi trebala pozornije raditi prilikom donošenja i provedbe ključnih strateških dokumenata i svrsishodne raspodjele postojećih sredstava.

Hrvatska mora imati plan oko smanjivanja i reorganizacije postrojbi, te težiti postupnom ukidanju ročne službe.

Mi možemo prihvatiti ovo Izvješće isključivo kao informaciju o trenutačnom stanju, uz kritiku da nema vizije i da se ništa ne poduzima na uklanjanju pojedinih slabosti, zaključio je zastupnik Ferencak. Ovim je izlaganjem ujedno zaključena rasprava, a zbog brojnih prijavljenih zastupnika, predsjedavajući je najavio nastavak i tijekom slijedećeg dana.

Prvi je riječ dobio zastupnik dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** koji je upozorio predsjedavajućeg da je Hrvatska već nekoliko mjeseci bez pravobranitelja za djecu. Zatražio je da se ovo aktualno pitanje riješi na tekućoj sjednici Sabora.

Sve resurse staviti u službu građana

Predsjedavajući je dao potrebna objašnjenja po ovom pitanju i pozvao zastupnika Branimira Glavaša da uzme riječ. Govoreći u ime **Kluba nezavisnih zastupnika**, iznio je neka razmišljanja, uvodno podsjećajući da je u vremenima obrane Hrvatske i sam sudjelovao u stvaranju Oružanih snaga. Iznio je zatim kratku kronologiju stvaranja i izrastanja vojnih snaga u teškim trenucima agresije na Republiku Hrvatsku. I u trenucima neposrednog napada na Osijek, zalagao se za moderan pristup oko stacioniranja vojnih snaga, potičući one sadržaje koji su primarni i od vitalnog značenja za urbani i gospodarski razvoj ovog regionalnog sjedišta. Između ostalog, predložio je da Sveučilište preuzme pojedine prostore kako bi se svi potrebni resursi stavili u službu građana i razvoj gospodarstva. Ova je inicijativa kasnije i realizirana, jer je to temeljni preduvjet za razvoj znanosti i prosperiteta Slavonije i Baranje, ocijenio je zastupnik Glavaš.

Govoreći o sadašnjim prioritetima, analizirao je tendenciju oko uključivanja u NATO savez, a govorio je i o nekim negativnostima i zlostavljanjima ročnika na služenju vojnog roka. Možda iznijeti slučaj i predstavlja jedan usamljeni ekstrem, ali pred negativnostima ne smijemo nikako zatvarati oči već ih eliminirati. Velike probleme uočava i u činjenici da je tehnika zastarjela iako se troše značajna sredstva na održavanje ročnog sustava. Budući da od toga država nema koristi, ne treba maltretirati mlade ljude koji se ionako sve češće odlučuju za civilno služenje roka i stjecanje neophodnih znanja i vještina koje su važne u nastavku života. Sada se suverenitet brani unapređivanjem znanja i gospodarstva, a Hrvatska će u budućnosti sigurno zadovoljiti sve tra-

žene standarde kako bi ušla u NATO sustav, zaključio je zastupnik Glavaš.

Reforma sustava nacionalno je pitanje

Pero Kovačević u ime **Kluba zastupnika HSS-a** pozdravio je odluku Sindikata vojnih službenika i namještenika da prate ovu raspravu, ocjenjujući da će tijekom preustroja njih 600 također ostati bez službe u Ministarstvu obrane. Ponovio je konstataciju da sustav reforme vojske nije političko već nacionalno pitanje od interesa za sigurnost Republike Hrvatske. Dosadašnja je rasprava otkrila brojne slabosti koje imamo na području obrambenih priprema i spremnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske. Zato je krajnje vrijeme da se poduzmu konkretne mjere koje bi ojačale obrambenu sposobnost i otvorile prostor neminovnim reformama i modernizaciji sustava. Sadašnja strategija ne odgovara na pojedina pitanja, pa se mora pristupiti izradi prioriteta i pravaca budućeg djelovanja. Smatra da je modernizacija potrebna unutar sustava zračnih snaga, nabavi desantnih helikoptera, a i Ratna mornarica mora snažnije pratiti i sudjelovati u razvoju Obalne straže. Kopnena vojska treba dobiti potrebna sredstva za modernizaciju pojedinih sustava, kao i korist od postojećih nekretnina i zgrada putem najma postojećih objekata. Potrebne su i vizije oko preustroja, jer se ne možemo zadovoljiti samo mehaničkim otpuštanjem viškova iz struktura vojske i zaposlenih službenika. Potrebna je revizija stanja i oko postojećih zaliha, te plan obrane u slučaju elementarnih nepogoda i akata terorizma, izrada plana mobilizacije, te revitalizacija uloge i poslova Civilne zaštite.

Snažnija izdvajanja za modernizaciju svih segmenata Oružanih snaga

Zastupnik dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** podsjetio je na neke važne sekvence iz prošlosti hrvatskih oružanih snaga, te upozorio da se ovaj sustav

razvijao i napredovao u teškim ratnim uvjetima. Treba postojati i svijest da su vojni zadaci okončani tek kada je 15. siječnja 1998. godine kada je obavljena integracija hrvatskog Podunavlja, a odmah zatim započela je i reorganizacija Oružanih snaga i MORH-a. Iznio je zatim i vlastita iskustva dok je obavljao dužnost ministra obrane, kada je u kratkom vremenskom periodu snimljeno postojeće stanje i napravljeni planovi razvoja. Sada predstoji nova faza reorganizacije, a podnijeto Izvješće na kvalitetan način progovara o prioritetnim zadacima pa ga trebamo podržati. Analitički je opisao trenutno geostrateško okruženje Republike Hrvatske, te se založio za modernizaciju u svim segmentima Oružanih snaga.

Potrebna je modernizacija zračnih i pomorskih snaga, te jasna vizija oko preustroja Oružanih snaga.

Smatra da bi u slijedećim godinama trebalo doći do povišenja izdvajanja proračunskih sredstava za vojsku i to u visini od najmanje 2,5%, budući da predstoji poslovi modernizacije sustava. Zbog dužine granične linije ne treba brzati s ukidanjem ročnog služenja vojnog roka, a pri tome trebamo u vidu imati i najavu negativnih demografskih kretanja. Potrebno je dakle, zadržati makar 50% sadašnjeg kapaciteta, te uvesti švicarski sustav pričuve koji bi mogao polučiti dobre rezultate i na našem tlu. Govoreći o psihološkoj sigurnosti, upozorio je na veliki postotak negativnih medijskih tekstova o situaciji unutar Hrvatske vojske, zaključujući da se i ova situacija treba na odgovarajući način razriješiti. Citirajući izvadak koji govori o vitalnim interesima opstanka države, upozorio je na potrebu da se fundamentalna pitanja vezana za teritorijalnu cjelovitost i suverenitet države, trebaju planirati od 30 do 50 godina unaprijed. Izrada strategije obrane i reorganizacije Oružanih snaga ne trpi odlaganje, ali zahtijeva

široku raspravu, zaključio je zastupnik Hebrang.

Jasniji kriteriji za služenje civilnog roka

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** uvodno je podržao podnijeto Izvješće, te se založio za revitalizaciju i modernizaciju opreme i naoružanja, kao i ukupnog stanja u Oružanim snagama. Iako Izvješće na kvalitetan način opisuje i potkrepljuje pojedina zapažanja, jasno je da posebnu pozornost treba posvetiti već uočenim i izdvojenim prioritetima. Svakako je potrebno zadržati soluciju dobrovoljnog služenja vojnog roka, jer se ne smiju zaboraviti i zanemariti nedavna vojna iskustva i stečena iskustva. Smatra da ne postoji odgovarajući nadzor u institucijama koje primaju civilne ročnike, a takva se situacija negativno odražava i na sustav pričuve. U ovakvom ozračju, kada svi hrle u civilno služenje vojnog roka, nitko ne može stimulirati ratne veterane iz Domovinskog rata da se odzovu na vojne vježbe i obuku. Nikada o ishodu rata nisu odlučivali samo profesionalci, već veliko srce i motiviranost napadnutog naroda. I on se složio oko potrebe pristupanja NATO savezu, ali je dodao da Hrvatska mora imati vojnu sposobnost kako bi se i sama obranila od svake ugroze. Na kraju je zaokružio svoje izlaganje poznatom uzrečicom: "Treba raditi i graditi kao da će stotinu godina biti mir, a biti spreman kao da će sutra biti rat".

Dvojbe oko Poslovničkih odredbi

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić** je govoreći u ime **Kluba nezavisnih zastupnika**, ocijenio da pojedini govornici prilikom izlaganja viču i ometaju druge zastupnike, a pri tome nailaze na razumijevanje predsjedavajućeg. Smatra da su i takvi zastupnici zaslužili jednako upozorenje i opomenu jer se nikakvi ispadi ne smiju tolerirati. Procijenio je ujedno da je zastupnik Branimir Glavaš neutemeljeno dobio opomenu, a oduzeta mu je i mogućnost da izloži vlastitu argumenta-

ciju prije i nakon stanke. Drži da je istovremeno došlo i do višekratnog kršenja Poslovničkih odredbi od predsjedavajućeg, pa je ovakvo vođenje neprihvatljivo.

Predsjednik Sabora odgovorio je zastupniku Šišljagiću preciznim nizom citata pojedinih Poslovničkih odredbi, kojima se jasno utvrđuje postupanje u svim spornim situacijama, kao i odnosi između zastupnika i predsjedavajućeg. Ocijenio je da brojni zastupnici u žaru polemičnog nadmetanja, dobacuju razne primjedbe, pa se ne može očekivati izricanje opomene baš kod svakog izlaganja. Izrečena opomena zastupniku Glavašu, uslijedila je nakon višekratnih upozorenja, istaknuo je predsjedavajući. Ukoliko netko od zastupnika ili klubova procijeni da je u vođenju sjednice došlo do povrede Poslovnika, može svoja zapažanja iznijeti pred Odborom za Ustav, Poslovnik i politički sustav, dakle pred radnim tijelom koje je mjerodavno da odlučuje u svim spornim situacijama. Predložio je nastavak rada, a riječ dao zastupniku **Nenadu Staziću (SDP)**.

I on je uputio repliku koja se odnosi na raspravu zastupnika Rebića, kao i njegove stavove o pristupu NATO strukturama. U svom odgovoru zastupnik Rebić podsjetio je da za sigurnost države nisu odgovorni civilni i vojni atašei, već zastupnici Hrvatskog sabora. Zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** u svom je izlaganju podsjetila na kronologiju oduzimanja oružja hrvatskom narodu u samom početku agresije i "balvan-revolucije". Istovremeno je iznijela čitav niz imena branitelja koji su došli u Hrvatsku iz brojnih drugih zemalja, te dali svoj zapažen i častan prilog prilikom stvaranja i obrane Republike Hrvatske.

Moramo respektirati prihvaćene međunarodne konvencije

Za riječ se javio i zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** te apelirao da se prilikom izlaganja ostane kod teme. Smatra

da su locirani svi glavni problemi koji su ukazali na nepostojanje dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ponovno je izložio strateške potrebe sugerirajući da se i u zaključcima pristupi izradi nove strategije obrane i nacionalne sigurnosti. Osvrnuo se i na pojedine aspekte civilnog služenja vojnog roka, upozoravajući da Hrvatska od samih svojih početaka prepoznaje i respektira prigovor savjesti. Ujedno su potpisane i međunarodne konvencije na ovu temu koje treba respektirati, ali može se i u ovom segmentu uvesti više reda. Ima slučajeva da civilno služenje traže i vlasnici oružnih listova i registrirani lovci, pa je jasno da se u pojedinim slučajevima zlorabe postojeći zakonski propisi. Uz novu izradu strategije obrane, potrebno je osmisliti i upravljanje nekretninama, a dobivena sredstva treba uložiti u modernizaciju Oružanih snaga.

Unutar instituta civilnog služenja potrebno je nadograditi sustav kako bi se izbjegle zlorabe.

Složio se s ranijim konstatacijama zastupnika Hebranga i Čosića da je osmišljeno ulaganje u sustav obrane, ujedno i ulaganje u razvoj ostalih gospodarskih grana i sustava, jer omogućuje znanstveni napredak i zapošljavanje stručne i kvalificirane radne snage.

Utvrđiti status Obalne straže

Zastupnik **Šime Lučin (SDP)** zatražio je da se o ovoj temi razgovara na racionalan način, a oko temeljnih pitanja bilo bi dobro postići konsenzus. Pitanja poput nacionalne sigurnosti zaslužuju jednaki rang prioriteta kao i postupak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Smatra da u pojedinim segmentima ponudeno Izvješće gubi ozbiljan pristup i smisao, jer se previše opterećuje detaljima, a izbjegava odgovor na bitne probleme. Potrebno je tako riješiti status i izgradnju Obalne straže, a ne treba zaboraviti ni činjenicu da je svojedob-

no upravo SDP ponudio dobra rješenja na ovu temu. Za pojedine probleme nisu potrebna nikakva sredstva već organizacija i rad nekoliko pametnih ljudi unutar postojećih službi, a zaboravljaju se pitanja od strateške važnosti. Tako se iščekuje propisivanje nekakvih standarda koji su potrebni za ulazak u NATO sustav, umjesto da se pokaže odgovarajuća inicijativa na tom polju. Vlada Republike Hrvatske trebala bi pripremiti političku platformu i strategiju kakva bi Hrvatska vojska trebala biti na svom putu prema integracijama, zaključio je zastupnik Lučin.

Repliku je zatražila zastupnica **Ingrid Antičević- Marinović (SDP)** upozoravajući na potrebu racionalnijeg postupanja s brojnim nekretninama u vlasništvu MORH-a. U svom odgovoru zastupnik Lučin smatra da bi bilo jeftinije da napuštene objekte čuvaju zaštitarske kuće nego da se novac troši na vojne posade u tim nekretninama. U drugoj replici zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** objasnio je različite koncepte osnivanja Obalne straže u odnosu prema SDP-ovom prijedlogu. Osim toga, moraju se razmotriti i izvagati svi argumenti za i protiv ulaska u NATO. Ponovno je odgovorio zastupnik Lučin, podsjećajući da se sustav Obalne straže u literaturi razrađuje na više načina. Obrazložio je pojedine specifičnosti, izdvajajući norveški model organiziranja kao dosta uspješan.

Vojni sustav jamči nezavisnost i teritorijalnu cjelovitost

Zastupnik **Tomislav Čuljak (HDZ)** upozorio je da je upravo zbog iskustava iz Domovinskog rata Hrvatska dosta osjetljiva oko pitanja koja se tiču vojske i nacionalne sigurnosti. Zato je podnijeto Izvješće ocijenio važnim jer prikazuje trenutno stanje naših Oružanih snaga bez nepotrebnog uljepšavanja. Najvažnije je da sustav jamči zaštitu suvereniteta, neovisnosti, teritorijalnu cjelovitost i sigurnost svih građana u Republici Hrvatskoj. Smatra da reforme dobro napreduju, a raduje i visoki stupanj uspješnosti i obučenosti naših vojnika

u mirovnoj misiji UN-a u Afganistanu. Ovo je na neki način model kojemu trebamo težiti, a ujedno pristupiti i standardizaciji i modernizaciji opreme i oružja prilikom procesa približavanja NATO savezu.

Pitanja iz nacionalne sigurnosti imaju najviši rang prioriteta.

Zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)** uvodno je analizirao članak iz "Slobodne Dalmacije" u kojemu se najavljuje da je Sinj nakon kontinuiteta od 300 godina ostao bez vojske. Preustroj je važna tema, ali ne treba zanemariti očekivanja i zabrinutost onih obitelji čiji članovi rade u Oružanim snagama. Predloženo Izvješće na dobar i precizan način prikazuje trenutno stanje u Oružanim snagama, naglašavajući potrebu većeg financijskog ulaganja u modernizaciju i obnovu opreme i oružja. Dobro je definirana i politika planiranja koja ukazuje na potrebu preustroja u svjetlu novog međunarodnog okruženja i novu poziciju Republike Hrvatske. Opisujući ulogu Sinja kroz povijesna razdoblja, sugerirao je ministarstvu da vodi računa o svim čimbenicima kada planira lokaciju vojnih institucija na terenu. Uslijedila je replika zastupnice **Željke Antunović (SDP)** koja je upozorila na potrebu da se pomogne domaćoj vojnoj industriji koja može proizvesti pojedine dijelove vojnog naoružanja ili opreme. U svom odgovoru, zastupnik Bitunjac naglasio je da dijelom prihvaća, a dijelom odbija iznijete ocjene. Proizvodi visoke tehnologije ne mogu se nametnuti na malom tržištu. Osim toga, prigovorio je zastupnici da u vrijeme svog mandata nije učinila ništa konkretno upravo po tom pitanju.

Modernizacija i približavanje NATO-savezu

Zastupnik **Ivan Vučić (HDZ)** ocijenio je da se u podnijetom Izvješću prvi put govori o stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Razmatraju se

i svi aspekti povezani s modernizacijom sustava i približavanja NATO savezu, pa treba pozdraviti ovakav pristup. Govorio je zatim o novim strukturalnim promjenama i prioritetima NATO saveza, te o međunarodnom strateškom okruženju Republike Hrvatske. Iako se ukazuje na sigurniju situaciju po pitanju neposrednih vojnih prijetnji, ipak je potreban određeni oprez. Na temelju preporuka i postojećeg stanja, Hrvatska će zadržati gransku strukturu, smanjiti broj postrojbi, te nastaviti s provedbom definiranih misija i zadaća. Istaknuo je i potrebu da se racionalno postupa s postojećim nekretninama u vlasništvu MORH-a, te opisao dosta loše iskustvo kojega je kao gradonačelnik Ogulina imao 1999. godine. Tada je postojala želja da se postojeća vojarna prenese u vlasništvo grada, a sam proces do komercijalizacije potrajao je čak nekoliko godina. Izdvojio je zatim i postignuća na bilateralnom polju i mirovnim misijama Hrvatske, te poželio ministru da što prije uspije provesti modernizaciju pobjedničke hrvatske vojske.

Ministarstvo treba voditi računa o svim čimbenicima prilikom planiranja lokacija za vojne objekte.

Repliku je uputio zastupnik **Damir Kajin (IDS)**. Smatra da bi domaći proizvodni pogoni trebali dobiti određenu prednost prilikom izrade oružja i opreme za Hrvatsku vojsku, ponavljajući da je godišnja vrijednost ove industrijske grane zanemarivo mala i većinom se odnosi na izvoz pištolja u SAD. U svom odgovoru zastupnik Vučić složio se s potrebom da se potakne hrvatska industrija. Spomenuo je međutim, da "Đuro Đaković" nije zadovoljio profesionalne standarde i poslovno ponašanje na pojedinim projektima.

Utvrđiti dugoročni plan razvoja Oružanih snaga

Zastupnik **Jozo Radoš (HNS)** podsjetio je na potrebu da Hrvatski sabor jed-

nom godišnje provede raspravu o stanju obrambenog sustava, zamjerajući Vladi što se nije držala rokova koji su utvrđeni zakonskim propisima. Što se tiče samog Izvješća i reformi unutar Oružanih snaga, treba reći da su započeti procesi prespori, a već se više od četiri godine radi studija o profesionalizaciji Hrvatske vojske. Za provedbu strateškog pregleda obrane potrebno je prethodno postići političku potvrdu u Saboru, te utvrditi dugoročni plan razvoja Oružanih snaga. Govorio je zatim i o nekim statističkim pokazateljima koji potvrđuju da se ovi procesi sporo provode, upozoravajući i na slabe rezultate oko smanjivanja uprave u vojnim strukturama. Umjesto na modernizaciju sredstva se troše na vojsku, a ni sama struktura Oružanih snaga nije najbolje izbalansirana. Potreban je i snažan parlamentarni nadzor da se ne ponove neki negativni i loši signali iz prijašnjeg perioda.

Stečena vojna iskustva i postojeće resurse

Zastupnik **Franjo Piplović (DC)** apelirao je da nastavak rasprave protekne u tolerantnijem tonu, a treba voditi računa i o teškim okolnostima unutar kojih su nastajale Oružane snage Republike Hrvatske. Podsjetio je na pojedine dramatične sekvence iz Domovinskog rata na Brodskom području, kada su ljudi išli u obranu s mnogo srca i ljubavi, a malo pravog oružja. I prilikom razmatranja modernizacije i preustroja, moramo voditi računa o ovom elementu koji je preduvjet uspjeha, bez obzira na naše siromaštvo i objektivno mala financijska sredstva. Hrvatska je u procesu tranzicije i približavanja NATO savezu, ali usprkos tome ne smije se dozvoliti izrugivanje i omalovažavanje vojne komponente. Moramo manirom dobrog gospodara iskoristiti sve raspoložive resurse i utjecati da se tijekom vojnog roka nauče i savladaju temeljna znanja i vještine, te sačuvaju preostali potrebni kadrovi koji su zavrijedili jedan fer i korektan odnos.

Analizirao je zatim regionalnu strukturu ročnika koji se odlučuju za vojni,

odnosno civilni koncept službe. Istaknuo da se možemo ponositi činjenicom da se i mladi ljudi iz krajeva sa srpskom etničkom većinom, u pravilu odlučuju za vojno služenje u redovima Hrvatske vojske. Upozorio je zatim da se ne smije omogućiti zloraba prigovora savjesti, jer pojedinci imaju kod kuće pravi lovački arsenal, a istovremeno izbjegavaju vojnu službu. Podržao je inicijativu kojom bi se bolje iskoristili postojeći vojni kapaciteti za proizvodnju, ističući pozitivan primjer "Đure Đakovića".

Za ispravak netočnog navoda sada se javio zastupnik mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)**. Smatra da nije primjerena sponoredba iz uvodnog dijela kada je upotrijebljen izraz da se prilikom polemika međusobno "ujedamo". Zastupnici nisu životinje pa je ovakav opis neprikladan. Za repliku se zatim javio i zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Istaknuo je da treba voditi računa o statusu i pravima zaposlenika u MORH-u, a osobito onima koji su bili dragovoljci tijekom Domovinskog rata. Repliku je uputio i zastupnik mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** koji je ocijenio da ne treba žaliti za masovnom vojskom, ni mladiće koji se odlučuju za civilno služenje proglašavati bolesnima. Na ovu je konstataciju odgovorio zastupnik Piplović, zamjerajući što se iskripljuje metaforički način izlaganja.

Prepoznati smjer i prioritete sadašnjeg vremena

Zastupnica mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** opisala je bipolarne odnose koji su vladali do kraja "hladnog rata", te upozorila da su odnosi danas znatno složeniji. U ovom je trenutku naša regija relativno mirna i sigurna, ali se ne smije zanemariti važnost Oružanih snaga Republike Hrvatske. Međutim, treba prepoznati duh i smjer promjena te obaviti sve potrebne reformske zahvate, a istovremeno težiti stvaranju manje profesionalne vojske. Posebnu pozornost treba posvetiti suzbijanju međunarodnog terorizma, te ustrajati na sve većem sudjelovanju u kolektivnoj sigurnosti euroatlanskih

integracija. Analitički se zatim osvrnula i na rezultate mirovnih misija naših Oružanih snaga, kao i na sve veću tendenciju oko izbora civilnog služenja vojnog roka. Uz reformske zahvate oko vojske, potrebno je obnoviti tehnološki zastarjelu opremu, te profesionalizirati upravljanje ljudskim resursima. Sve analize govore o prednostima profesionalizacije, a ovakav izbor podupire i međunarodna zajednica, zaključila je zastupnica Košiša Čičin-Šain.

Uslijedila je lista govornika za pojedinačnu petominutnu raspravu. Prvi se za riječ u ime Kluba zastupnika IDS-a javio zastupnik Damir Kajin.

Ne treba zahtijevati veća ulaganja u vojsku

Ponovno je konstatirao da se radi o prvom mirnodopskom izvješću, a ta okolnost predstavlja i najveću vrijednost rečenog dokumenta. Potreban je zaokret prema dobrosusjedskoj suradnji, pa ne treba zahtijevati veća ulaganja u vojsku. Bilo bi bolje da se recimo 500 milijuna kuna uloži u zdravstvo, školstvo, ceste i infrastrukturu, ocijenio je predstavnik IDS-a. Smatra da je potrebno nastaviti s preustrojem, sudjelovanjem u vojnim mirovnim misijama, te s racionalnim korištenjem brojnih zapuštenih nekretina koje se nalaze pod upravom vojske. Istovremeno moramo voditi računa i o pojavama da se do droge može lakše doći unutar vojnog kruga nego na ulici, upozorio je zastupnik Kajin.

U ime Kluba zastupnika HNS-a govorio je i zastupnik Jozo Radoš, sugerirajući prihvaćanje dva zaključka. Vlada bi se trebala obvezati na predlaganje dugoročnog plana razvoja do 30. lipnja 2006. godine. Upozorio je ujedno da je strateški pregled obrane svojevrsna inventura o stanju sa postojećim dokumentima, ali to nije učinjeno. Predložio je ujedno i donošenje dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga jer će onda biti jasno kojim putem želimo ići. Otvoreno je inače više pitanja oko strukture Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i mornarice, a odgovor na ovako krupna pitanja može ponuditi samo Hrvatski sabor.

Vlada bi se ujedno trebala obvezati da podnosi svoje izvješće u zakonom propisanom roku, jer na tom poslu ne bi smjelo biti improvizacije, zaključio je predstavnik Kluba zastupnika HNS-a.

Poticaj za domaću vojnu industriju

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik dr.sc. Krešimir Čosić koji je uvodno upozorio na potrebu razvoja i hrvatske industrije naoružanja i vojne opreme. Podsjetio je na situaciju iz 1996. godine kada je vodio vojnu delegaciju prilikom posjete SAD-u. Tada su se i na konkretnim izloženim primjerima vojne opreme iz svemirskog programa mogli uvjeriti da i naša domaća industrija ima solidne reference, te da može predstavljati ozbiljnog partnera. Upozorio je zatim i na neke nedostatke i improvizaciju do koje je došlo zbog nepostojanja odgovarajuće znanstveno-istraživačke infrastrukture. Nažalost, postojeći kapaciteti se nisu razvijali i poticali pa tih rezultata danas više nema.

Potražiti najoptimalnije opcije i reformirati sustav

Za Klub zastupnika HSLS-a, DC-a, LS-a govorio je zastupnik dr.sc. Zlatko Kramarić uvodno ilustriravši stavove javnosti prema vojsci uspoređujući pojedina ponašanja unutar posljednjih desetak godina. Sadašnja rasprava pokazuje da više nema mitskog odnosa prema vojsci, već se traže i analiziraju najbolja rješenja i primjerene opcije. Kao liberal sklon je opciji profesionalizacije vojske, što je ujedno i povezano s ukidanjem opće stalne vojne obveze. Podsjetio je ujedno da je pravo na civilno služenje građanska stečevina koju se ne bi trebalo olako omalovažavati i preispitivati. Ukoliko su brojke na ovom području u porastu, to pokazuje da su mlade generacije zasićene ratom i vojnim institucijama.

Za Klub zastupnika SDP-a govorila je i zastupnica Željka Antunović, te u sažetom obliku iznijela temeljne pri-

mjedbe. Stanje u obrambenom sustavu definirala je kao kritično i na granici zadovoljavajućeg. Tu su svakako potrebne značajne intervencije, a Vlada bi morala obrambeni sustav podizati na višu razinu, sukladno našim mogućnostima. Međutim, iz Izvješća je vidljivo da spremnost obrambenog sustava postupno stagnira iako su potrebe znatno veće od mogućnosti. Upozorila je zatim da bi pokretanje vojne industrije moglo potaknuti razvojne i izvozne komponente, a što se tiče ljudskih resursa potrebno je težiti profesionalizaciji Oružanih snaga. Zaključno je konstatirala da bi se na Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost mogao utemeljiti i pododbor, koji bi preuzeo aktivniju ulogu oko praćenja dugoročnog razvoja i modernizacije Oružanih snaga.

I mladi ljudi iz krajeva sa srpskom etičkom većinom, u pravilu se odlučuju za vojno služenje u redovima Hrvatske vojske.

U ime Kluba nezavisnih zastupnika govorio je zastupnik mr.sc. Vladimir Šišljagić. Ocijenio je da imamo razloga biti ponosni na vojsku koja je ostvarila veličanstvene akcije "Bljesak" i "Oluju", a sada trebamo težiti usklađivanju u mirnodopskim uvjetima. Izuzetno je značajno da se i na ovom polju približimo standardima koje postavljaju Europska unija i NATO savez u skladu s vlastitim financijskim mogućnostima. Osobito je važno prevladati tehnološku zastarjelost na tehničkom području te postupno ići prema profesionalizaciji Oružanih snaga. Istovremeno treba ići prema ukidanju obveznog vojnog roka, te izračunati koliko će nas koštati sama prilagodba i ulazak u NATO savez.

U ime jednog od predlagatelja, Kluba zastupnika HSP-a, govorio je zastupnik Pero Kovačević. Smatra da je rasprava pokazala da modernizacija Oružanih snaga neće biti na teret državnog proračuna, već će predstavljati kotač zamašnjak važnog segmenta gospodar-

skog razvoja. Ovako razmišlja i većina hrvatske javnosti, ocijenio je zastupnik, te upozorio da je potrebno donošenje i Plana razvoja Oružanih snaga, kao i donošenje plana obrane. Tek se onda može početi sustavno raditi na reformi obrambenog sustava koji neće predstavljati teret ovoj državi.

Hrvatska može ponuditi kvalitetne vojne proizvode

Riječ je u ime Vlade uzeo i ministar obrane, **Berislav Rončević**, te sažeo pojedine ocjene i osvrte koji su se čuli tijekom rasprave. Podvukao je činjenicu da Vlada nije zapustila brigu o obrambenom i sigurnom sustavu, te ukazao na pojedine segmente i iskustva ostalih tranzicijskih zemalja i njihova izdvajanja za vojne potrebe. Vlada Republike Hrvatske vodi računa o domaćim kapacitetima vojne proizvodnje, a to potvrđuju i preuzeti poslovi od strane "Đure Đakovića" i proizvodnja 126 oklopnih vozila za potrebe pješaštva. Hrvatska ima značajne kapacitete te može i na ovom području ponuditi kvalitetne proizvode koji se trebaju potvrđivati kvalitetom, ali i prihvatljivom cijenom. Iako danas Hrvatskoj ne prijete nikakva oružana agresija, Hrvatska vojska uz Kato-

ličku crkvu predstavlja oslonac na kojega se oslanja naša javnost, zaključio je ministar Rončević.

Potreban je dugoročni plan razvoja Oružanih snaga.

Nakon zaključnog izlaganja, predsjedavajući je zaključio raspravu o dvije točke dnevnog reda, te najavio glasanje.

Zastupnici Hrvatskog sabora prvo su se očitovali o Prijedlogu zaključka o obvezi Vlade Republike Hrvatske u vezi izrade Prijedloga strategije iz područja obrane i nacionalne sigurnosti, koje je predložio Klub zastupnika HSP-a. Sukladno prijedlogu zaključaka Vlade i matičnog odbora, predloženo je da se ovi zaključci ne prihvate. Uslijedilo je glasanje, a nakon prebrojavanja predsjedavajući je konstatirao da je sa 76 glasova "za", 10 "suzdržanih" i 9 "protiv", donesen zaključak u predloženom obliku.

Zatim se glasovalo o Godišnjem izvješću o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oruža-

nim snagama Republike Hrvatske, s Izvješćem o provedbi plana obrane i obrambenih priprema. Sa 70 glasova "za", 15 "suzdržanih" i 13 "protiv", usvojeno je godišnje izvješće u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.

Uslijedilo je zatim i očitovanje o sukladnom prijedlogu Kluba zastupnika HNS-a koje glasi. "Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da Hrvatskom saboru predloži dugoročni plan razvoja Oružanih snaga do 30. lipnja 2006. godine. Vlada se obvezuje da godišnje Izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama, podnosi svake godine do 31. ožujka". Ministar Rončević prihvatio je predložene zaključke Kluba zastupnika HNS-a, ocjenjujući da su na tragu sadržaja Izvješća i izjašnjavanja koje je ministar obrane kao predstavnik Vlade iznio u Saboru, a i predloženi rokovi su realno postavljeni. Dakle, Vlada prihvaća rečene zaključke. Uslijedilo je zatim i glasanje koje je potvrdilo da su usvojeni većinom glasova; 96 "za" i 2 "suzdržana" glasa.

V.Ž.

IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU ZA 2005. GODINU; IZVJEŠĆE O OBAVLJENIM REVIZIJAMA ZA 2004; IZVJEŠĆE O OBAVLJENIM REVIZIJAMA ZA 2004. GODINU POSEBNI DIO - SLUŽBENA TAJNA; INFORMACIJA O RADNJAMA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U ODNOSU NA OBAVLJENE REVIZIJE DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU ZA 2003. GODINU

I nakon 10 godina ponavljaju se nepravilnosti

Hrvatski sabor prihvatio je izvješća o radu Državnog ureda za reviziju u 2005. te o revizijama obavljenim u 2004. godini. Prihvatio je i izvješće

o aktivnostima poduzetim kako bi se otklonile nepravilnosti po nalazima Ureda za 2003., te planirane mjere za dugoročno uklanjanje nepravilnosti.

Ured je u prošloj godini obavio ogroman posao o čemu govori i podatak da je revizijom bilo obuhvaćeno čak 899 subjekata, da su revidirana

javna sredstva premašila 118 milijardi kuna. Svjesni obuhvatnosti i ozbiljnosti njegova posla, kao i kvalitete njegova rada, zastupnici su i ovaj put na adresu Ureda izrekli niz pohvala.

Zabrinjava ih, međutim, što i nakon punog desetljeća rada Ureda još uvijek ima nepravilnosti koje se ponavljaju. Ured ih je ovoga puta svrstao u tri skupine: nepravilnosti u računovodstvenom sustavu, u planiranju i trošenju sredstava te u postupcima javne nabave.

O IZVJEŠĆIMA

U 2005. Državni ured za reviziju obavio je 541 financijsku reviziju subjekata na državnoj i lokalnoj razini te 358 uvida u financijske izvještaje lokalnih jedinica, revizijom je, dakle, bilo obuhvaćeno 899 subjekata, podatak je iz Izvješća o radu Ureda za 2005. i Izvješća o obavljenim revizijama za 2004. godinu.

Revidirana su javna sredstva u iznosu od 118,2 milijarde kuna što čini 57,1 posto bruto društvenog proizvoda u 2004.

U ovom izvještajnom razdoblju revizijom je obuhvaćeno 899 subjekata na državnoj i lokalnim razinama.

Financijskom revizijom obuhvaćeni su državni proračun i 38 njegovih korisnika, tri izvanproračunska korisnika, dvije neprofitne organizacije, jedan projekt, 212 lokalnih jedinica, 64 zdravstvene ustanove, 81 visoko učilište, 62 trgovačka društva u većinskom vlasništvu države ili lokalnih jedinica, 37 centara za socijalnu skrb, 22 vatrogasne zajednice ili postrojbe te 18 drugih subjekata (kazališta, udruge, učenički domovi, knjižnice).

Od 541 pregledanog subjekta za 117 Ured je izrazio bezuvjetno mišljenje, za 409 uvjetno, za 13 nepovoljno i za dva suzdržano. (Bezuvojetno se mišljenje daje kad nisu utvrđene značajne

nepravilnosti, uvjetno kad su utvrđene nepravilnosti koje značajno ne utječu na poslovanje revidiranog subjekta, negativno kad su utvrđene značajne nepravilnosti, a suzdržano kad se nema dovoljno podataka, odnosno dokumentacije da se može dati bilo kakvo mišljenje).

Od korisnika državnog proračuna 17 ih je poslovalo bez nepravilnosti, niti jedan nije dobio nepovoljno ili suzdržano mišljenje. S druge strane, nepovoljno mišljenje revizije 'zaradilo' je šest lokalnih jedinica, jedna zdravstvena ustanova i jedna vatrogasna zajednica, tri trgovačka društva te dva subjekta iz kategorije ostali. Nepovoljno mišljenje pak, znači, da im financijski izvještaji nisu bili fer iskazani, a poslovanje u značajnoj mjeri nije bilo usklađeno sa zakonima i propisima.

Revizori su utvrdili da se povećava broj subjekata koji zaslužuju bezuvjetno mišljenje o financijskim izvještajima i poslovanju, a smanjuje broj onih s nepovoljnim ili suzdržanim mišljenjem. Uočeni su pozitivni pomaci u trošenju i racionalnom gospodarenju javnim sredstvima.

Kao najčešće nepravilnosti revizija i dalje ističe računovodstveno poslovanje, prihode i primitke, te rashode i izdatke, posebno u dijelu planiranja sredstava i namjenskog trošenja te javne nabave.

Postupcima javne nabave i sama revizija pridaje posebnu pozornost, s obzirom na značajna sredstva koja se pritom troše.

Vrijednost javne nabave kod revidiranih korisnika državnog proračuna iznosila je 9,7 milijardi kuna (11,2 posto ukupnih rashoda i izdataka revidiranih subjekata).

Revizijom su utvrđene brojne nepravilnosti u provedbi pojedinih postupaka javne nabave. Nabave u vrijednosti 3,4 milijarde nisu u potpunosti provedene u skladu s propisima, a nabave u vrijednosti 91,9 milijuna kuna provedene su bez primjene propisa koji uređuju područje javne nabave.

Iako kontrolu postupaka javne nabave obavlja više institucija, nepravilnosti su i nadalje brojne i značajne. Od 45 revidiranih proračunskih subjekata, kod 27

su utvrđene nepravilnosti u postupcima javne nabave.

Najčešće su nepravilnosti započinjale postupka nabave iako sredstva za to nisu planirana ili su nedostatna, dijeljenje vrijednosti nabave tijekom godine kako bi se ona obavljala prema Uredbi o postupku nabave (prikupljanjem ponuda), a ne prema Zakonu o javnoj nabavi koji kao osnovni način nabave propisuje javno nadmetanje, ili u slučajevima odabira po kriteriju najniže cijene, odabir onih koji ustvari nisu ponudili najnižu cijenu, i sl.

Iz podataka državne revizije vidljivo je da su ukupni prihodi proračuna na državnoj i lokalnoj razini u 2004. bili planirani u iznosu 120,9 milijardi kuna, a ostvareno je 115,8 milijardi, što je 5,1 milijardu, ili 4,2 posto manje od plana.

U strukturi dominira državni proračun sa 99,1 milijardi kuna (85,7 posto ostvarenih prihoda), općine, gradovi i županije raspolagale su sa 11,5 milijardi kuna (9,9 posto), a Grad Zagreb sa 5,1 milijardu kuna (4,4 posto u ukupnim prihodima).

Iz državnog i lokalnih proračuna u 2004. izvršeni su pak rashodi od 116,6 milijardi kuna, pri čemu su rashodi državnog proračuna iznosili 100,3 milijarde, Grada Zagreba više od 5 milijardi, a lokalnih jedinica 11,2 milijardu kuna.

Državna revizija zamjećuje da rashodi i izdaci i nadalje imaju tendenciju porasta - u 2004. porasli su u odnosu na 2003. za 13,8 milijardi kuna ili 13,4 posto, dok su u odnosu na 1996. veći za 75,9 milijardi kuna ili za 186,4 posto.

RADNA TIJELA

Izvješća o radu Državnog ureda za reviziju za 2005., te o obavljenim revizijama za 2004., uključujući i posebni dio, **Odbor za financije i državni proračun** raspravio je kao matično radno tijelo te predložio Saboru da ih prihvati.

U raspravi na Odboru iznijeto je mišljenje da je Ured korektno i stručno izradio izvješća o obavljenim revizijama za 2004. godinu, u skladu s INTOSAI - revizijskim standardima. Iz predmetnih izvješća proizlazi da se i dalje nastavlja

pozitivan trend, kod većine revidiranih subjekata, u svezi trošenja i racionalnog gospodarenja proračunskim sredstvima. Međutim, potrebno je i dalje, posebno kod proračunskih korisnika, pojačati kontrolu kako bi obavljanje svih poslova bilo u skladu sa zakonskim propisima, posebno sa Zakonom o javnoj nabavi.

Predstavnik Ureda uvodno je naglasio da se revizija obvezno obavlja jednom godišnje za državni proračun, fondove odnosno zavode na državnoj razini i proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Za druge se subjekte, obavlja prema godišnjem programu rada Državnog ureda za reviziju.

Naveo je podatke o broju obavljenih financijskih revizija i uvida u financijske izvještaje lokalnih jedinica, te o mišljenjima koje je Ured izrazio (kako bi izbjegli ponavljanja upućujemo na poglavlje O Izvješćima).

Prihvatanje predmetnih izvješća, o kojima je raspravljao kao zainteresirano radno tijelo, Saboru je predložio i **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. Iz Izvješća o obavljenim revizijama za 2004. vidljivo je povećanje broja subjekata s bezuvjetnim mišljenjem o financijskom poslovanju i izvještajima, a smanjenje broja subjekata s nepovoljnim i suzdržanim mišljenjima. To su nesumnjivo pozitivni pomaci u trošenju i racionalnom gospodarenju javnim sredstvima. Ured, konstatirano je, svojim radom značajno pridonosi urednijem poslovanju državnih tijela i drugih subjekata koji podliježu reviziji. Tako je za Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, nakon obavljene revizije financijskog poslovanja i izvještaja, izraženo bezuvjetno mišljenje.

Članovi Odbora posebno su se osvrnuli na nalaze revizije u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

U raspravi je skrenuta pozornost na Listu lijekova koja se utvrđuje sukladno Zakonu o lijekovima. Kako se prilikom nabave lijekova ne provodi postupak javne nabave utvrđen Zakonom o javnoj nabavi, potrebno je za takvo postupanje koje predstavlja izuzeće od primjene

Zakona o javnoj nabavi, pribaviti suglasnost Vlade Republike Hrvatske, upozorili su članovi Odbora.

U raspravi je upozoreno i na zabrinjavajuće stanje u poslovanju zdravstvenih ustanova u 2002. i 2003. U znatnom broju zdravstvenih ustanova ostvareni su rashodi i do 30 posto veći od planiranih. Uočene su i nepravilnosti u postupku javne nabave potrošnog materijala, davanja poslovnog prostora u zakup bez natječaja, nepostojanje unutarnjeg nadzora itd. Sve to, upozorili su članovi Odbora, ukazuje na nepoznavanje propisa ili njihovo grubo nepoštivanje, što mora biti i odgovarajuće sankcionirano.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost razmatrao je Izvješće o obavljenim revizijama za 2004. - posebni dio te predložio Saboru da ga prihvati. Tim Izvješćem obuhvaćena su izvješća o reviziji o poslovanju ministarstva obrane, unutarnjih i vanjskih poslova (MORH, MUP, MVP). Provedenom revizijom obuhvaćena je primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija te financijsko-računovodstveno poslovanje za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2004.

Nepravilnosti uočene u poslovanju MUP-a i MORH-a prije svega se odnose na prihode i primitke, rashode i izdatke te na javne nabave.

Nazočni predstavnici MORH-a i MUP-a obrazložili su zbog čega je došlo do uočenih nepravilnosti te konstatirali kako su u većem dijelu iste otklonjene.

U poslovanju Ministarstva vanjskih poslova Ured nije utvrdio nedostatke.

Revidirana su javna sredstva u iznosu od 118,2 milijarde kuna što čini 57,1 posto bruto društvenog proizvoda u 2004.

Odbor je, pozivajući se na interes javnosti, Saboru predložio skidanje oznake tajnosti s posebnog dijela Izvješća o obavljenim revizijama za 2004., koje obuhvaća izvješća o reviziji poslovanja MORH-a, MUP-a i MVP-a.

Postupa se po nalazima

Iako se pojedine nepravilnosti ponavljaju iz godine u godinu, neosporno je da većina proračunskih subjekata poduzima mjere kako bi unaprijedila poslovanje te svrsishodno i ekonomično raspolagala proračunskim sredstvima, rekao je državni tajnik Ministarstva financija **Ante Žigman** izvještavajući Sabor o aktivnostima poduzetim radi otklanjanja nepravilnosti po nalazima Državnog ureda za reviziju za 2003., te planiranim mjerama za njihovo dugoročno uklanjanje.

Sabor je u travnju 2005. zadužio ministarstva i druga tijela državne uprave i javne vlasti da podnesu izvješća o mjerama poduzetim po nalazu Ureda, a Ministarstvo financija imalo je obvezu da u ime Vlade objedini ta izvješća.

Kad je Ured dovršavao reviziju za 2004. bilo je vidljivo da je uklonjena većina nepravilnosti primijećenih u 2003., kaže Žigman i ističe da je Ministarstvo financija u užem dijelu postupilo po svim nalazima državne revizije, a prema reviziji za 2004. proizilazi da je u državnom proračunu postupljeno po 27 naloga i preporuka. Evidentiraju se svi kratkoročni krediti, dnevno se evidentiraju kunske i devizne poslovne promjene, evidentirane su sve obveze za izdane obveznice. Uspostavljen je registar mjernica, uspostavlja se i registar koncesija, u poslovnim je knjigama u potpunosti evidentirano kratkoročno zaduženje što ranije nije bio slučaj.

I drugi korisnici državnoga proračuna, djelomično ili u potpunosti, postupili su po nalazima Ureda, a u 2004. u odnosu na 2003. sa sedam na 17 porastao je broj proračunskih korisnika koji je poslovao bez ikakvih nepravilnosti.

Ustrojiti jaku unutarnju reviziju

Glavna državna revizorica **Šima Krašić** iznijela je okvirne podatke o Uredu, o broju i vrsti revizija obavljenih u 2004. o broju danih mišljenja, iznosu ukupno revidiranih sredstava (vidi poglavlje O Izvješćima) te osnovne podatke iz nalaza obavljenih revizija.

U ovom izvještajnom razdoblju, istaknula je, revizijom je obuhvaćeno 899 subjekata na državnoj i lokalnim razinama od čega je revizijom financijskih izvještaja i poslovanja obuhvaćen 541 subjekt, a uvid u proračune i financijska izvješća obavljen je u 358 lokalnih jedinica.

Broj nepravilnosti iz godine u godinu se smanjuje, ali se određene nepravilnosti još uvijek ponavljaju i mogu se podijeliti u tri skupine: nepravilnosti u računovodstvenom sustavu, u planiranju i trošenju sredstava te u postupcima javne nabave.

Najčešće nepravilnosti u računovodstvenom sustavu i dalje se odnose na popis imovine, obveza i potraživanja - popisi nisu cjeloviti, nisu usklađena knjigovodstvena i stvarna stanja.

Nepravilnosti u dijelu prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka najčešće se odnose na nerealno planiranje i izvršavanje prihoda te se rade razne preraspodjele unutar proračuna. Ured i dalje upozorava na nedostatnu kontrolu transferiranih sredstava proračunskim i drugim korisnicima.

Treća skupina nepravilnosti odnosi se na provedbu postupaka javne nabave, a u revidiranim sredstvima Ured je utvrdio da je u javne nabavke utrošeno više od 15 milijardi kuna. Najčešće nepravilnosti uočene su kod imenovanja povjerenstava za provedbu postupaka nabave, provedbe postupaka javnog nadmetanja ili prikupljanja ponuda, kod utvrđivanja sposobnosti ponuditelja, utvrđivanja kriterija za odabir najpovoljnije ponude, odabira ponuditelja te kod zaključenja ugovora o nabavi.

Na lokalnim razinama za manji broj jedinica utvrđene su nepravilnosti kod zaduživanja, jer nisu pribavljene suglasnosti za zaduživanje, zaduživalo se iznad zakonom propisane visine, a iz kreditnih sredstava podmirivani su drugi proračunski rashodi.

Broj nepravilnosti i njihova učestalost u poslovanju i financijskim izvještajima revidiranih subjekata upućuju na potrebu ustrojavanja jake unutarnje revizije, uspostavljanja sustava unutarnje kon-

trole, naglasila je glavna državna revizorica.

Podnoseći 11. Izvješće Ureda, podsjetila je da se o obavljenim revizijama sastavlja izvješće s nalazom i preporukama te mišljenjem o poslovanju i financijskim izvještajima revidiranog subjekta. Izvješća se dostavljaju zakonskim predstavnicima revidiranih subjekata, vijećima i skupštinama lokalnih jedinica kako bi se po njima mogle poduzeti određene radnje i otkloniti uočene nepravilnosti. Zakonski se predstavnici trebaju u roku 60 dana pisano očitovati o učinjenom u otklanjanju nepravilnosti. Državni ured nema ovlasti poduzeti bilo kakve sankcije, to rade druge državne institucije, napominje Krasić.

U proteklom izvještajnom razdoblju, Ured je subjektima revidiranja dao 2.181 nalog i preporuku, a prema pristiglim očitovanjima u roku 60 dana od dana uručivanja izvješća o obavljenim revizijama postupljeno je po 1. 183 naloga i preporuke ili po 54, 2 posto ukupnog broja.

Ured trenutno ima 281 zaposlenika, već godinama stagnira na istom broju jer dio revizora odlazi u druge institucije, u godinu dana otišlo ih je 15-ak.

Kontinuirana izobrazba državnih revizora jedan je od programskih zadataka Ureda za 2006. godinu. Uz to, Ured će nastaviti redovito obavljati revizije financijskih izvještaja i poslova, a posebne aktivnosti usmjeriti na revizije učinkovitosti trošenja javnih sredstava i suradnju s drugim tijelima vlasti.

Pri tome se uvijek mora voditi računa o neovisnosti i samostalnosti revizijske profesije, naglasila je Krasić te poručila da neovisnost i javnost rada Ureda i nadalje mora biti prisutna u poslovanju.

U okviru uključivanja Hrvatske u europske integracije, prije svih u EU, prilagođavat će svoj način rada međunarodnim standardima i nastojati sudjelovati u zajedničkim projektima koristeći znanja svjetskih i europskih stručnjaka.

Poglavlje koje izaziva jezu

Andrija Hebrang (Klub zastupnika HDZ-a) usredotočio se na aspekt javne

nabave koja godišnje, podsjeća, obuhvaća 15 milijardi kuna i često je ne samo predmet objektivnih kritika, nego i politizacije, što nije dobro.

Ministarstva su, drži, položila ispit o javnim nabavama, jer nije bilo većih nepravilnosti - otprilike je 9,9 milijuna kuna nabave bilo neusklađeno sa zakonom.

Potpuno u skladu sa zakonom postupala su tri su ministarstva - vanjskih poslova, obitelji i branitelja te zdravstva i socijalne skrbi kad ga je vodio Hebrang.

To ističem samo zato što u tom razdoblju nema niti jedne primjedbe, a sjetimo se samo politiziranja javne nabave u tom resoru, afere Shimatsu i nekih drugih, pozvao je, kazavši da "sada imamo crno na bijelo da se radi o običnom političkom, a često i medijskom mobingu".

Za primjedbe na rad Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) kaže da su tipične i za ranija razdoblja i da će se ponavljati dok se neke stvari ne razjasne.

Precizirao je da se već godinama nailazi na istu primjedbu da "pri nabavci lijekova u vrijednosti 2,8 milijardi kuna, te ortopedskih pomagala u vrijednosti od 446 milijuna kuna", nisu provedeni postupci po Zakonu o javnoj nabavi.

Lijekovi se, pojašnjava, nabavljaju po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, na temelju kojeg se donosi Pravilnik o nabavci lijekova. Klasična javna nabava za lijekove, kakva je prvi put provedena 1994. dala je katastrofalne rezultate, pa se od nje odustalo, kao što su odustale sve zemlje Europe. Naime, mali broj proizvođača i dobavljača se na javnom natječaju dogovore i udare cijene koje su 30, 40 posto veće od dotadašnjih. Zato je donijet Pravilnik i nabava se obavlja po njemu, otud "mali nesporazum" s revizijom, jer po tom Pravilniku cijena se određuje na temelju prosjeka cijene lijeka u tri odabrane zemlje i onda se pregovorima može ići ispod toga, ali nikako iznad toga.

Rješenje vidi, možda, u tome da Upravno vijeće HZZO-a prije svake nabavke lijekova formalno od Vlade

zatraži iznimku od Zakona o javnoj nabavi.

Kad je riječ o MORH-u, Klub smatra da ne treba gotovo cjelokupnu nabavu izuzeti od Zakona o javnoj nabavi, nego se treba dogovoriti što se izuzima, a što treba ići pod javnu nabavu. Revizija je, naime, u MORH-u detektirala 257 milijuna kuna izuzetih od javne nabave i postavila opravdano pitanje treba li baš tako biti?

Najdramatičnijim poglavljem izvješća drži poglavlje o poslovanju zdravstvenih ustanova za 2002. i 2003., "to je poglavlje koje zapravo izaziva jezu".

Nabavke u zdravstvenim ustanovama koje nisu u skladu sa zakonom ili uredbom ustanovljene su u 55 od 64 ustanove, a u nabavci lijekova i medicinskog materijala samo jedna ustanova postupila je po zakonu u dvije promatrane godine.

Ukupna vrijednost robe nabavljene protivno zakonu ili uredbi o javnoj nabavi 2002. u zdravstvenim ustanovama iznosila je 1,5 milijardi kuna, a 2003. godine 1,1 milijardu kuna. Podatak je to od kojeg se zbilja ledi krv u žilama, kaže Hebrang.

Budući da su zdravstvene ustanove definitivno najslabije u području javne nabave i da se najmanje pridržavaju zakona i uredbe, smatra da nešto treba napraviti.

Tumači kako se na takav način gubi ogroman novac koji ne završava u dijagnosticanju i liječenju bolesnika, nego "negdje i kod nekoga".

Najdramatičnije poglavlje izvješća je poslovanje zdravstvenih ustanova za 2002. i 2003., to je poglavlje koje zapravo izaziva jezu.

Državna je revizija, tako, utvrdila da su u KB Merkur slobodnom pogodbom postignute cijene bile između 240 i 350 posto veće od cijena u drugih korisnika proračunskih sredstava. WC papir je koštao 17 umjesto sedam kuna, fotoko-

pirni 70 umjesto 20 kuna itd., ilustrirao je zastupnik.

Uvreda Saboru

Za **Damira Kajina (Klub zastupnika IDS-a)** središnji dio Izvješća je onaj koji govori da su u 2004. preraspodjeljeni proračunski prihodi u iznosu od 3,3 milijarde kuna što čini 3,2 posto ukupno planiranih sredstava, te mišljenje Ureda da je Vlada trebala izvijestiti Sabor o svim preraspodjelama tijekom godine.

Radi se, upozorava, o značajnim sredstvima, 3,3 milijarde kuna je jedan i pol puta više novaca nego što iznose proračuni svih županija, bez Grada Zagreba, dva puta više nego što je Hrvatska u 2004. uprihodovala od carina itd.

Osim toga, preraspodjelu bez Sabora drži "uvredom za Sabor", te upozorava da Sabor svojom šutnjom jača izvršnu vlast, a degradira svoju ulogu.

Tih 3,3 milijarde kuna je bitno jer se tom praksom generira nelikvidnost, tvrdi Kajin i dodaje da neplaćene obveze u Hrvatskoj premašuju 11 milijardi kuna, kako države, tako i ostalih pravnih i privatnih osoba, s tim da je "neosporno da je država ponovo počela generirati nelikvidnost" pogotovo na području zdravstva gdje je dug općih bolnica premašio 3,3 milijarde kuna.

Osvrnuo se i na podatak prema kojemu u ukupnim proračunskim sredstvima najveći udjel, konkretno 85,7 posto ima proračun države, 4,4 posto Grad Zagreb, a sve ostale županije, gradovi i općine sudjeluju sa svega 9,9 posto.

To je naprosto neodrživa situacija, jer tih 11,5 milijardi kuna dijeli 568 jedinica lokalne samouprave, naglasio je zastupnik, konstatirajući da su jedinice lokalne samouprave postale skupe.

Pojasnio je da od spomenutih 11,5 milijardi kuna plus pet milijardi kuna Grada Zagreba, dakle ukupno 16,5 milijardi kuna, gotovo 12 milijardi ide za rashode poslovanja, a niti četiri milijarde za nefinancijsku imovinu, dakle investicije.

Proračuni općina, gradova, države su isključivo u funkciji isplate plaća, otpla-

te dugova, socijale, subvencija, a onda se čudimo zašto ova zemlja nema razvoja, upravo je to možda najšokantniji podatak iz Izvješća, smatra zastupnik.

Samo Izvješće hvali, smatra da ga treba prihvatiti, iako, kaže, ima dojam da su revizori, možda, malo blagonaklonjeniji prema aktualnoj vlasti, nego prema bivšoj, možda i zbog toga, jer im je aktualna vlast podignula plaće.

Tajni račun u inozemstvu

Govoreći o reviziji državnoga proračuna, **Nenad Stazić (Klub zastupnika SDP-a)** je istaknuo da je ministar financija najodgovornija osoba kad je u pitanju proračun.

S tim u svezi upitao se koliko ministar Ivan Šuker, koji se uvijek snažno zauzimao za financijsku disciplinu, poštuje zakone, ponaša li se onako kako je uvijek tražio da se ponašaju drugi?

Odgovor na to pitanje našao je na prvim stranicama Izvješća gdje državna revizija konstatira da konsolidirani financijski izvještaj opće države za 2004. nije napravljen. "Da je napravljen vidio bi se deficit, a ministar Šuker ne želi da se vidi deficit, jer je zbog tog istog deficita prozivao bivšu Vladu kao nesposobnu", protumačio je razloge zbog kojih nema spomenutog izvještaja.

Argumente da se radi o "čistom pokušaju prikrivanja stvarnog stanja" nalazi i u konstataciji revizije da glavna i pomoćne knjige ne daju cjelovitu informaciju o ukupnom javnom dugu, imovini i potraživanjima države, da u poslovnim knjigama i bilanci nije evidentiran dio obveza itd.

Upozorio je na "prvorazredan skandal", odnosno konstataciju revizije da Ministarstvo financija raspolaže s više deviznih računa u zemlji i jednim u inozemstvu, da u poslovnim knjigama nisu evidentirana sredstva po deviznom računu u inozemstvu.

U Izvješću ne piše gdje je otvoren taj račun, nadam se da nije u Vilachu, ali bio on tamo ili ne, vi se izgleda niste odmaknuli od skandalozne prakse koja je u Hrvatskoj vladala u vrijeme (ministra Gojka) Šuška, više od toga, vi ste tu

skandaloznu praksu učinili još skandaloznijom, izjavio je SDP-ov zastupnik.

Ustvrđio je kako je "čuveni tajni račun u Vilachu", ipak bio samo stranački, HDZ-ovski, ali da račun o kojem govori revizija nije stranački, nego državni, odnosno račun Ministarstva financija i na njemu su novci poreznih obveznika.

"A eto, račun je tajan. Nitko, pa ni Šima Krasić ne može saznati koliko je tamo novca, ni tko te novce podiže, ni zašto", kazao je Stazić.

Dodao je kako se ništa ne zna ni o razlozima tajnosti tog računa, ali da je "kad se zna koliko je vijećnika kupljeno u posljednje vrijeme u lokalnoj samoupravi, jasno da je Vladi potreban neki tajni račun, promet kojega se mora skrivati pred državnom revizijom, Saborom, novinarima i cjelokupnom javnošću".

Vraćajući se ponovno ministru financija, spočitnuo mu je da je bivšoj Vladi zamjerao što je preraspodjelom financirala razvoj HŽ-a u iznosu od 1,5 milijardi kuna i što o tome nije izvijestila Sabor, a revizija o njegovom radu konstatira da su tijekom 2004. donesene 33 odluke o preraspodjeli 3,3 milijarde kuna proračunskih sredstava i da izvješće o preraspodjelama nije dostavljeno Saboru.

Podsjeća ga i da je bivšoj Vladi zamjerao što kao rashod nije evidentirala kredite u trenutku kad ih je povukla, tumačeći da to treba biti rashod tekuće godine.

Vi ste u dvije godine povukli gotovo 1,2 milijarde kuna kredita, a ta sredstva nisu evidentirana na rashodovnoj strani, niti je o njima raspravljao Sabor, upozorava. Iznio je još zamjerki na ministrov rad i postupanje s proračunskim novcem, te zaključio kako nalaz revizije dokazuje da je aktualna Vlada, ne samo nesposobna, nego da otvoreno, svjesno i namjerno krši zakone.

Provjeravati vlastite odluke

Antun Kapraljević (Klub zastupnika HNS-a) najavio je kako će HNS podržati izvješća Ureda koja su, kaže, svake godine sve bolja, temeljitija i kvalitetnija.

Suglasan je s nalazima revizije da su najčešće nepravilnosti u računovodstvenom sustavu, u planiranju i trošenju sredstava te u postupcima javne nabave.

Kad je riječ o javnoj nabavi, pohvalio je ministarstva koja su taj posao radila u skladu sa zakonom, a radi se, kaže, o ministarstvima europskih integracija, financija, obitelji te zdravstva i socijalne skrbi.

S druge strane, brine ga 'slučaj' HZZO-a gdje je mimo Zakona o javnoj nabavi za lijekove utrošeno 2,7 milijardi, a ortopedska pomagala 466 milijuna kuna što ukupno iznosi više od 3,2 milijarde kuna, te se ne slaže s objašnjenjem koje je vezano za te nabavke ranije dao zastupnik Hebrang.

U 2004. dobavljači lijekova izabrani su bez provođenja postupka javne nabave, a cijene lijekova utvrđene su pregovorima s dobavljačima, primijetio je zastupnik, poručivši da ga nitko ne može uvjeriti da se cijena s dobavljačima može dogovoriti bolje, nego što se može dogovoriti u procesu javne nabave.

Podsjetio je i da Zakon o javnoj nabavi propisuje kazne od pet do 50 tisuća kuna za nepoštivanje odredbi tog Zakona, upitavši se hoće li to biti ispoštovano ili će sve ostati na pjesmi Uzalud vam trud svirači?

Za razliku od kolega koji su se više pozabavili izvješćima i pikanterijama iz njih, **Luka Roić (Klub zastupnika HSS-a)** osvrnuo se na aktivnosti koje su korisnici proračunskih sredstava trebali poduzeti po obavljenoj reviziji za 2003.

Primijetio je, naime, da zastupnici počesto gube vrijeme na uvjeravanjima i ispraznim pričama, a nisu u stanju provjeriti svoje odluke i saznati što je nadležno tijelo ili ministarstvo učinilo s onim na što ih je Sabor obvezao.

Tako, navodi, nitko nije primijetio da je u prošlom Izvješću revizije stajalo da su jamstva u to vrijeme značajno premašila plan, za gotovo 52 posto, ali je dobro da je po tom nalazu ustrojena višegodišnja evidencija o svim izdanim jamstvima.

No, s druge strane zanima ga što znači da je sastavljen prijedlog pravilnika o

uvjetima i načinu davanja državnih jamstava, te da je tekst na usuglašavanju?

Hoće li biti usuglašen i kada će prijedlog pravilnika postati pravilnik, pitanje je koje je kolegama ostavio na čekanju i razmišljanje.

Za samo Izvješće Ureda u HSS-u drže da je, kao i uvijek, napravljeno vrlo profesionalno i da se po njemu mogu poduzimati sve aktivnosti koje bi poboljšale rad revidiranih subjekata.

Zadovoljan je što sve veći broj revidiranih subjekata dobiva bezuvjetno mišljenje, a da je vrlo mali broj subjekata koji poslovanje nisu uskladili sa zakonom.

Treba, naglasio je, sve učiniti kako bi se smanjio broj prekršitelja i onih koji novce ne koriste u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

Sve nedostatke koje je uočila državna revizija treba proslijediti institucijama i ustanovama zaduženim za rješavanje takvih problema, predložio je Roić, očekujući da će svako novo revizijsko izvješće biti sve bolje i s još manje nedostataka.

Je li Ured uistinu neovisan?

O uvjetima u kojima radi državna revizija, govorio je **Tonči Tadić (Klub zastupnika HSP-a)**, ističući da su pravaši uvijek naglašavali potrebu za statusnom i financijskom neovisnošću Državnog ureda za reviziju.

Precizirao je da revizorima koncem 2005., plaće nisu poboljšane, nego su vraćene na razinu iz 2001. godine.

Napominje to, kaže, jer se od Državnog ureda za reviziju očekuje da bude efikasan, da nadzire kompletan sustav državne uprave, da nadzire sto milijardi kuna koliko hrvatska država potroši kroz proračun i proračunske fondove, a revizorima se plaće održavaju na niskoj razini, plaća im je niža nego plaća "minornijih državnih tijela".

Tako je, navodi, plaća državne revizije manja od plaće Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, od Državne komisije za kontrolu javne nabave itd.

Problem je, nastavlja, što su zaposlenici Državnog ureda za reviziju zapravo

državni službenici na koje se primjenjuje Zakon o državnim službenicima i zato su u stvarnoj vlasti Vlade i Ministarstva financija, jer oni na razne načine mogu utjecati na status i položaj Ureda i njegovih zaposlenika. Stoga zaključuje da se u postojećem zakonskom sustavu zapravo ne može govoriti o nekakvom neovisnom položaju Ureda.

Djelomično točnim uzima navod iz Izvješća da reviziju obavljaju ovlaštene državni revizori na način i prema postupcima utvrđenim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija, jer se u tim standardima o statusu i položaju nacionalnih revizija govori na drugačiji način, nego što je stanje kod nas.

Potvrdu za to nalazi i u samom Izvješću gdje se kaže da položaj državne revizije nije posve u skladu s europskim standardima.

Kritičan je prema twinning projektu kojeg Državni ured za reviziju radi zajedno s britanskim uredom za reviziju, jer se, kaže opet otkriva toplu vodu, obavljaju aktivnosti koje i sami možemo obaviti. Projekt, objasnio je, obuhvaća niz aktivnosti - analize, seminare, izrade priručnika itd.

Europske stručnjake, naglašava, treba angažirati na poslovima na kojima stvarno mogu pomoći, a ne da im se predstavljamo kao neka 'banana' država koja ni o čemu nema pojma. Uz sve to, dodaje, Velika Britanija ima anglosaksonski, a Hrvatska sustav kontinentalnog prava, pa kad već radimo neki twinning, mogli smo barem uzeti partnera iz zemlje čiji je sustav kompatibilan našem.

Čuveni tajni račun u Vilachu bio je ipak samo stranački, HDZ-ovski, ali ovaj o kojem govori državna revizija nije stranački, nego državni.

Miroslav Korenika (SDP) pohvalio je rad Državne revizije ocijenivši da se generalno gledajući vidi napredak u stanju u jedinicama lokalne i regional-

ne samouprave. No, da bi se otklonile nepravilnosti nužnim je naznačio donošenje novih zakona. Najviše nepravilnosti, naveo je, događa se kod javnih nabava i stoga je nužno izmijeniti postojeći zakon koji treba biti fleksibilniji, a oni koji ga primjenjuju trebaju imati veća prava. Navodeći kako se često postupak javne nabave izigrava i da proces vrijedi po onoj "ja tebi ti meni", naveo je kako to treba mijenjati.

Citirajući navode iz revizorskog izvješća naveo je kako je izvješće o poslovanju vukovarske bolnice horor te da se Vukovarsko-srijemska županija itekako treba zapitati na temelju čega su njihovi predstavnici vodili brigu o novcima svih poreznih obveznika i zdravstvenih osiguranika. Javna nabava je posebna tema koja se događala u toj bolnici, rekao je navodeći kako su se tamo nabavljala vozila bez provedenog javnog natječaja. Uptao je hoće li Vlada zbog toga inzistirati da se smijeni tamošnji ravnatelj?

Korak natrag u poslovanju države

Ocijenio je kako je izvješće korak natrag, ne u radu revizije nego u poslovanju države. Naveo je kako se ne može složiti s obrazloženjem zastupnika iz HDZ-a da je samo 3,2 posto proračunskog novca preraspodijeljeno bez znanja Hrvatskog sabora. Riječ je o načelima, rekao je. Činjenicu da su regionalne jedinice raspolagale samo s 14,3 posto proračunskog novca označio je kao podatak koji znači da je Hrvatska još uvijek izuzetno centralizirana država te da treba poraditi na tome da lokalne samouprave imaju veći dio financijskog kolača, veće ovlasti, ali i veću odgovornost.

Navodeći kako će prihvatiti izvješća Državne revizije predložio je izmjenu zakona koji omogućavaju nepravilnosti i nezakonitosti.

U ispravku netočnog navoda **Nevenka Majdenić (HDZ)** navela je kako nije rekla da su 3,2 posto proračunskih sredstava koja su se preraspodijelila bez odluke Hrvatskog sabora beznačajna, već da su se racionalno utrošila, a da je

od toga 217 milijuna kuna otišlo za umirovljenike i da je bolje da su se ti novci potrošili nego da su neracionalno ostali na nekoj proračunskoj stavci.

U replici stranačkom kolegi **Josip Leko (SDP)** je naveo kako je zadaća Hrvatskog sabora ocijeniti je li Vlada u skladu sa saborskom odlukom trošila proračunski novac i dodao kako je jasno da je Vlada 6,6 milijardi kuna trošila mimo zakona. Odgovornost je na Hrvatskom saboru da sada donese odluku o tome, zaključio je.

U nastavku rasprave **Dragica Zgrebec (SDP)** ocijenila je kako Državna revizija stručno i kvalitetno obavlja svoj posao za razliku od Vlade i parlamenta. Vlada nam, naglasila je, ne daje kvalitetne zakonske prijedloge koji bi kroz saborsku raspravu mogli postati kvalitetniji i biti u skladu s radom državne revizije. Navodeći kako Hrvatski sabor svake godine po raspravi o izvješćima Državne revizije donese po 5, 6, 7 zaključaka navela je kako se oni ne provode. Kao primjer navela je da je Vlada dala prijedlog mjera za 2003., ali da se dade iščitati kako su to dugoročne mjere. Navela je kako se drugačije o izvješćima priča kada se priča iz opozicije ili pozicije, odnosno da se više priča iz opozicije, a da se onda to obije o glavu. Kao primjer navela je raspravu HDZ-a dok je bio u oporbi o Izvješću 2003. Iste su stvari navedene i u Izvješću revizije za 2004., a sada drugačije raspravljaju, zaključila je.

Nužnim je predložila osposobljavanje ljudi koji rade u državnoj upravi, posebno u financijskom poslovanju. Još puno treba raditi da bi se nepravilnosti u poslovanju otklonile, zaključila je. Također je rekla kako Vlada mora izvještavati Sabor o namjeri preraspodjele proračunskog novca i da sadašnja praksa nije dobra.

U nastavku rasprave mr. sc. **Marko Širac (HDZ)** ocijenio je kako je Izvješće revizije metodološki i sadržajno vrlo kvalitetno no da mu nedostaje osvrt na otklanjanje nedostataka koji su uočeni u prethodnim revizijama. Ministri su jako puno učinili na otklanjanju nepravilnosti navedenih u izvješćima za 2003. pa

bi bilo dobro da je to napisano, rekao je navodeći kako se to moglo napraviti za Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja za koje je izvješće za 2003. bilo katastrofalno po svim osnovama. U sadašnjem se Izvješću navodi da je poslovanje uredno da je Ministarstvo ostvarilo ukupni prihod od 395 milijuna kuna, odnosno 97 posto od planiranoga i da Državna revizija ima samo neke sitne primjedbe na sitne nabavke roba i usluga. Slična situacija je i s Agencijom za zaštitu okoliša, rekao je i dodao kako se nada da će u idućoj godini izvješća biti još bolja.

U 2004. su poduzete radnje na uklanjanju nepravilnosti iz 2003. Evidentirani su svi kratkoročni krediti, dnevno se ažuriraju sve kunske i devizne promjene, usklađena je otplata kredita itd.

Nevenka Majdenić (HDZ) nave-la je kako je mišljenje Državne revizije o državnom proračunu za 2004. u svim aspektima prikazano objektivno i istinito. Na nalaze revizije očitovao se zakonski predstavnik obrazloživši zašto su nastali neki propusti te predložio da se uklone u određenim rokovima. Navela je kako se neće osvrtni na vrijeme u kojima se zakonski predstavnici na takva izvješća i upozorenja nisu osvrtni i nisu davali rokove kada će nepravilnosti biti uklonjene. Ističući kako su se tijekom 2004. poduzimale radnje za uklanjanje nepravilnosti iz 2003. navela je da su evidentirani svi kratkoročni krediti, da se dnevno ažuriraju sve poslovne kunske i devizne promjene, da je usklađeno povlačenje i otplata kredita, evidentirana sva potraživanja po aktiviranim jamstvima.

Devet pravilnika radi učinkovitijeg poslovanja

Navela je kako je radi učinkovitijega poslovanja doneseno devet pravilnika po čemu se vidi da Vlada i Ministar-

stvo financija kontinuirano podizumaju mjere kako bi se donijeli svi provedbeni propisi.

Navodeći kako ništa manje nije bitno da su pojedina mišljenja i nalazi Državne revizije koji se odnose na Državni proračun 2004. već ugrađeni u proračun za 2005., navela je kako to omogućava realnije planiranje prihoda i rashoda te korištenje tekuće zalihe. S tim u vezi navela je da je u 2003. donijeto 45 odluka, a u 2004. 33 u vezi s proračunskom preraspodjelom, odnosno 11 odluka manje. Navela je da je iz izvješća revizije vidljivo da je postupljeno po 27 naloga i preporuka što je daleko bolje nego u 2003. Po nekim nalazima nije postupljeno, ali je dano objašnjenje zakonskog predstavnika zašto se po nekim nalozima nije moglo postupiti, navela je.

Mjere po nalazu revizije dale rezultate

Šime Prtenječa (HDZ) naveo je da su sve mjere poduzete po nalazima Državne revizije dale rezultate i ispravile nepravilnosti. Rekao je kako je devet pravilnika znatno poboljšalo stanje i rezultiralo boljim ocjenama revizije za 2004. Naveo je kako će tri pravilnika koji su u izradi također pridonijeti boljem stanju. Ističući kako revizija najčešće daje primjedbe na računovodstveno poslovanje zaključio je kako će se situacija znatno poboljšati nakon što do kraja profunkcionira Državna riznica. Navodeći kako niti brani niti napada prethodna izvješća, rekao je kako će Državna riznica omogućiti lakše planiranje i kontrolu sredstava kojima raspolaže država. Tek je sada prvi i ozbiljniji pokušaj evidentiranja cijele imovine i kada bude konačno utvrđen, lakše će se upravljati, što znači da se do sada to nije moglo.

Govoreći o tekućoj pričuvi rekao je kako je bilo i bit će nepredviđenih izdataka te da tome u konačnici pričuva i služi.

O javnom dugu kazao je da se cijela filozofija svodi na njegovu kontrolu i upravljanje. Kod Ministarstva obrane smatra da neke nabavke ne bi smjele

biti javne. No, kada je riječ o nabavci odjeće, prehrani i standardnim stvarima tu bi trebalo provoditi javne natječaje. Razriješeni su problemi u Ministarstvu pomorstva, prometa i veza, za javne radove i turizam. Prije nije bilo podataka o koncesijama i evidentiranju duga no sada je i to razriješeno. Kod HZZO-a bi trebalo razriješiti dvojbu kome treba dati suglasnost za nabavke, Vladi ili Komisiji za javne nabavke. Bitno je zadovoljiti cilj da se dobiju najpovoljnije nabavke, zaključio je dodajući kako se u izvješćima revizije navodi da su, kada je riječ o zdravstvu nepravilnosti uklonjene i da je bolnicama zabranjeno da objekte i ostalo daju u hipoteku kod zaduživanja. Kao primjer naveo je da su neke županije jamčile za bolnice, a da te bolnice imaju šest puta veće troškove nego je županijski proračun. Županija je tu zapravo nemoćna i ostaje stoga riješiti status tih bolnica, odnosno što je s njima za razliku od kliničkih za koje jamči država.

Na koncu je zaključio kako državni registar treba odgovoriti na pitanje što je i kolika je državna imovina, a nakon toga će lakše moći upravljati i javnim dugom.

U nastavku rasprave **Ante Markov (HSS)** naveo je kako je glavno pitanje da li Vlada novac poreznih obveznika troši racionalno ili ne, da li se to odvija po zakonu ili dolazi do nekih devijacija. Ako je došlo do devijacija onda je to narušilo tržišnu utakmicu, a kada se poremete ti odnosi u postupanju s proračunskim novcem tada se događaju devijacije i zemlja gospodarski zaostaje, dolazi do korupcije i svih ostalih neželjenih posljedica. No, istaknuo je, kako ipak misli da se po tom pitanju stanje iz godine u godinu poboljšava i da se postižu bolji rezultati i da se društvo prilagođava svjetskim standardima. Ono u čemu se ponekad zaostaje ne tiče se čak ni Državne revizije ni Državnog odvjetništva nego Hrvatskog sabora i samih zastupnika koji sami sebi zadaju zadaću, a potom je ne izvršavaju. Kada Hrvatski sabor sebi postavi zadaću, donese zaključke, onda je naprosto ružno, neprikladno i neprihvatljivo da se na idućoj

raspravi o izvješćima Džavne revizije na njih ne referira i da kaska za Državnom revizijom i Državnim odvjetništvom. I parlament se kao tijelo koje nadzire cjelokupne procese u to mora uključiti, a ne da ih promatra kao statističar i ocjenjuje Državno odvjetništvo i Državnu reviziju. Treba se suočiti sa svojim zaključcima i njima pokazati da je rasprava o određenoj temi prije godinu dana imala svoju svrhu, a cilj je postignut. Kao primjer naveo je pokušaj privatizacije "Sunčanog Hvara", o čemu nikada nije dan konačan sud, a uz to je naveo i primjer "Liburnije hotela". Također je rekao kako je Državni ured za imovinu dao na raspolaganje neke vojne objekte, vrlo diskretno, a o čemu se nikada nije razgovaralo. Potpuno diskretno, ovisno tko je u lokalnoj zajednici na vlasti, istaknuo je, dodajući kako su to sve teme koje ne smiju imati politički predznak jer predstavljaju pitanja važna za građane. Zbog toga kada se raspravlja o tim temama valja voditi računa kako se to reflektira na građane, na tržišnu utakmicu i na ulogu Hrvatskog sabora.

Kada Hrvatski sabor sebi postavi zadaću, donese zaključke, onda ih se mora izvršiti, jer je u suprotnom to, u najmanju ruku, neprikladno. Kada se raspravlja o reviziji ne treba se nabacivati svatko iz svog ugla.

Zaključio je da se nekada, kada bi izvješća Državne revizije dolazila na Sabor brujalo u javnosti, no da se sada unatoč kvalitetnim pomacima raspravlja usput te da se opaske na izvješća nabacuju pojedinačno i letimice svatko iz svoga ugla. Zbog toga, zaključio je, protestiram što ovu vrlo važnu raspravu ovako odrađujemo.

U nastavku rasprave **Josip Đakić (HDZ)** ocijenio je kako se prvi put u izvješćima Državne revizije mogu vidjeti korištenja novih formulacija za reviziju i prezentaciju manjka u Državnom

proračunu što je vidljivo kroz 3,4 milijarde kuna koje su potrošene kroz Ministarstvo unutarnjih poslova i MORH, a da nisu obuhvaćeni javnom nabavkom. Ustvrdio je da takvih informacija u prijašnjim izvješćima nije bilo.

Osvrćući se na revizijski nalaz za Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti naveo je da je pokazalo da je otklonjeno niz nepravilnosti iz prethodnih razdoblja tj. iz 2003. Središnjem uredu za upravljanje državnom imovinom dostavljen je popis financijske imovine, evidentirane su obveze Ministarstva o stambenom zbrinjavanju stradalnika Domovinskog rata u BiH, s nekim subjektima postignuta je nagodba radi podmirenja troškova smještaja prognanika, nabavka roba i usluga provedena je temeljem zakona, osnovano je povjerenstvo za unutarnju kontrolu namjenskog trošenja novca za stručno osposobljavanje i zapošljavanje branitelja i djece poginulih branitelja. Usklađeni su propisi za ostvarivanje besplatnih udžbenika za izvanredne studente, podaci o invalidskim i obiteljskim mirovinama usklađeni su s evidencijom Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Sredstva udrugama iz Domovinskog rata doznačena su u skladu s odobrenim programima, a planirani su prihodi za 2004. ostvareni s 99,5 posto.

Unatoč silnim prozivkama u medijima od bivšeg ministra branitelja, može se reći da su rashodi poslovanja i prihodi realno planirani i trošeni. Iz svega je vidljivo da su u 2004. ispravljani propusti iz 2003. i da se u revizijskom izvješću konstatira da je Ministarstvo poslovalo sukladno zakonskim propisima. Tim se izvješćem opovrgava svaka prozivka na račun Ministarstva branitelja i ministrice, rekao je.

Naveo je kako je iz izvješća Državne revizije vidljivo da je bolnica u Virovici potrošila daleko više novca od planiranog i da je ostvaren manjak od 11,5 milijuna kuna. Dodao je da je revizija propustila navesti odluku Ministarstva u kojoj je jasno naznačeno da je zabranjeno ulaganje, održavanje i građenje i stoga ćemo, rekao je, tražiti dodatnu reviziju trošenja novca u 2002. i 2003.

Ispravljajući netočan navod **Željko Pecek (HSS)** naveo je kako je virovitička bolnica jedna od rijetkih koja je dobila bezuvjetno mišljenje Državne revizije te da stoga misli kako ne stoje izrečene optužbe.

Rasprava o tri različita izvješća zamagljivanje situacije

U nastavku rasprave **Josip Leko (SDP)** ocijenio je kako je scenarij za raspravu o tri izvješća zamagljivanje odgovornosti Hrvatskog sabora za javno potrošen novac u 2004.

Navedeći kako je u ovom mandatu liberaliziran režim javne nabave rekao je kako je istodobno utvrđeno da je 3,4 milijarde kuna za nabavu roba i usluga potrošeno mimo zakona. Sada će Hrvatski sabor reći da to provjeri Državno odvjetništvo, a to je opstrukcija te institucije jer nema kvalifikacije nikakvog kaznenog djela. To je alibi za neodgovornost Hrvatskog sabora za utrošeni novac, ustvrdio je.

Naveo je kako je Vlada mimo parlamenta prenamijenila i potrošila 3,4 milijarde kuna.

Nelikvidnost ponovo zabrinjava jer primjerice plaćanje apotekama proizlazi se na 300 dana, država je najveći dužnik itd.

Predsjedavajući sjednicom upozorio ga je da se drži teme o kojoj se raspravlja na što je odgovorio da se raspravlja i o proračunu i o korupciji te da se te teme ne mogu zamagljivati. Predsjedavajući mu je odgovorio da je većina prihvatila da se rasprava o četiri točke objedini te da ne imputira. Leko je odgovorio da samo daje svoju ocjenu.

U ispravku netočnog navoda **Nevenka Majdenić (HDZ)** navela je kako je netočan Lekin navod da je Vlada neodgovorna jer je preraspodijelila neka sredstva. Ustvari je to odgovornost jer je za razliku od 2002., u 2003. doneseno 45 odluka o preraspodjeli, a u 2004. 33 odluke i to upravo zbog ranijih nefleksibilnih planiranja.

Replicirajući svom stranačkom kolegi **Dragica Zgrebec (SDP)** navela je kako je Hrvatski sabor zakon-

skim izmjenama dao Vladi za pravo da može vršiti proračunske preraspodjele unatoč što to nije smio. Navela je kako je SDP na to upozoravao, ali bez uspjeha. Leko joj je odgovorio kako poštuje volju većine, ali da to ne umanjuje pravo pojedinca da kaže ono što misli o tome. Ponovio je ocjenu da se radi o trošenju državnog novca od 5,6 milijardi kuna bez suglasnosti Hrvatskog sabora.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) u replici je navela kako se iz glavne i pomoćnih knjiga ne vidi cjelovita informacija o javnom dugu, da nisu usklađeni podaci o početnom i završnom računu u Hrvatskoj narodnoj banci. Dodala je kako su iz tekuće proračunske pričuve izvršavani rashodi koji se ne mogu nazvati hitnima i nepredviđenima. To je sređivanje državnih financija a'la HDZ, zaključila je.

Nenad Stazić (SDP) je replicirajući kolegi Leki rekao da se u izvješću Državne revizije vidi korijen korupcije. Ako se kaže da Ministarstvo financija raspolaže s više deviznih računa u zemlji i jednim u inozemstvu, a u poslovnim knjigama nisu evidentirana sredstva po deviznom računu u inozemstvu to znači da se tamo nalazi skriveni novac, a to je netransparentno ponašanje države i ulaz u korupciju, zaključio je.

Na primjedbu predsjedavajućeg sjednicom, je li to replika, Stazić je odgovorio da jeste, pokušao nastaviti izlagati, ali ga je predsjedavajući upozorio da se drži Poslovnika, kako to nije uvažio izrekao mu je opomenu.

Riječ predlagatelja

Državni tajnik **Ante Žigman** rekao je kako Ministarstvo financija raspolaže s više deviznih računa i jednim u inozemstvu, da su ustrojene sve evidencije tijekom 2004. i da nema nikakvih skrivenih stanja niti iznosa pod tim računima.

Netočno je da postoji bilo kakva priča o nelikvidnosti budući da se na računima banaka svakodnevno nalazi milijardu kuna što se bez problema može provjeriti u Hrvatskoj narodnoj banci.

Odgovarajući na pitanja o naplati u zdravstvu, naveo je da će se to srediti tijekom 2006.

Istaknuo je da su financije sređene, da je deficit smanjen, konsolidirani financijski izvještaji i da se ni u kom segmentu ne može reći da postoje neki skriveni novci i računi te da je sve to na raspolaganju Državnoj reviziji.

Ministarstvo financija ima više deviznih računa i na njima nema nikakvih skrivenih stanja što je i revizijom utvrđeno.

Što se tiče proračunske preraspodjele naveo je kako je Državna revizija utvrdila da nije bilo nepravilnosti.

U ispravku netočnog navoda **Marija Lugarić (SDP)** navela je kako su netočni navodi državnog tajnika oko deviznih računa. Revizija vrlo nedvosmisleno utvrđuje da nisu evidentirana sredstva po deviznom računu u inozemstvu, navela je i dodala kako je činjenica da se ne zna što je na tom računu, kako se s tim novcima raspolaže. Također je ustvrdila kako su netočni podaci o deficitu jer uopće nije napravljeno konsolidirano izvješće pa se zapravo ne zna koliki je deficit.

Milanka Opačić (SDP) je u ispravku netočnog navoda navela kako nije točno da Državna revizija nije našla ništa sporno po pitanju proračunske preraspodjele.

Državna revizija je upozorila da bi za te preraspodjele trebalo donijeti u Hrvatskom saboru izmjene i dopune Zakona o izvršavanju državnog proračuna, ustvrdila je.

Marija Lugarić (SDP) ocijenila je da revizija predstavlja oči parlamenta i njegovo povećalo. Iz godine u godinu utvrđuje iste nepravilnosti iako ih je sve manje. No, nažalost ništa se ne mijenja i kada je riječ o vođenju proračunskog knjigovodstva. Ista je metodologija, a samo se jedne godine to zove deficit, a druge godine, odnosno ova Vlada to pravda tehničkim

nemogućnostima informatičkog sustava. Navela je kako revizija vrlo nedvosmisleno poručuje da bilanca mora sadržavati cjelovite podatke o imovini i obvezama države. Vlada, dodala je, ne može donositi preraspodjele bez znanja Hrvatskog sabora, a u prošlog je godini to učinjeno 33 puta. Revizija je utvrdila da je Vlada trošila sredstva tekuće zalihe za redovno financiranje, a ne za nepredvidive izdatke, poručuje Vladi da kredite i utroši u programe. Čitava revizija ima smisla ako će se nešto zaista promijeniti i ako će Vlada pokazati da poštuje ono za što se zalaže, a to je transparentnost rada. Bez konkretnih planova iz godine u godinu konstatirat će se iste nepravilnosti, zaključila je.

Vlada dobro planirala sredstva

U ispravku netočnog navoda **Nevenka Majdenić (HDZ)** navela je kako nije točan navod da Vlada nije transparentno planirala sredstva i da je preraspodijeljeno tek 3,2 posto ukupno planiranih sredstava.

U nastavku rasprave dr. sc **Zvonimir Sabati (HSS)** kao bitno naveo je, da je, kada se raspravlja o nalazima revizije važno utvrditi jesu li sredstva potrošena u okviru proračunskih stavki, ako nisu, jesu li potrošena za druge namjene i ima li elemenata protuzakonitih radnji. Naveo je kako se premalo vremena posvećuje malim općinama i njihovim stvarnim problemima. Postavlja se pitanje koliko je načelnik jedne male općine koja je siromašna i može plaćati tek jednu običnu tajnicu, osposobljen za vođenje svih poslova i knjiga. U tom slučaju, dodao je, revizija bi trebala voditi računa i educirati te načelnike kako bi se pridržavali zakona. Naveo je kako ponekad sredstva lokalnim jedinicama kasne, a radove koji su u tijeku treba završiti i isplatiti sve obveze. U tom se slučaju sredstva prenamjenjuju, a revizija utvrđuje nepravilnosti. Isto je i s javnom nabavom. Tu čovjek mora biti umjetnik, kako pokriti započete radove na adaptacijama i kako izaći iz problema. Zbog tih problema jednostavno je

nemoguće smanjiti nepravilnosti na koje nailazi državna revizija.

Općinama novac kasni, a radovi su u tijeku i treba ih platiti. Sredstva se u tom slučaju prenamjenjuju, a revizija bilježi nepravilnosti. U takvim slučajevima treba biti fleksibilnosti i bitno je da nema protuzakonitosti.

Život u ministarstvima, Vladi i lokalnoj samoupravi ispunjen je svakodnevnim problemima i svakako nalaze državne revizije treba bazirati na način da nije bilo protuzakonitih radnji.

Pero Kovačević (HSP) rekao je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** da nisu zadovoljni nalazima revizije i da činjenica da je mimo zakona potrošeno 3,4 milijarde kuna govori samo za sebe. Posebno je zaprepašujućom naveo činjenicu da se u Ministarstvu obrane stanje pogoršava, da se ne poštuju postupci javne nabave, a da rashodi rastu.

Duboko je zabrinjavajuća činjenica da se u tako velikom ministarstvu neracionalno ponaša sa sredstvima poreznih obveznika. Na koncu je zaključio da Državni ured za reviziju mora biti neovisno tijelo, a da je iz podataka vidljivo da to nije.

U ispravcima netočnih navoda **Krunoslav Markovinović (HDZ)**, **Ante Markov (HSS)** i **Zlatko Kramarić (LS)** ustvrdili su da je Ured za reviziju neovisno tijelo, da izvješća podnosi Hrvatskom saboru. Pozvali su Kovačevića, da ako ima neke konkretne elemente to iznese.

U nastavku rasprave **Antun Kapraljević (HNS)** naveo je kako mu čitava rasprava i izvješća o nalazima Državne revizije slične na onu "uzalud vam trud svirači" jer se svake godine ponavljaju iste nepravilnosti. Naveo je kako dio o javnoj nabavi uopće nije rađen po zakonu te da se sada postavlja pitanje što će se dogoditi onima koji to nisu poštivali. Rekao je kako vjeruje da im se neće

dogoditi ništa, da neće biti kažnjeni. Upitao je zašto Državna revizija ne prijavljuje takve slučajeve u samom postupku revizije jer bi izvješća nakon toga imala smisla.

Ministar financija **Ivan Šuker** rekao je kako su nalazi Državne revizije kontinuitet svih vlada i u svakom se vide određena poboljšanja. No, rekao je kako je interesantno da je prije tri godine nešto bilo genijalno, a sada se to isto proglašava katastrofalnim i kriminalom. To nije dobro ni za Hrvatski sabor, ni za javnost da se paušalno govori kako je 3,4 milijarde kuna koje se odnose na nabavku lijekova potrošeno mimo javne nabave i protuzakonito. Lijekovi se nabavljaju po istom modelu već 10 godina i nije Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje napravio nešto drugo, rekao je. Činjenica je da lijekovi u Europskoj uniji imaju poseban status, rekao je i naveo da je u 2004. ispravljeno 27 stavki, odnosno utvrđenih nepravilnosti. Također je rekao da je po nalazu revizije u 2003. bez nepravilnosti poslovalo 7 korisnika, a u 2004. njih 17. To je veliko povećanje što pokazuje da je ova Vlada napravila određene pomake da se te nepravilnosti isprave.

Kod nabavke lijekova nije poštivana procedura, no nezakonitosti nisu pronađene

Glavna državna revizorica **Šima Krašić** navela je kako se revizija obavlja po jednakom modelu za sve. U tijeku revizije daje se mogućnost da se nepravilnosti otklone, a kada se na koncu utvrde nepravilnosti koje nisu takve naravi da se mogu otkloniti revizija piše izvješće i mišljenje koje mora biti obrazloženo.

Govoreći o nabavci lijekova potvrdila je ministrove riječi da isti nalazi postoje i u izvješću revizije za 2002, 2003. i 2004. jer za sada nema promjene metodologije. Također je navela kako je u razgovorima s mnogim ravnateljima doznala kako bi veliki problem bio da svaka bolnica za sebe nabavlja lijekove.

Na kraju je zaključila kako se u reviziji po pitanju nabavke lijekova navodi

da nisu poštivane procedure, a da nigdje nije navedeno da je nešto učinjeno protuzakonito i da revizija poduzima sve iz svoje nadležnosti da se te nepravilnosti smanje.

U nastavku rasprave u ime Kluba zastupnika SDP-a **Nenad Stazić** ustvrdio je da se iz godine u godinu nepravilnosti ponavljaju, revizija ih konstatira, a ne poduzima ništa. Rekao je da nije napravljen plan za konsolidirani dug države, te da se u izvješću revizije navodi kako Ministarstvo raspolaže s više deviznih računa, jednim u inozemstvu, a da u poslovnim knjigama nisu evidentirana sredstva po tom računu. Podsjetio je da je državni tajnik u raspravi rekao da su sredstva evidentirana, te upitao što je na onc u istina. Također je rekao kako se na bivšu Vladu bacala kuka i motika zbog 1,5 milijardi preraspoređenih kuna mimo Hrvatskog sabora, a da se sada preraspodjeljuje 3,4 milijardi za nabavku lijekova. Nitko nije tvrdio da je to skandalozno, to je za bivšu Vladu tvrdio sadašnji ministar dok je bio u oporbi i na početku svojega mandata, ustvrdio je.

Ministar financija **Ivan Šuker** rekao je da je u 2003. napravljeno 45 preraspodjela i niti jedna za Hrvatske željeznice. Što se tiče deviznog računa u inozemstvu rekao je da je zastupnik pročitao samo dio izvješća o tome i naveo kako u izvješću još piše i da po tom računu nije bilo nikakvih promjena u 2004.

Također je napomenuo kako Ministarstvo financija ne daje mišljenja o javnoj nabavi već je to posao Državnog ureda za javnu nabavu i zato je ustrojen da bude neovisno tijelo. Da bi se određene stvari ispravile i ustrojila Državna riznica treba stvoriti tehničke preduvjete, zaključio je.

Nabava lijekova je trauma kako za ministra zdravstva tako i za Državni proračun i trebat će se donijeti odluka na koji način nabavljati lijekove, rekao je.

U nastavku rasprave **Ante Markov (HSS)** rekao je kako su se nakon rasprava o nalazu revizije donosili zaključci koje je trebalo provesti kako bi se nepravilnosti otklonile, no da je to izostalo. Također je upozorio na preraspodjelu proračunskog novca mimo Hrvatskog

sabora te da uopće nije bitno je li to napravljeno s razlogom ili nije. Predložio je da se nakon svakog izvješća revizije daje i ocjena što izvršna vlast treba učiniti da bi se stvari popravile.

Zlatko Kramarić (LS) ustvrdio je kako još uvijek nedostaje bilančno stanje i da glavna i pomoćne knjige ne daju cjelovitu informaciju o ukupnom javnom dugu, imovini, obvezama i potraživanjima države. I tu nastaju problemi, rekao je dodajući da bi ključna odluka Hrvatskog sabora bila da daje Vladi rok do kada taj posao treba napraviti. Dok to ne bude tako, za nas će netko drugi odrađivati posao, rekao je, zaključivši kako Državna revizija u datim okolnostima dobro obavlja svoj posao, ali da se ne može osloniti samo na nju već da je odgovornost i na Hrvatskom saboru, Vladi i drugima.

Damir Kajin (IDS) rekao je kako će možda netko za preraspodijeljenih 2,3 posto proračunskih sredstava mimo Hrvatskog sabora reći da nije ništa. No, izuzetno je bitno da se takvom praksom generira nelikvidnost.

Dodao je kako izvješće revizije ukazuje i na to da jedinice lokalne samouprave i država postaju sami sebi svrha. Proračuni su isključivo u funkciji isplata plaća, otplata dugova, mirovina, zdravstva, socijale, subvencija i jasno je da onda nema novca za razvoj. Od ukupno 100 milijardi kuna rashodi države su 83 milijarde kuna i to je najveći problem, zaključio je.

U ime Kluba zastupnika PGS, SBHS i MDS-a **Željko Pavlic** je rekao da podržavaju izvješća, ali da bi svakako

trebalo unaprijediti djelotvornost ostalih državnih tijela kako bi se nepravilnosti sankcionirale. Sada je sankcija vrlo malo, a sve to utječe na razinu odgovornosti u trošenju državnog novca.

Navodeći da izvješća daju vrlo korisne informacije naveo je da se iznova potvrđuje da je većina općina, gradova i županija u teškoj financijskoj situaciji. Zauzeo se za izmjenu kriterija po kojima dobivaju novac jer bi to utjecalo na brži i kvalitetniji razvoj čitave Hrvatske.

Nevenka Majdenić (HDZ) istaknula je kako su se u 2004. poduzimale radnje da se otklone nepravilnosti iz 2003. Nalaz Državne revizije potvrđuje da Ministarstvo financija stalno poduzima radnje da se na razini središnjeg državnog proračuna osiguraju sveobuhvatne evidencije, da su evidentirani svi kratkoročni krediti da se dnevno ažuriraju sve kunske i devizne promjene, da su evidentirana jamstva po kreditima itd. Navela je kako ostaje pri stajalištu da preraspodjela od 3,2 posto pokazuje u biti realno planiranje proračunskih sredstava. Takve su preraspodjele smanjene, no njih će biti sve dok se ne izmijeni odluka koja je donijeta 2002., navela je i zaključila da je iz izvješća jasno da je Financijski izvještaj Državnog proračuna za 2004. u svim aspektima prikazan objektivno i istinito.

U ime Kluba nezavisnih zastupnika mr. sc. **Vladimir Šišljagić** rekao je kako Državna revizija obavlja dobar posao, no da se ne može iz godine u godinu raspravljati i trošiti vrijeme, ukazivati na nepravilnosti, a da oni koji su ih napravili ne daju odgovore bez obzira

hoće li nepravilnosti zahtijevati sankcije ili neće. Od Državnog odvjetništva očekujem da daje zadnju riječ po nalazu revizije i da ispita ima li negdje elementa kaznene odgovornosti.

Ustvrdio je kako je kod nabavke lijekova kršen zakon te da se ne može dopustiti da se nabavljaju izravnom pogodbom. Predložio je da Vlada predloži zakon koji bi regulirao postupak javne nabave lijekova.

Glasovanje

Sa 78 glasova za, 13 protiv i 10 suzdržanih zastupnici su prihvatili Zaključak kojim se prihvaća Izvješće o poduzetim aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti po nalazima Državnog ureda za reviziju za 2003. te planirane mjere za dugoročno otklanjanje nepravilnosti kao i Izvješće o aktivnostima na pripremi jedinstvenog popisa državne imovine.

Zastupnici su sa 85 glasova za, 14 suzdržanih i 2 protiv, sukladno prijedlogu Odbora za pravosuđe prihvatili zaključak da se prima na znanje informacija o radnjama državnih odvjetništava u odnosu na obavljene revizije Državnog ureda za reviziju za 2003.

Na koncu je sa 103 glasa za, 2 suzdržana i 1 protiv prihvaćeno Izvješće o radu Državnog ureda za reviziju za 2005. i Izvješće o obavljenim revizijama za 2004. i Izvješće o obavljenim revizijama za 2004. - posebni dio.

M.U; S.Š.-H.

IZVJEŠĆE S PRIJEDLOGOM MJERA ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA U SVEZI SA ZAKLJUČENIM UGOVORIMA IZMEĐU DRŽAVNIH TIJELA I TVRTKI U VLASNIŠTVU ILI DJELOMIČNOM VLASNIŠTVU DUŽNOSNIKA

Prikupljena dokumentacija upućena Državnom odvjetništvu

Nakon rasprave Hrvatski sabor na 18. sjednici, 10. veljače 2006. godine, donio je zaključak kojim se prihvaća Izvješće s prijedlogom mjera Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi zaključenih ugovora između državnih tijela i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika. Cjelokupna dokumentacija prikupljena u radu Istražnog povjerenstva uputit će se Državnom odvjetništvu na daljnje postupanje. Povjerenstvo je istraživalo poslovanje i djelovanje bivših državnih dužnosnika i tvrtki u njihovom vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu. Riječ je o bivšem predsjedniku Hrvatskog sabora Zlatku Tomčiću i bivšem ministru za javne radove, obnovu i graditeljstvo Radimiru Čačiću.

O IZVJEŠĆU

O Izvješću Istražnog povjerenstva u uvodu govorio je predsjednik Povjerenstva **Nenad Stazić (SDP)**. On je upozorio kako se od trenutka svog osnivanja pa kroz cijelo vrijeme rada Istražno povjerenstvo suočavalo s dvije velike teškoće. Prva proizlazi iz same zadaće koju je Povjerenstvo dobilo od Hrvatskog sabora. Naime, u točki 3. Odluke o osnivanju, između ostalog, kaže se kako Istražno povjerenstvo mora utvrditi sve protuzakonnosti uzrokovane djelovanjem bivšeg ministra za javne radove, obnovu i graditeljstvo Radimira Čačića i bivšeg predsjednika Hrvatskog sabora Zlatka Tomčića. Vidljivo je

kako od Povjerenstva nije zatraženo da utvrdi eventualne protuzakonnosti, nego mu se nalaže da mora utvrditi nezakonnosti. Ovako definiranu zadaću neki su članovi Povjerenstva nastojali ispuniti pod svaku cijenu. To je mnogome otežalo rad i dovelo do izdvojenih mišljenja kod formuliranja zaključaka. Tako izdvojeno mišljenje člana Povjerenstva Joze Radoša počinje konstatacijom da je Istražno povjerenstvo bilo izraz političke volje vladajuće većine, koja se pretvorila u političko nasilje.

U radu Istražno povjerenstvo suočavalo se s dvije teškoće. Prva proizlazi iz same zadaće koju je dobilo od Hrvatskog sabora. Druga se odnosi na traženu dokumentaciju koju je od Vlade dobivalo na kapaljku.

Druga bitna poteškoća s kojom se Povjerenstvo susrelo u radu je činjenica da su Vlada i ministarstva traženu dokumentaciju slala na kapaljku. Povjerenstvo je tijelima državne uprave uputilo pet zahtjeva za dostavu dokumentacije, ali ni nakon toga nije mu dostavljena sva dokumentacija. Dio dokumentacije predali su gospođa Alenka Košiša Čičin-Šain i gospodin Ljudevit Herceg, koji su pred Povjerenstvo stupili u svojstvu svjedoka. Vlada i ministarstva su te dokumente dostavili tek kada se saznalo

da su ih predali svjedoci to jest kada je postalo jasno da se više ne mogu skrivati u ladicama Vlade. U izdvojenom mišljenju Jozo Radoš navodi kako je Vlada nedostavljanjem bitnih dokumenata namjerno otežavala rad Istražnog povjerenstva. Sve je to stvorilo poteškoće u radu. Manjkava dostava dokumenata tjerala je Povjerenstvo da mijenja svoje mišljenje o ugovorima koje je analiziralo. To se možda najbolje vidi iz mišljenja sudskog vještaka za financije i knjigovodstvo gospodina Zrinka Ručevića. U ovom Izvješću je i izdvojeno mišljenje člana Povjerenstva Frane Piplovića. On drugačije vidi probleme u Povjerenstvu. Ali za upozoriti je i da su svi zaključci kojima se od Vlade u pet navrata tražilo dokumente doneseni jednoglasno, dakle i s glasom gospodina Frane Piplovića. Isto tako on je glasovao za cjelokupno Izvješće u kojem se nalazi i prijedlog mjera prema Vladi.

”Capital Ing”

Idemo na nalaze Povjerenstva, nastao je Nenad Stazić. Povjerenstvo je izdvojeno proučilo slučaj ”Capital Ing-a” u djelomičnom vlasništvu gospodina Zlatka Tomčića, a posebno tvrtke koje se povezuju s imenom gospodina Radimira Čačića. Povjerenstvo je jednoglasno zaključilo slijedeće:

- da je gospodin Zlatko Tomčić vlasnik temeljnog uloga u ”Capital Ing-u” u iznosu od 8.300 kuna ili 22%, što je uredno prijavljeno u njegovoj imovinskoj kartici;

- da je sve ugovore s tijelima državne vlasti potpisivao gospodin Davor Plenković, direktor "Capital Ing-a", a u ministarstvima za to ovlaštene osobe;

- da je sva stručna povjerenstva temeljem zakona imenovao resorni ministar kojem su opet temeljem zakona i odgovarala za svoj rad;

- da "Capital Ing" nije sklapao ugovore s pravnim osobama u vlasništvu Hrvatske, a da je s tijelima državne vlasti, odnosno ministarstvima od ukupno 2.394 sklopljena ugovora zaključio 52, što predstavlja 0,23% vrijednosti ukupno sklopljenih ugovora;

- da je dio ugovora koje je "Capital Ing" sklapao s ministarstvima sklopljen po tada važećim propisima, da se za dio ugovora to ne može sa sigurnošću utvrditi, jer nedostaje dokumentacija, a da dva ugovora nisu u potpunosti sklopljena po važećim propisima;

Istražno povjerenstvo izdvojeno je proučilo slučaj "Capital Ing-a" u djelomičnom vlasništvu gospodina Zlatka Tomčića, a posebno tvrtke koje se povezuju s imenom gospodina Radimira Čačića.

- konačno, da Povjerenstvo ne može zaključiti da je gospodin Zlatko Tomčić pogodio tvrtki "Capital Ing" u postupcima zaključivanja ugovora s tijelima državne uprave.

Svi su ovi zaključci doneseni jednoglasno. Kod donošenja posebnog zaključka u vezi s četiri ugovora koje je tvrtka "Capital Ing" sklopila s Ministarstava zdravstva Povjerenstvo se podijelilo. Svi su se članovi Povjerenstva složili s time da zaključak o toj temi mora sadržavati korektan opis situacije to jest prepisku između Ministarstava zdravstva i Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva. No 4 člana Povjerenstva iz redova parlamentarne većine nisu htjela pristati na to da u taj zaključak uđe i kratak prikaz iskaza svjedoka koji su o tome govorili pred Povjerenstvom. Zbog toga u Izvješću naveden je najpri-

je zaključak, vezan uz točku 3., alineju 6., prihvaćen većinom glasova, a odmah potom izdvojeno mišljenje troje članova Povjerenstva iz redova parlamentarne manjine kojim se taj zaključak proširuje prikazom iskaza svjedoka.

Četiri tvrtke koje se povezuju s imenom Radimira Čačića

S četiri tvrtke koje se navode u odluci o osnivanju, a koje se povezuju s imenom gospodina Radimira Čačića, Povjerenstvo je imalo više problema. Zbirke isprava Trgovačkog suda u Zagrebu i Trgovačkog suda u Varaždinu nisu nudile pouzdan odgovor na pitanje o vlasničkoj strukturi, pa je Povjerenstvo angažiralo ovlaštenog sudskog vještaka gospodina Zrinka Ručevića. Povjerenstvo je jednoglasno prihvatilo nalaz vještaka koji kaže kako gospodin Radimir Čačić i njegova supruga Marija nisu bili vlasnici dionica, odnosno poslovnih udjela u trgovačkim društvima navedenim u Odluci o osnivanju Istražnog povjerenstva, ali vlasništvo imaju u nizu povezanih društava. To je sve shematski prikazano u ovom Izvješću. Povjerenstvo je zatražilo i drugo vještačenje, na okolnosti zaključivanja ugovora, imenovanja stručnih povjerenstava i sklapanje ugovora za četiri društva iz Odluke o osnivanju. Vještak je napravio potrebnu analizu, ali već donesene zaključke o pojedinim ugovorima valjalo je tijekom rada Povjerenstva mijenjati, jer su neke dokumente predali svjedoci, a neki su naknadno stizali iz Vlade. Analiza je ipak pokazala:

- da su četiri promatrane tvrtke s tijelima državne vlasti i pravnim osobama u vlasništvu Hrvatske u promatranom razdoblju sklopile ukupno 63 ugovora;

- da vrijednost svih ugovorenih radova koji su ministarstva u promatranom razdoblju sklopila s te četiri promatrane tvrtke predstavlja 2,65 % vrijednosti ukupno sklopljenih ugovora;

- da su sve ugovore u ime državnih tijela temeljem zakona sklapale za to ovlaštene osobe;

- da su stručna povjerenstva imenovana na zakonite načine;

- da za dva ugovora ne možemo ustanoviti jesu li sklopljena po tada važećim propisima, te da pet ugovora nije sklopljeno po tada važećim propisima.

Oko nekih od ovih pet ugovora i nepravilnosti u njima u Izvješću su dva izdvojena mišljenja. Jedno je gospodina Joze Radoša, a drugo su dali gospoda Emil Tomljanović, Frano Piplović i Krunoslav Markovinović. Službene zaključke Povjerenstva gospoda Tomljanović, Piplović i Markovinović su podržali. Dakle, iako su glasali za njih oni na tekst podnose izdvojeno mišljenje to jest podnose izdvojeno mišljenje na vlastito mišljenje. Time dolazimo do najvažnije točke i pitanja je li gospodin Radimir Čačić pogodio pri sklapanju poslova s četiri trgovačka društva. U tom se pitanju Povjerenstvo podijelilo. Četiri člana Povjerenstva, pripadnici parlamentarne većine, usvojili su zaključak po kojemu činjenica da su ugovori zaključivani između trgovačkih društava u vlasništvu Radimira Čačića, tada ministra za javne radove, obnovu i graditeljstva s jedne strane i Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo s druge strane, koje ta ista osoba po zakonu zastupa, upućuje na odnose pogodovanja u postupcima zaključivanja predmetnih ugovora.

Odnos pogodovanja proizlazi iz vlasničkopravnih ovlaštenja te prava i obveza koji iz strukture vlasništva trgovačkih društava proizlazi i ne može se anulirati ustupanjem ovlasti za zastupanje osobama koje su u odnosu podređenosti, te za svoj rad odgovaraju tom istom državnim dužnosniku Radimiru Čačiću, ministru koji je odgovorna osoba za sve poslove pripreme i provedbe postupka nabave i realizacije programa društveno poticane stanogradnje. Ovaj zaključak izglasan od većine postao je službeni zaključak Povjerenstva. Izdvojeno mišljenje na taj zaključak dao je gospodin Jozo Radoš koji smatra da je zaključak o pogodovanju donesen bez ikakvog utemeljenja. Predsjednik Povjerenstva Nenad Stazić i članica Povjerenstva Ljubica Lalić u odnosu na pitanje pogodovanja dali su izdvojena mišljenja držeći da se nije moglo utvrditi da je gospodin Radimir

Čačić pogodio je tvrtkama s kojima je vlasnički povezan. Međutim, oni kažu kako su svjesni činjenice da je gospodin Radimir Čačić bio državni dužnosnik, a istovremeno kroz povezana društva "Coning Grupe" i djelomično i suvlasnik onih trgovačkih društava koja su zaključivala ugovore s tijelima državne uprave, pa i Ministarstvom u kojemu je gospodin Čačić bio ministar.

Prijedlog mjera

Tako dolazimo do prijedloga mjera prihvaćenih većinom glasova. To je, dakle, službeni stav Povjerenstva kojeg predlaže Hrvatskom saboru da ih prihvati.

Povjerenstvo je predložilo, a Hrvatski sabor prihvatio, mjeru kojom se obvezuje Vlada da u roku od šest mjeseci pripremi i uputi u proceduru izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa po kojem trgovačka društva u kojima neki dužnosnik ili s njim povezane osobe imaju bilo kakav vlasnički udjel, ne mogu sklapati ugovore s državnim tijelima i pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinicama lokalne i područne samouprave te pravnim osobama u njihovom vlasništvu.

Prvom mjerom obvezuje se Vlada da u roku od šest mjeseci pripremi i u Hrvatski sabor uputi izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa po kojem trgovačka društva u kojima neki dužnosnik ili s njim povezane osobe imaju bilo kakav vlasnički udjel, ne mogu sklapati ugovore s državnim tijelima i pravnim osobama u vlasništvu Hrvatske, jedinicama lokalne i područne samouprave te pravnim osobama u njihovom vlasništvu.

Kako ovo Povjerenstvo nije bilo ovlašteno odlučivati o eventualnom postojanju sukoba interesa za dužnosnike Zlatka Tomčića i Radimira Čačića, to se mjerom dva predlaže cijelo ovo Izvješće kao i sva prikupljena dokumentacija uputiti nadležnom Povjerenstvu za sprječavanje sukoba interesa na daljnje postupanje.

U trećoj mjeri obvezuje se Vlada da utvrdi razloge zbog kojih tijela državne uprave nisu dostavila dokumentaciju Povjerenstvu, odnosno razloge zbog kojih su kasnila s dostavom dokumentacije te da o tome u roku od 90 dana podnese izvješće Hrvatskom saboru.

RASPRAVA

Nije točno da su neki cijelo vrijeme željeli utvrditi kriminal, rekao je **Frano Piplović (DC)**. Cijelo vrijeme smo se trudili utvrditi činjenice. Drugo, moje izdvojeno mišljenje odnosi se na način rada Povjerenstva. U nizu netočnih stvari, naglasio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)** je i ta da je Vlada namjerno u ladicama skrivala dokumentaciju. Treba reći da se Ministarstvo obnove, graditeljstva i javnih radova razbilo u nekoliko ministarstava. Dokumentacije je bilo svugdje, a kolegica Čičin Šain najbolje je znala, jer su njeni ljudi ostali u tim ministarstvima.

Sedam zadaća

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a Emil Tomljanović (HDZ)** naglasio je da Istražno povjerenstvo nije imalo samo zadaću ustanoviti elemente pogodoivanja. Istražno povjerenstvo bilo je dužno utvrditi slijedeće. Prvo, da li je došlo do nezakonitosti ili povreda javnog morala? Drugo, da li su državni dužnosnici bili vlasnici ili djelomični vlasnici tih trgovačkih društava? Treće, zakonitost svih zaključenih ugovora sa svim elementima protupravnosti? Četvrti, imena osoba koje su zaključivale te i takve ugovore? Peto, tko je imenovao stručno povjerenstvo po Zakonu o javnoj nabavi te kome je to povjerenstvo odgovaralo za svoj rad? Šesto, jesu li

državni dužnosnici pogodoivali tvrtkama u postupcima tako zaključenih ugovora? I sedmo, sve ostale relevantne činjenice.

Gospodin Zlatko Tomčić obnašao je dužnost predsjednika Hrvatskog sabora, a ujedno je bio udjelnik u temeljnom kapitalu društva "Capital Ing d.o.o." iz Zagreba i to sa 22%. "Capital Ing d.o.o." s tijelima državne vlasti zaključilo je 52 ugovora, a vrijednost svih ugovora iznosi više od 12 milijuna kuna. Za 11 ugovora nije se moglo utvrditi da su sklapani u skladu s tada važećim propisima. Međutim, bitno je napomenuti da je prilikom sklapanja ugovora s Ministarstvom zdravstva došlo do pogodovanja. Naime, Ministarstvo javnih radova, obnove i graditeljstva preporučilo je Ministarstvu zdravstva samo jednu tvrtku koja bi mogla uspješno obavljati nadzor za njih, a to je bio "Capital Ing". Nakon toga sklopljeni su ugovori.

"Coning..."

Gospodin Radimir Čačić obnašao je dužnost ministra javnih radova, obnove i graditeljstva, a sa svojom suprugom gospođom Marijom Čačić bio je većinski vlasnik trgovačkog društva "Coning Alfa d.o.o.". To društvo sudjeluje u temeljnom kapitalu "Coninga d.d." sa 55,15%. Isto tako "Coning Alfa" ima većinski udio u "Coning ekologiji d.d." i udio u "Coning projektu d.d.", te u "Coning inženjeringu d.d.". "Coning d.d." ima udjele u "Coning projektu d.d.", "Coning ekologiji d.d.", Urbanističkom zavodu Grada Zagreba i "Coning inženjeringu d.d.", a u "Congama d.d." ima većinski udio. Gospodin Radimir Čačić i gospođa Marija Čačić imaju udjele i u "Coning projektu d.d.", a preko "Coning ekologije d.d." i u trgovačkom društvu "Coneco d.o.o." Iako su oni u veljači 2000. godine sklopili ugovor o prijenosu dionica na Ratka Žurića iz odvjetničkog ureda "Žurić i partneri" iste godine u prosincu preneseni su udjeli i dionice natrag u vlasništvo Radimira i Marije Čačić. "Coning inženjering d.d.", "Congama d.d.", "Coneco d.o.o." i Urbanistički zavod Grada

Zagreba sklopili su ukupno 63 ugovora u vrijednosti od oko 225 milijuna kuna. Od toga 56 ugovora sklopljeno je u skladu s važećim zakonskim propisima, 5 ugovora nije sklopljeno u skladu s važećim zakonskim propisima, a za 2 ugovora Povjerenstvo nije moglo sa sigurnošću utvrditi jesu li sklopljeni u skladu sa važećim zakonima i propisima. Analizirajući ugovore koji nisu sklapani u skladu sa zakonom vidljivo je grubo kršenje zakonskih odredbi. Dana 4. 8. 2003. godine sklopljena su 4 ugovora sa tvrtkom "Coning inženjering" u vrijednosti većoj od šest milijuna kuna, a da je tek dva mjeseca nakon sklapanja ugovora od Ministarstva financija, Uprave za nabavu pristiglo rješenje kojim se daje prethodna suglasnost za primjenu postupka javne nabave nadmetanjem po pozivu u ograničenom postupku nabave. Tog istog dana sklopljena su i dva ugovora sa "Capital Ing-om". Ministarstvo je tog dana ugovorilo poslove po programu društveno poticane stanogradnje s većim brojem trgovačkih društava. Svi ti ugovori evidentno nisu sklopljeni u skladu sa zakonom. Činjenica da su se ugovori zaključivali između trgovačkih društava u vlasništvu državnog dužnosnika i Ministarstva, kojega ta ista osoba po zakonu zastupa, upućuje na odnose pogodovanja. Nalaz Državne revizije za 2003. godinu upućuje ne samo na pogodovanje nego i na nezakonitosti i nepoštivanje procedure. Klub zastupnika HDZ-a predložit će Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se cjelokupna dokumentacija prikupljena u radu Povjerenstva kao i zaključci s prijedlogom mjera upućuju Državnom odvjetništvu na daljnje postupanje.

Šegrti

Tvrđi se kako je preporuka pogodovanja. Netočno je kako preporuka može biti pogodovanje, rekao je **Željko Pecek (HSS)**. Nije točno, rekla je **Ljubica Lalić (HSS)**, da je došlo do pogodovanja u Ministarstvu zdravstva. Na temelju preporuke izvršen je izbor sukladno zakonu. "Capital Ing" postao je jedna od tvrtki koje su obavljale nadzor. Do

tada jedina tvrtka koja je obavljala nadzor bio je "APZ" iz Zagreba. Nekome je zasmetalo što je razbijen monopol.

Formiranje ovog Istražnog povjerenstva uslijedilo je nakon inicijative iz Kluba zastupnika HNS-a o formiranju istražnog povjerenstva koje je trebalo utvrditi način stjecanja imovine kolege Žužula i premijera Sanadera, rekao je u ime **Kluba zastupnika HNS-a Dragutin Lesar (HNS)**. Kao protuodgovor HDZ je došao s prijedlogom ovog Istražnog povjerenstva. Bilo je u međuvremenu i ponuda za nagodbu. Naš prijedlog ispao je iz dnevnog reda, jer je došlo do povlačenja nekih potpisa. Ovo Istražno povjerenstvo je formirano. Nakon tri mjeseca rada Povjerenstvo je zatražilo produljenje roka. Povjerenstvo je završilo rad prije osam mjeseci.

Besmislena priča oko ništa

Klub zastupnika SDP-a bio je protiv ovog Istražnog povjerenstva, rekao je u ime Kluba dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)**. U isto vrijeme predlagano je osnivanje Istražnog povjerenstva u odnosu na predsjednika Vlade. Parlamentarna većina odbila je taj prijedlog. Upozoravali smo kako postoje ozbiljne dileme o zadaćama koje je dobilo ovo Istražno povjerenstvo. Politička opredjeljenja pojedinih članova Povjerenstva imala su utjecaj na rad Povjerenstva. To ovu priču čini uglavnom besmislenom. Zato Klub zastupnika SDP-a neće sudjelovati u raspravi. Klub smatra da bi time ušao u nadležnost pravosuđa. Prijedlog mjera sam po sebi može biti prihvatljiv. Ali je barem u jednoj točki promašen. Zašto? Prihvatljivo je da se razmisli o promjeni Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Ali, zaključak da se predmet pošalje Povjerenstvu za sprječavanje sukoba interesa je pogrešan. Zašto? Zato jer to Povjerenstvo za veliku većinu ili čak za sve ovo nije nadležno. Zakon je donesen potkraj 2003. godine, a većina ovih događaja spada u vrijeme prije donošenja Zakona.

Ovo Izvješće s prijedlogom mjera ne možemo niti prihvatiti, niti odbiti, niti uzeti k znanju, rekao je u ime Kluba

zastupnika HSP-a **Pero Kovačević (HSP)**. Zašto? Zato jer nije ništa utvrđeno, a posao nije do kraja doraden. Gdje su se članovi Povjerenstva usuglasili? Odgovor je oko ničega. Nije se utvrdilo ništa i ostaje da je rad ovog Povjerenstva u biti ništa. Oni neće nastaviti svoj rad. Očito da je samo bila politika aktualna u svemu ovome. Ako hoćemo napraviti ono što treba napraviti izmijenimo zakone i to tako kao što je HSP predložio još prije 4-5 godina. Onda će se moći postupati pravovremeno i preventivno. U Hrvatskoj sva istražna povjerenstva uvijek su utvrdila ništa, jer su bila politički motivirana, instruirana i politički su djelovala. Nisu djelovali kako se to recimo radi u SAD-u ili drugim državama razvijene zapadne demokracije.

Postavlja se pitanje je li raspravom i prihvaćanjem Izvješćaja Istražnog povjerenstva priči kraj? Nije. Nastavit će se ta priča, jer su parlamentarni izbori blizu.

Nije točan navod, rekao je mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)**, kako se nije dogodilo ništa. Povjerenstvo je utvrdilo da gospodin Zlatko Tomčić nije bio u sukobu interesa.

Je li bilo pogodovanja?

Klub zastupnika HSS-a podržao je osnivanje ovog Povjerenstva, ustvrdila je u ime Kluba **Ljubica Lalić (HSS)**. Šteta je što iz Kluba zastupnika HDZ-a i ostalih klubova vladajuće koalicije nisu razmišljali na isti način o osnivanju Povjerenstva, koje bi ispitalo način stjecanja imovine gospodina Miomira Žužula i premijera Ive Sanadera. U slučaju Čačić - Tomčić istina je utvrđena. Istina se može utvrditi samo na temelju dokaza, a najsigurniji dokaz je pisani dokument. Tijela državne uprave nisu dostavila svu traženu dokumentaciju. Dio dokumentacije predali su svjedoci. Povjerenstvo je saslušalo 10 svjedoka. Povjerenstvo je utvrdilo da su u

razdoblju od 2000. do 2003. godine tijela državne vlasti od ukupno zaključena 2.394 ugovora s "Capital Ing-om" zaključila 52, koja čine 0,236% ukupne vrijednosti svih radova. S društvima kapitala iz grupe "Coning" sklopljena su 63 ugovora koja po svojoj vrijednosti čine 2,656% ukupne vrijednosti svih radova. Temeljem postojeće dokumentacije te iskaza svjedoka evidentno je da su svi ugovori sklopljeni sukladno zakonu i tada važećim propisima. Iz svega možemo zaključiti da pogodovanja dužnosnika nije bilo. U slučaju Tomčić to je i utvrđeno i jednoglasno zaključeno. U slučaju Čačić većina članova Povjerenstva smatrala je da sama činjenica da su ugovori zaključeni između trgovačkih društava u vlasništvu državnog dužnosnika, gospodina Čačića i Ministarstva na čijem je čelu bio, upućuje na odnose pogodovanja. Ovaj zaključak ne temelji se na činjenicama koje je Povjerenstvo utvrdilo. Sumirajući sve činjenice zaključiti nam je da nije bilo nezakonitosti, da nije bilo pogodovanja te da se godinama manipuliralo s neistinama i poluistinama. Nalaz Istražnog povjerenstva stavio je točku na neargumentirane objede pojedinaca, ali ne samo njih. Ostaje i nadalje sumnja da je Klub zastupnika HDZ-a i njihovih koalicijskih partnera od razotkrivanja istine štiti svoje dužnosnike, gospodina Žužula i gospodina Sanadera.

Uvjeti rada

Treba reći u kojim uvjetima su članovi Povjerenstva radili, upozorio je član Povjerenstva **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Bila je stroga podjela u Povjerenstvu. Finiširali smo sa 3:3, tako da su svi zaključci kompromisni. Drugo, trebalo je dokazati da je odluka o osnivanju Povjerenstva politička, pa je time i obezvrijediti. To je predsjednik Povjerenstva nastojao cijelo vrijeme dokazivati. Dokumentaciju smo prikupljali dulje vrijeme, jer je posao tadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva organiziran u nekoliko ministarstava. Dio dokumentacije uništen je krajem 2003. godine. Nekoliko spornih uгово-

ra, a posebno brojnih aneksa ugovora, nije se našlo u Izvješću. Naime, angažirani stručnjak previdio je brojne anekse u ugovorima o obnovi ratom razrušenih kuća i nabave namještaja. Nevjerojatno je kako se prikriva rad "Capital Ing-a", koji je imao samo 8 zaposlenih. Točno je da nema pisanih tragova da je predsjednik Hrvatskog sabora utjecao na dobivanje poslova za svoju firmu, ali radova je za 8 ljudi u četiri godine bilo više od 9 milijuna kuna. Ostali poslovi "Capital Ing-a" bili su uglavnom sklopljeni s Gradom Zagrebom.

Netočno je, upozorio je **Željko Pecek (HSS)**, da ovo što su našli članovi Istražnog povjerenstva zaslužuje pažnju Državnog odvjetništva, jer nije nađeno ništa.

U Hrvatskoj sva istražna povjerenstva koja su do sada postojala nisu ništa utvrdila, jer su bila politički motivirana, instruirana i politički su djelovala. Nisu djelovala kako se to radi u SAD-u ili drugim državama razvijene zapadne demokracije.

U Povjerenstvu je uistinu postojala podjela, ali 4 iz pozicije u odnosu na 3 iz opozicije, naglasila je članica Povjerenstva **Ljubica Lalić (HSS)**. Unatoč tome gotovo svi zaključci doneseni su jednoglasno. Čudno je da se ti zaključci sada kvalificiraju kao kompromisni. Uvjeti rada nisu bili idealni, pogotovo ako se pod uvjetima rada smatra i prikupljanje dokumentacije. Što se tiče iznesenog da je "Capital Ing" zaključivao ugovore s Gradom Zagrebom, kao članica Povjerenstva tu informaciju čujem tek sada.

Netočan je navod gospodina Krunoslava Markovinovića da je gospodin Zlatko Tomčić utjecao na dobivanje određenih poslova, upozorio je mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)** te dodao kako je Povjerenstvo jednoglasno utvrdilo da Zlatko Tomčić nije utjecao na dobivanje poslova "Capital Ing-a".

Predsjednik Povjerenstva **Nenad Stazić (SDP)** upozorio je kako mu je nejasno da neki član Povjerenstva može iznositi stavove koji nisu u Izvješću i koji su upravo suprotni stavovima koji se nalaze u Izvješću. Povjerenstvo ima sedam članova i to četiri iz parlamentarne većine i tri iz parlamentarne manjine. Odluke je donosilo ili jednoglasno ili većinom glasova. Gospodin Markovinović kaže kako nismo očekivali kriminalne radnje, ali smo očekivali nepravilnosti. Ja sam očekivao da će Povjerenstvo utvrđivati istinu. Nemam ništa protiv da bilo koji član Povjerenstva govori i o ovom Izvješću, ali neka govori korektno. Ali ovo, gospodine predsjedniče nema smisla. Ovo se pretvara u cirkus.

U Izvješću, upozorio je predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)**, za izvjestitelje u ime Istražnog povjerenstva u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela Povjerenstvo je odredilo predsjednika i članove Povjerenstva. Ne mogu presjeći to na način da uskratim to pravo članovima Povjerenstva.

Moralna dilema i različiti kriteriji

Polemika članova Povjerenstva doista nema smisla, naglasio je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin (IDS)**. Međutim, u ovom Izvješću ponajviše vrijeđa da dokumentaciju permanentno nisu dostavljala tijela državne uprave. Nije niti čudo zašto je to tako. Zato, jer je sva moć u Vladi. A izvršna vlast itekako je solidarna. Sada možda ono najbitnije. Ako, na primjer Zlatko Tomčić nije vršio nikakav utjecaj na dobivanje posla, a to tvrdi Povjerenstvo, zar bi njegova tvrtka u kojoj je suvlasnik sa 22,5% zbog toga trebala staviti ključ u bravu. I to je sada bit. Zar ta tvrtka ne bi smjela raditi? Takvo poimanje je naprosto nakaradno. Kod gospodina Čačića je malo slojevitije. Koliko je tu bilo ugovora to sam Bog ne može utvrditi koliko su teški. Povjerenstvo kaže da je riječ o više od 225 milijuna kuna. To je respektabilan novac. Da se vratim na bit. Da li tvrtke nekoga tko je u politici smiju

gospodarski nastupati? Sumnja u sukob interesa je opravdana. Zar se netko tko je poduzetnik ne bi smio baviti i politikom? Problem je što kapital u sve većoj mjeri na ovim prostorima počinje kontrolirati politiku. I to je strašno. Kolega Pero Kovačević je u pravu kada kaže da se iz ovoga Izvješća naprosto ništa ne da zaključiti. Povjerenstvo nije ništa napravilo. I zato je najbolje u svemu tome biti suzdržan. Što iz Izvješća možemo zaključiti? Ništa. Samo koliko je tko poslova zaključio s državom. Čak se i članovi Povjerenstva razlikuju koji su iznosi točni. Moralna dilema je da li tvrtke nekoga tko je u politici mogu raditi s državnim tijelima. Međutim, onda ne smijemo imati jedan kriterij za gospodina Žužula, drugi za gospodina Čačića, treći za gospodina Tomčića, četvrti za Kajina, peti za Kovačevića ili Kramarića itd., jer to naprosto dovodi do bijede politike. Daleko veći problem je tko je u Hrvatskoj kroz pretvorbu i privatizaciju stjecao poduzeća. Zašto su ti neki pojedinci bilo odabrani? Ono što nema smisla je da se u Hrvatskom saboru igramo suda, da lijeva strana bude obrana, desna tužitelj, a centar porota. Pa onda u nekom drugom slučaju da se ta mjesta promijene.

Dužnosnici trebaju kao i svi građani ove zemlje poštivati zakone, rekao je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Onoga časa kad ih se uhvati da ne poštuju zakone, prestaju biti dužnosnici i postaju kriminalci.

Smicalice i opstrukcija

Član Istražnog povjerenstva **Franjo Piplović (DC)** složio se s Damirom Kajinom da se u ovakvim vlasničkim odnosima paukove mreže ne može ni dragi Bog snaći, a kamoli Povjerenstvo. U biti svi znaju to što smo trebali naći. Svi to znaju, a mi jednostavno nismo to uspjeli naći. Koji su problemi u radu Povjerenstva? Od početka pa do kraja rada rad je bio opstruiran različitim smicalicama pojedinih članova Povjerenstva. Primjer opstrukcije je sazivanje sjednice Povjerenstva za dan nakon Uskršnjeg ponedjeljka. Pomopozni zahtjevi za dosta-

vom dokumentacije, odabir i ispitivanje svjedoka ukazuju na prisutnost stalne opstrukcije. Nije bilo sjednice na kojoj nije bila prozivana Vlada. Povjerenstvo je moglo završiti svoj rad znatno prije. Kada bi se po ocjeni predsjednika Povjerenstva tijekom rasprave neki član "uvrijedio" jednoga od "odvjetnika" onda bi predsjednik ustao u obranu dotičnoga. Kada jedan od dužnosnika u novinama uvrijedi cijelo Povjerenstvo i naziva ih gomilom idiota, onda to nije važno. Dio članova Povjerenstva odabrao je ulogu odvjetnika tvrtki u vlasništvu dužnosnika.

Šteta je što Klub zastupnika HDZ-a i ostali klubovi vladajuće koalicije nisu razmišljali na isti način o osnivanju Istražnog povjerenstva, koje bi ispitalo način stjecanja imovine bivšeg ministra vanjskih poslova Miomira Žužula i premijera Ive Sanadera.

Netočan je navod kako su svi znali što se trebalo naći, rekao je **Željko Pecek (HSS)**. Članovi Povjerenstva očito su iznevjerili svoja očekivanja, jer nisu našli ništa za gospodina Tomčića. Našli su istinu, samo to ne žele priznati. Ja ne znam što ste trebali naći, ustvrdio je **Dragutin Lesar (HNS)**. Drugo, četiri člana bila su iz vladajuće većine. Kako je manjina mogla opstruirati većinu?

Član Povjerenstva gospodin Piplović pročitao je svoje izdvojeno mišljenje, naglasio je **Nenad Stazić (SDP)**. On je pripadao parlamentarnoj većini i ovo njegovo izdvojeno mišljenje moglo je postati i službeni stav Povjerenstva da se o tome glasalo. Izrečena je tvrdnja o opstrukciji. Opstrukcija je kada se na sazvanu sjednicu na radni dan ne dođe, što su učinili članovi parlamentarne većine u ovom Povjerenstvu. Točno je da smo prozivali Vladu pet puta i svaki put je i gospodin Piplović glasao za takav zaključak. Da, mogli smo ranije

završiti rad, ali zaključci bi tada morali biti bitno drugačiji i nepovoljniji za one čije smo ponašanje ispitivali. Konačno, ništa nije moglo postati zaključak ovog Povjerenstva što nije bila volja većine u tom Povjerenstvu.

Predsjednik i članovi Istražnog povjerenstva krše članak 211. stavak 2. Poslovnika, upozorio je **Pero Kovačević (HSP)**.

Priča iz San Pedra

Kroz Izvješće dobilo se nekoliko vrijednih informacija koje opravdavaju tezu o fenomenu politizacije kriminala i s druge strane kriminalizacije politike, naglasio je dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)**. Koje su to korisne informacije? Prva je da su dva državna dužnosnika, gospodin Tomčić i Čačić zajedno sklopili s privatnim firmama 115 ugovora, 52 Tomčić, 63 Čačić. Po teorijskom imperativu oni su se u svim tim situacijama našli u sukobu interesa. Većina tih sukoba interesa prema Izvješću Povjerenstva uspješno je riješena. Tomčićeva vrijednost ugovora je milijun i 600 tisuća eura, Čačićeva 20 puta više, dakle 30 milijuna eura. Sklon sam zaključku koji je implicite predložen od strane nekoliko kolega, pa i od kolege Ive Josipovića, da bi se Izvješće dostavilo USKOK-u i Državnom odvjetništvu. Bilo bi pristojno da su dvojica državnih dužnosnika o kojima je riječ nazočni raspravi. Opravdani su razlozi izostanka Zlatka Tomčića, a razumljivi Radimira Čačića. On je članove Povjerenstva javno optužio kao gomilu idiota. Tijekom održavanja Davis Cup susreta Amerike i Hrvatske u hrvatskom domu u San Pedru pojavio se i Radimir Čačić. Tamo je iznio dvije vrlo važne tvrdnje. Prva je da je hrvatski narod po svojoj prirodi podložan korupciji. Druga je da se u Hrvatskoj izuzetno lako obogatiti, a posebice u ratnim uvjetima. Slijedom te priče ispričat ću priču o istočnom grijehu hrvatskog ratnog profiterstva. Dakle, u studenome 1990. godine Radimir Čačić, tada predsjednik uprave društvenog poduzeća "Coning", sklapa s mirovinskim i invalidskim osiguranjem ugovor o izgradnji staračkog

doma u Dubrovniku. Od prosinca 1990. do svibnja 1991. godine MIORH preko sedam avansa isplaćuje iznos od 192 milijuna i 300 tisuća tadašnjih dinara za izračunatu vrijednost od samo 58 milijuna radova na tom objektu. Dom zbog ratnih prilika nije izgrađen, a Radimir Čačić je 101 milijun od tih primljenih avansa u vidu pozajmnica plasirao u svoje privatne tvrtke Zagorje LTD i Zagorje d.d. U siječnu 2002. godine podnijeta je kaznena prijava protiv Radimira Čačića. U međuvremenu nastupilo je djelo apsolutne zastare. Ovdje se radi o prvom djelu ratnog profiterstva u Hrvatskoj. Ako hoćemo biti korisni moramo nakon ove rasprave predložiti inovacije u našem kaznenom zakonodavstvu na način da se uvede kazneno djelo zarobljavanja države.

Dva državna dužnosnika, gospodin Zlatko Tomčić i gospodin Radimir Čačić, sklopili su s privatnim firmama 115 ugovora, 52 Tomčić i 63 Čačić. Tomčićeva vrijednost ugovora je milijun i 600 tisuća eura, a Čačićeva 30 milijuna eura. Po teorijskom imperativu oni su se u svim tim situacijama našli u sukobu interesa.

Nije točno da je Klub zastupnika SDP-a predložio da se Izvješće dostavi Državnom odvjetništvu, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** te ustvrdila kako je to predložio Klub zastupnika HDZ-a. **Dragutin Lesar (HNS)** pojasnio je kako Radimir Čačić nije zastupnik i tko nije zastupnik ili predstavnik Vlade ne može biti u dvorani. **Pero Kovačević (HSP)** naglasio je da je prihvaćena inicijativa Kluba zastupnika HSP-a oko dužnosnika i Zakona o javnim nabavama ovakve situacije se ne bi događale. Dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** u odgovoru rekao je kako Prijedlog novele zakona nije uključivao kaznena djela zarobljavanja države. Područje političke korupcije u Hrvatskoj toliko je ozbiljno da ovaj

Visoki dom mora nešto napraviti sa ili bez obzira na ovo Izvješće.

Čačićevo carstvo

Krunoslav Markovinović (HDZ) upozorio je kako se Čačićevo carstvo nakon pretvorbe razvijalo na možda malo složeniji način. On je krenuo od "Coning Alfe", društva sa ograničenom odgovornošću u većinskom vlasništvu njega i njegove supruge. Osniva tri društva od četiri navedena. Vlasnik je temeljnog društva, a temeljno društvo većinski je vlasnik svakoga od ovih društava. Nisu nabrojena sva poduzeća obitelji Čačić. Nismo spominjali "Coning projekt", "Coning ekologiju", "Aurum osiguranje" koje je također u većinskom vlasništvu obitelji Čačić. U 2002. godini "Croatia osiguranje" izgubilo je 34 milijuna kuna premija od državnih tvrtki koje su primjerice, osiguranje automobila ili helikoptera povjerile privatnim osiguravateljima, poput "Auruma" i "Alianza". Građevinske firme koje su dobile posao od Čačićevog ministarstva često su svoje radnike morale osiguravati u "Aurum osiguranju". O radu bivšeg ministra najbolje govori nalaz revizije. Tako revizija navodi kako pojedini postupci u provođenju programa društveno poticane stanogradnje nisu provedeni u skladu s odredbama Zakona o poticanju stanogradnje. Treba spomenuti jedan od ugovora POS-a na Cresu, a posebno je interesantno Špansko. Većina ugovora za Špansko, a ima ih 30, sklopljena je kao i za Sesevete, gdje ih ima 60, dva dana prije izbora. Nijedan ugovor nije smio biti sklopljen, jer nije bilo građevinske dozvole, a ugovori su čak sklapani na idejnim projektima. Aneksi bitno mijenjaju bit ugovora. U većini aneksa Čačićeva firma postaje kreditor države. Riječ je o obnovi kuća, opremanju namještajem. U jednom ugovoru ima čak sedam aneksa. Jednim takvim aneksom "Congama" pri sklapanju ugovora od vrijednosti preko 7 milijuna dobiva još milijun i pol kuna. Po novim cijenama daleko nadmašuje odbačene konkurente. Damping ponude također nisu rijetkost.

U replici **Jakša Marasović (HNS)** podsjetio je kako je Krunoslav Markovinović kazao da u cijeni izgradnje stana po modelu POS-a nema cijene zemljišta niti infrastrukture, što je čista laž. Maksimalna cijena po Zakonu o POS-u je 910 eura po kvadratu u koju ulazi maksimalna cijena izgradnje i projektiranja 700 eura, a razlika je zemljište i infrastruktura. U odgovoru na repliku **Krunoslav Markovinović (HDZ)** rekao je da su se u općini Sveta Nedjelja konzultirali oko izgradnje POS stanova. Rečeno im je: "može", ali općina mora osigurati zemljište i infrastrukturu.

Činjenica je da su sva očekivanja koja su bila velika od ovog Povjerenstva očigledno pala u vodu, ustvrdio je **Franjo Piplović (DC)**. Predlažem da ovo treba uputiti Državnom odvjetništvu, odnosno USKOK-u. Kolega Herman usporedio je Povjerenstvo s Višinskim. Žrtve Višinskog završavale su u grobovima i kazamatima. To je uvreda za Povjerenstvo i Hrvatski sabor.

S "ključem u ruke" i bez njega

Kolega Slaven Letica spominjao je grubo vrijeđanje članova Povjerenstva od gospodina Čačića. Očito da smo pogodili bit i pronašli više nego što je on očekivao, upozorio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Tako su u Vukovaru za zgradu POS-a isti dan potpisana dva ugovora od istih ljudi. U prvom ugovoru piše "ključ u ruke", a u drugom ugovoru ta je klauzula izbrisana. Čačićeva firma često je dobivala posao, jer je bila najjeftinija. Svjedok Šime Radulić izjavio je kako je "Congama" bila najjeftinija zato što su prilikom ugovaranja građevinsko-obrtničkih radova dali popust 44%. To je bila dampiška cijena. Oni su to prepustili za nekih 10 do 15% nekom drugom. Za Špansko kolegica Čičin-Šain odgovorila je da je bilo oko 30 objekata, a u Sesvetama 60. Ona je rekla da je po Zakonu potrebna građevinska dozvola. Pa pitam kako se moglo za 90 objekata potpisivati ugovor o izvođenju dva dana prije izbora, a da nije ni za jedan objekt bilo građevinske dozvole.

Bitno povećanje opsega poslova

Kao član i tajnik Povjerenstva **Ivan Vučić (HDZ)** rekao je kako je Povjerenstvo obradilo svu pristiglu dokumentaciju, saslušalo 10 svjedoka te koristilo usluge sudskog vještaka. Vlada se maksimalno angažirala da da dokumentaciju koja nije bila sakrivena. U tijeku analize dokumentacije utvrđeno je da su poduzeća u vlasništvu dužnosnika bitno povećala opseg poslova s državnim poduzećima i ustanovama. Bilo je vrlo teško doći do vlasničke strukture i udjela u poduzećima, jer su se ona osnivala gotovo dnevno, a vlasnička struktura se mijenjala iz sata u sat od trgovačkog suda u Varaždinu do Zagreba i dalje. Povjerenstvo je zaključilo da nije utvrđeno pogodovanje tvrtki "Capital Ing d.o.o." s tijelima državne uprave. Sjenu na to baca ugovor koji je "Capital Ing" sklopio s Ministarstvom zdravstva. U poslovanju tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu gospodina Radimira Čačića evidentno je da je bilo niz propusta i kršenja Zakona o nabavi. Na mnogim ugovorima sklapali su se aneksi uvećani i do 25%. Kada je izabrano poduzeće u vlasništvu ministra, a nešto nije bio u skladu sa Zakonom onda se pod hitno tražilo mišljenje Ureda za nabavu Ministarstva financija. Isto tako simpatično je i vrijeme sklapanja ugovora koje je bilo predizborno. Uz to treba se zapitati koliko je potrebno imati vlastite operative da bi se izvršili ti ugovori i poštivao Zakon o nabavi, koji kaže da se s vlastitom operativom mora izvesti 51% radova. Ugovori su sklopljeni u samo mjesec dana. Iziskivali su pola operative građevinara Hrvatske, a ne ovih firmi koje su imale jedno službeno auto, fax i par mobitela.

Netočan je navod da je Povjerenstvo našlo niz ugovora direktnom pogodbom, rekao je **Dragutin Lesar (HNS)**. Drugo, nećete valjda reći da je trgovački sud prošle godine mijenjao knjige iz 2000. godine iz sata u sat. Treće, kažete da je Povjerenstvo našlo niz propusta u ugovaranju. Povjerenstvo je konstatairalo da je kod 5 ugovora posumnjalo na zakonitost. **Nenad Stazić (SDP)** pod-

sjetio je kako je Ivan Vučić kazao da je Vlada dostavljala sve dokumente, ali nije mogla dostaviti one koje nije imala, jer su završili u privatnim arhivama. Netočno. Kada su se dokumenti pojavili od strane svjedoka onda ih je naknadno dostavila i Vlada iz svojih ladic. **Ljubica Lalić (HSS)** rekla je kako zastupnik Vučić potpuno netočno tvrdi da je pogodovanja evidentno bilo u korist Tomčićeve firme u slučaju Ministarstva zdravstva. U replici **Krunoslav Markovinović (HDZ)** podsjetio je kako je Ivan Vučić naveo da su se firme mijenjale iz sata u sat. Ali, to nije bilo samo kod "Coning" grupe nego i kod "Aurum osiguranja", ali svemoćni Interenet stvarno sve otkrije. Kad je pak riječ o kvaliteti stanova POS-a, to je katastrofa. U odgovoru na repliku **Ivan Vučić (HDZ)** upitao je što reći o ugovoru gdje je "Congama" dobila na natječaju. Bila je najjeftinija. A Povjerenstvo naiđe na dva ugovora s istim iznosom, ali u drugom ugovoru je promijenjen članak 7., koji govori da se radovi moraju izvesti po sistemu "ključ u ruke".

Načela javnog morala

Povjerenstvo je imalo i zadaću da utvrdi je li došlo do povrede načela javnog morala, upozorio je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. To je jedno od bitnih pitanja u ovoj priči. Nesporna je činjenica da su naši državni dužnosnici sklopili brojne ugovore s državnim tijelima. Zakonitost tih ugovora teško je osporiti. Neposrednog dokaza o tome da bi netko nekome pogodio u ovim materijalima nema, niti ga je moguće izvaditi na stol. Cijeli postupak i posao kojeg je Istražno povjerenstvo radilo trebamo shvatiti na način da li nam je nešto moralno i društveno prihvatljivo. Da li nam je društveno i moralno prihvatljivo da ministar ima tvrtku koja sklapa ugovore s ministarstvom koje on vodi. Unatoč svim razlikama mislim da su tu i članovi Povjerenstva jedinstveni i suglasni. Kada pogledamo izdvojeno mišljenje kolega Stazić i kolegica Lalić rekli su da je dvojbena pozicija ministra Čačića koji je bio vlasnik tvrtki i koji je sklapao

ugovore s tim svojim tvrtkama. I stoga oni u svom izdvojenom mišljenju upućuju na prijedlog mjera pod točkom 1. Taj prijedlog mjera kaže da se zakonom regulira i zabrani sklapanje ugovora takvim tvrtkama s državnim tijelima.

O radu bivšeg ministra Radimira Čačića najbolje govori nalaz Državne revizije u kojem se navodi kako pojedini postupci u provođenju programa društveno poticane stanogradnje nisu provedeni u skladu s odredbama Zakona o poticanju stanogradnje.

Kolega Bošnjaković govorio je o tome da je Povjerenstvo trebalo, moglo raspravljati o pitanjima javnog morala, podsjetio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. To je netočno, jer bi se Povjerenstvo onda drugačije trebalo zvati. Moj točan navod kolega je ispravio netočnim, rekao je **Dražen Bošnjaković (HDZ)** te dodao kako se u Odluci o osnivanju Istražnog povjerenstva precizno govori i o načelu javnog morala. **Antun Kapraljević (HNS)** složio se da se trebalo obraditi pitanje morala, ali su onda zadaci trebali biti drugačiji. U replici **Ivan Vučić (HDZ)** navodi da je "Congama d.d." iz Varaždina sklopila ugovor po sustavu "ključ u ruke" da bi u drugom ugovoru to bilo ispušteno. U odgovoru na repliku **Dražen Bošnjaković (HDZ)** upozorio je kako je Emil Tomljanović u izdvojenom mišljenju naveo postojanje o istom predmetu dva ugovora i sumnju da postoji krivotvorenje, a radi izbjegavanja primjene odredbe "ključ u ruke". U replici **Nenad Stazić (SDP)** rekao je kako je Dražen Bošnjaković s pravom ukazao na potrebu moralnog stava o ovom pitanju. Vrlo korektno ste rekli da ga nalazite u mišljenju kolegice Lalić, mene i mislim da se Radoš pridružio. Rekli smo da sama činjenica da je netko ministar graditeljstva i da ima tvrtke ili je u suvlasništvu tvrtki koje se bave tom djelatnošću može upućivati na pogodno-

vanje i zato predlažemo mjeru da se to zakonom onemogućiti. Naš stav je morao ići kao izdvojeno mišljenje, jer ga većina nije htjela prihvatiti. Zastupnici iz parlamentarne većine, Piplović, Markovinović i Tomljanović nisu htjeli prihvatiti taj moralni stav. Parlamentarna većina, rekao je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**, također podržava ovaj moralni stav kroz točku 1 vaših prijedloga. U replici **Ljubica Lalić (HSS)** pojašnjava kako je ovo izdvojeno mišljenje uistinu stav o moralnosti, ali je netočno da su kolege iz parlamentarne većine to htjele podržati. **Dražen Bošnjaković (HDZ)** odgovara kako je mjera broj 1 koju Povjerenstvo predlaže jednoglasno donijeta na Povjerenstvu te dodaje kako mu je drago da su i članovi oporbe zauzeli ovakav stav vezano uz sklapanje ugovora s kolegom Čačićem i njegovim tvrtkama. Na taj način priznata je greška učinjena u mandatu prije. U tom mandatu bili ste pripadnici većine. Podržavali ste Vladu koja je imala ministra koji je sklapao takve ugovore. U replici **Ivo Lončar (neovisni)** podsjetio je da je kolega Bošnjaković rekao kako je jedan projektirao, gradio i financirao, a drugi je nadzirao. To je logično i normalno. Pa zamislite da se toj dvojici ljudi netko miješao sa strane. Jedan je bio ministar, drugi je bio, kako bi on rekao, "vožd u ovoj skupštini". Jednoga znam, drugoga ne znam. Čini mi se da je sada umirovljenik.

Predsjedavajući sjednici, potpredsjednik Hrvatskog sabora dr. sc. **Darko Milinović (HDZ)** zamolio je Ivu Lončara da ne nastavi u tom tonu. **Ljubica Lalić (HSS)** upozorila je da se radi o povredi Poslovnika i obvezi predsjedavajućeg da zaštiti dignitet zastupnika. Radi se o čovjeku zahvaljujući kojem i Ivo Lončar sjedi u Hrvatskom saboru. Gospođa, kolegica lagala je Hrvatski sabor i javnost, odgovorio je **Ivo Lončar (neovisni)**. Njezina stranka i ona su ušli na mojoj listi, a ne ja na njihovoj. **Dražen Bošnjaković (HDZ)** naglasio je kako je značajna uloga javnosti. Kao što je vidljivo u Izvješću imamo preko 100 ovakvih ugovora koji su sklopljeni od 2000. do 2003. godine. Niti jedan

nije izazvao, barem u medijima, veliku pozornost. U replici **Željko Pecek (HSS)** upozorio je kako je nemoralno politički optužiti nekoga i presudu donijeti unaprijed, kao što se to htjelo i kod formiranja ovoga Povjerenstva. Riječ je o slučaju Tomčić. Očito je, a Povjerenstvo to i tvrdi, da nije bilo ničega protuzakonitog niti pogodovanja. Moralno je reći da je to istina. U odgovoru na repliku **Dražen Bošnjaković (HDZ)** pojašnjava kako uopće ne shvaća da je u ovom Izvješću bilo tko optužen. To smatram njegovom vrijednošću, da ono eksplicite nikoga ne razapinje, nego da otvara pitanje koje je predloženo u mjeri broj 1.

Istražno povjerenstvo obradilo je svu pristiglu dokumentaciju, saslušalo deset svjedoka te koristilo usluge sudskog vještaka. Što je znalo to je i napisalo.

Predlažem da moral bude isti za sve, rekao je u replici **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Bilo bi dobro da se državni dužnosnici ne bave firmama koje rade za državu. Trebalo bi zabraniti da te firme rade i za gradove, općine, županije, a isto tako i načelnici i gradonačelnici i župani. Onda bi bilo malo više morala. Bilo bi dobro da donesemo odluku da ovaj materijal upućujemo Državnom odvjetništvu. Jer da su oni reagirali na vrijeme ovog Povjerenstva ne bi sigurno ni bilo.

Je li nanesena šteta Zlatku Tomčiću i HSS-u ?

Mr sc. **Božidar Pankretić (HSS)** upozorio je kako se ponekad povrede koje se učine čovjeku ne mogu ispraviti niti jednoglasnom odlukom Povjerenstva, jer je duboko uvrijeđen. Učinjena im je nepravda. Optužiti nekoga za nešto je nepopravljivo. Nisam čuo da se netko ispričao nekome za ono što mu je učinjeno. U žaru političke borbe ne bi smjeli ići u smjeru koji nanosi štetu

čovjeku. U ovom slučaju govorimo o Zlatku Tomčiću.

Nije točno, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**, da se trebamo ispričati. Ako "Capital Ing" posluje gotovo isključivo s državom i s Gradom Zagrebom i pritom od države ima ugovore za više od 2 do 3 milijuna godišnje, onda je jasno da postoji opravdana sumnja da tu nešto nije u redu. Na kraju se pokazalo da baš i nije samo sumnja. Kolega Pankretić, podsjetio je **Ivo Lončar (neovisni)**, rekao je kako njegov bivši šef ništa nije radio protuzakonito. To nije točno. Čak iz ovoga Istražnog povjerenstva vidimo da su njegova dva ugovora protuzakonita, a od gospodina Čačića ih je pet protuzakonita. U replici **Emil Tomljanović (HDZ)** upozorio je kako gospodin Pankretić ponavlja da je nalaz Istražnog povjerenstva i cijeli postupak u odnosu na gospodina Tomčića bio optužnica. Gospodin Zlatko Tomčić u to vrijeme bio je predsjednik Hrvatskog sabora. Nepobitna je činjenica da je bio udjelnik, dakle vlasnik 22% u ovom poduzeću o kojem govorimo i da je upravo to poduzeće za vrijeme njegovog mandata s državnim firmama i ministarstvima sklapalo ugovore oko 10 milijuna kuna. Ne vidim zbog čega bi te činjenice bile elementi bio kakve optužnice i tolikog upornog branjenja gospodina Tomčića. U odgovoru na repliku mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)** kaže kolegi Tomljanoviću kako u prvom redu mora znati da prvenstveno branimo istinu. Kada govorite pravnim rječnikom potpuno vas razumijem. Moja diskusija je bila s one ljudske strane. Povjerenstvo je gotovo jednoglasno utvrdilo da gospodin Zlatko Tomčić nije imao utjecaja na dobivanje poslova poduzeća u kojem je on bio djelomični vlasnik. I to je tu jasno napisano.

Žužul: "Nikada nisam imao firmu koja je poslovala s državom"

Pozdravljam vašu diskusiju, ali budimo iskreni, otvoreni i realni. Ona se odnosi samo na vašeg člana, a ne ni

na koga drugoga, rekao je u replici dr. sc. **Miomir Žužul (HDZ)**. Bit ću vrlo osoban. Članica vaše stranke, uvažena zastupnica Lalić danas je mene spominjala dva puta. Zašto? Nikada nisam imao firmu koja je poslovala s državom. Znači, nisam se mogao naći u ovoj priči ni na koji način. Nikada se nisam usprotivio uspostavi bilo kakvoga povjerenstva koje će se baviti sa mnom. Sam sam pozvao državno tužiteljstvo da se bavi sa mnom.

Kolega Žužul, niste u pravu, odgovorio je mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)**. Nijednom riječju nisam vas spomenuo. U svojoj diskusiji mislio sam na sve nas koji se mogu naći u situaciji gospodina Zlatka Tomčića.

U replici mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** upozorio je kako je vrlo značajno odgovoriti na iskaz kako je HSS-u nanesena šteta. Kako je nanesena šteta? Gospodin Zlatko Tomčić u to vrijeme bio je predsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik HSS-a. Bio kriv ili ne on je najviše nanio štete HSS-u. Zašto? Zato što ne možete biti predsjednik Hrvatskog sabora i imati svoje poduzeće i raditi s njime, a da poslije toga ljudi ne postavljaju pitanja, ne pokazuju sumnje i ne žele znati do kraja istinu. U odgovoru na repliku mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)**, među ostalim, rekao je kako će se svi morati pogledati tko ima kakve udjele u kojoj firmi, tko radi pa onda definirati određene stvari i da li je baš Zakon o sukobu interesa najdjelotvorniji. Nanesena je šteta HSS-u od onih koji su to posebno potencirali. Određena nepravda učinjena je i gospodinu Zlatku Tomčiću, a posebno je pogodila HSS.

Sudit ćemo ti pošteno, a onda ćemo te objesiti

Približavamo se kraju rasprave o pomalo praznoj i poprilično besmislenoj temi, naglasio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Najveći dio diskusije koji se danas vrtio podsjeća me na ona suđenja kada sudac kaže sad ćemo ti pošteno suditi, a onda ćemo te objesiti. Jedan broj zastupnika i članova Povjerenstva to je javno i rekao. Kad smo ušli

u Povjerenstvo očekivali smo ovakve i onakve rezultate. Zadaća Povjerenstva bila je utvrditi činjenice. Činjenice su savršeno jasne. Sve što je rađeno rađeno je u skladu sa zakonima koji su vrijedili u tom trenutku, posebice glede vlasništva firmi. Dokumenti su nedostajali. Još uvijek neki nedostaju. Osumnjičeni mora dokazati da je nevin jer nema dokumenata. To već neodoljivo podsjeća na neke procese koji su se vodili u drugim vremenima i u drugim zemljama kojih smo i mi bili dio. Bilo bi vrijeme da ovu farsu završimo. Bivši ministar Čačić gotovo četiri godine je bio ministar. Od tada su prošle dvije godine. Sudstvo i Državno odvjetništvo nisu ništa poduzeli. Dakle, ako je kriv neka sav materijal ode u Državno odvjetništvo. Ako je kriv neka završi tamo gdje je mjesto onima koji su krivi. Ako nije kriv neka ova rasprava bude zadnja po toj i takvoj temi.

Je li društveno i moralno prihvatljivo da ministar ima tvrtku koja sklapa ugovore s ministarstvom kojega on vodi?

Uvaženi kolega kazao je kako konkretnih činjenica u ovom Izvještaju nema, podsjetio je **Emil Tomljanović (HDZ)**. To je netočno. Izvješće vrvi od točno ustanovljenih činjenica. Reći ću samo jednu. Za određeni pravni odnos sklopljena su istog dana dva ugovora. Došlo je do brisanja korektorom klauzule "ključ u ruke". Netočno je, upozorio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**, da su neki članovi Povjerenstva unaprijed osudili ljude. Dalje, netočno je da se gospodin Čačić odrekao svih prava. Netočno je da je ovo bilo kaubojsko suđenje, ali ima elemenata kaubojske obrane.

Prije jedno trideset godina objavljena je karikatura u Vjesniku Otta Reisingera koja je glasila: "Zbog poodmaklog vremena vješanje će se obaviti odmah, a suđenje se nastavlja sutra", rekao je predsjedavajući sjednicom, predsjed-

nik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)**.

Sada je rasprava krenula u mirnije vode. I ova Vaša duhovita primjedba poziva na smirivanje strasti, primijetio je predsjednik Povjerenstva **Nenad Stazić (SDP)**. Nekoliko je vrlo zapaženih istupa kolege Bošnjakovića, Žužula, Pankretića. S pravom je upozoreno na bit kojoj bismo se kao Parlament i društvo trebali posvetiti, a ona je sadržana i u prijedlogu zaključka 1 Povjerenstva.

Medicinska priča

U nastavku dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** upozorio je kako se o gospodinu Čačiću i o njegovim tvrtkama već 10, 12 godina vrte iste priče. Ovdje smo čuli te priče ponovljene u raznim oblicima. Ovdje su nas mnogi pravници upozorili da se radi o grubom kršenju zakona. Ako smo za pravnu državu pitam zašto nitko nikada od vas nije poduzeo ništa da bi se koristili sredstvima pravne države, da bi konačno priču sa Čačićem priveli kraju. Nisam pravnik, pa ću priču pretvoriti u medicinsku, jer sam liječnik. Dakle, prije 10, 12 godina posumnjalo se da postoji bolest. Onda je konačno grupa liječnika 2004. godine postavila radnu dijagnozu. Nakon toga formiran je konzilij od sedam liječnika. Rezultat rada konzilija doveo nas je danas pred četiri dijagnoze. Jednu dijagnozu troje ljudi iz konzilija i tri izdvojene dijagnoze. Pa smo od tih četiri dijagnoze dobili pet terapijskih protokola. Pitam, da bilo koji liječnik liječi svoje pacijente na ovakav način, kako bi on prošao? S punim pravom bi ga svi osudili. Međutim, kada to čine pravници i političari nikome ništa. Nadalje, ponižavajuće je da od Vlade i državnih organa Povjerenstvo nije moglo dobiti dokumente. Danas smo prvi put čuli da dokumenata uistinu nema. Jedan kolega, među ostalim, rekao je da se uspješni gospodarstvenici ne bi trebali baviti politikom. To ne mogu prihvatiti. Moramo razraditi mehanizme da oni ne budu u sukobu interesa. S time se mogu složiti. Danas smo pričali o sukobu interesa dvoje ljudi, a nitko nije rekao da su samo prije

mjesec dana sve novine i mediji brujali od toga da je svaki drugi među nama u sukobu interesa.

Netočan je navod o načinu liječenja, ustvrdio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Da se slučajem bavio dr. Bajić, to bi već bilo izliječeno. Ali ovdje se bavio konzilij, a to znate iz prakse da su tamo česte nesuglasice. Radi se o jako bolesnom bolesniku, rekao je prof. dr. sc. **Marko Turić (HDZ)**. Bolesnik je neizlječiv. Aktivne medicine mu nema, ali mu se može pomoći tzv. simptomatskom terapijom da ga ne boli i da spava.

Zec iz šušira

Kada smo donosili odluku da formiramo Povjerenstvo HNS se zalagao da taj posao ide na Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, podsjetio je **Antun Kapraljević (HNS)**. Smatrali smo da vlast i stranke koje obnašaju vlast imaju instrumente da bi ispitali da li netko radi ili ne radi po zakonu. Tada smo rekli, a i sada ponavljamo, kako postoji policija, Državno odvjetništvo, USKOK, postoje institucije koje mogu odraditi posao. U Povjerenstvu vladajući su imali četiri, a oporba tri ruke. Četiri naspram tri ruke uvijek su većina. Opravdati se da se ministarstvo podijelilo na nekoliko ministarstava i da se ne može doći do dokumentacije prilično je smiješno. Naime, kopije dokumentacije moraju biti u Ministarstvu financija. Povjerenstvo predlaže izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Drugo, predlaže se uputiti dokumentaciju Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa. Da li to sada uopće ima smisla? Zašto? Zakon o sprječavanju sukoba interesa stupio je na snagu kad su sve ove radnje već završene. Treća točka, zašto Vlada nije dostavila dokumentaciju? Vlada je u svakom slučaju mogla dostaviti svu dokumentaciju. Vjerojatno je nekome bilo u interesu da se dokumentacija ne dostavi, a možda i nije. Što reći o današnjoj raspravi? Imam pozivnicu od listopada 1995. godine. Održana je tiskovna konferencija u Varaždinu. Sazvao ju je Hrvatski fond za pri-

vatizaciju. Tema konferencije bila je o tome kako je otkrivena najveća pljačka u pretvorbi u Hrvatskoj. Pričalo se o tome kako je Čačić i njegovo društvo napravilo najveću pljačku u privatizaciji. Nakon toga Ustavni sud. Oduzeta mu je firma "Coning". Prešla je na Fond za privatizaciju. Nakon četiri godine odlukom Ustavni sud ukida poništenje te privatizacije. Svaki put kad vam treba zec da kažete da su u HNS-u ovakvi, onakvi gurnete ruku u šešir i izvučete Čačića. Kažete on je lopov. Imate instrumentarij. Ispitajte. Imate policiju, Državno odvjetništvo, USKOK.

Potpuno je netočno da je ovaj zaključak i Izvještaj donesen sa četiri ruke naprema tri, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Neposredno prije glasovanja bilo je 3:3, a član vaše stranke, gospodine Kapraljević, izašao je van neposredno prije glasovanja. **Ivo Lončar (neovisni)** podsjetio je kako je gospodin Kapraljević u nadahutoj raspravi licitirao je li gospodin Čačić lopov ili nije. Mislim da je to netočno. Gospodin Čačić sigurno nije lopov.

Pričamo o sukobu interesa dvoje ljudi, a nitko nije rekao da su samo prije mjesec dana svi mediji brujali kako je svaki drugi među nama u sukobu interesa.

U Ministarstvu javnih radova postojalo je povjerenstvo za izbor izvođača radova i za izbor projektnih kuća, upozorio je **Jakša Marasović (HNS)** dodavši da je u svakom od tih povjerenstava sjedio predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca. To piše u ovom Izvješću. Na kraju svega što se dogodilo? Došlo se do toga da se posumnja u 2,62 % ili 225 milijuna. Zašto nije nekome palo na pamet i ono drugo kontrolirati? Mislite da je jedino moguće kroz vlasništvo firme uzeti novac? Gospodin Čačić za razliku od mnogih drugih bio je gospodin i prije 1990. godine. On živi u kući koju je izgradio prije 1990. A mnogi bi se trebali pogledati u ogledalo

i promisliti gdje su živjeli do 1990., a što danas imaju.

Rasprava koja je danas vođena upućuje na zaključak kako nije bilo u ovoj dvorani želje za utvrđivanjem istine, rekao je u ime Kluba zastupnika HNS-a **Dragutin Lesar (HNS)**. Bilo je vidljivo da se koristila zla moć riječi. Ona se koristila desetak puta. A jedan član Povjerenstva rekao je da svoju raspravu i vodi zato da gledateljstvo Hrvatske radio-televizije to može čuti i vidjeti. Cilj je bio nastavak napada na kolegu Čačića. Da li je moralno tako raditi? Hrvatski sabor imao je priliku po pitanju javnog morala osnovati još jedno Povjerenstvo. To se nije napravilo. Vlast je sama po sebi moralna. I tu nema ništa za propitivanje. Povjerenstvo predlaže da dopunimo Zakon o sukobu interesa. Prihvaćam. Predlažem i Zakon o pravima i obvezama državnih dužnosnika dopuniti na način da im zabranimo vlasništvo, upravnička prava, poslovanje na teritoriju Hrvatske. Nije dosta? Zabranjujemo im poslovanje na teritoriju EU. Da li ovim prestajemo s natezanjem? Ne. Slijedeće dvije godine Radimir Čačić bit će predmet istih propitivanja i tvrdnji. Imamo odluku Kluba zastupnika HNS-a da glasujemo za prijedlog zaključaka. Preispitat ćemo to sve dok ne dobijemo odgovor kolege Piplovića. On je, naime, izjavio: "Svi znamo što smo morali naći". Mi pitamo tko je članovima Povjerenstva rekao što moraju naći?

Kolega Lesar rekao je: "Čim je vlast ona je moralna, a oporba je nemoralna", podsjetio je **Ivo Lončar (neovisni)**. To je potpuno netočno. U prošlom sazivu Hrvatskog sabora vaša stranka bila je dio koalicije koja je vladala Hrvatskom. U Hrvatskom saboru raspravljali smo o pšeničnoj aferi koja je bila teška milijardu kuna. Radilo se o kriminalcima. Pogledajte fonograme što su vaši tada iz vlasti govorili. Zaključeno je da se to uputi Državnom odvjetništvu, ali to nikada nije ugledalo svjetlo dana. **Franjo Piplović (DC)** upozorio je kako nije rekao da svi znaju što mi trebamo raditi, nego sam rekao: "Služili smo za zabavu".

Dokumentaciju uputiti Državnom odvjetništvu

U ime **Kluba Emil Tomljanović (HDZ)** naglasio je kako Klub zastupnika HDZ-a drži da je Istražno povjerenstvo odgovorilo na svih sedam postavljenih pitanja. Prvo je, da li je došlo do nezakonitosti ili povreda načela javnog morala. U ovim materijalima stoji odgovor na to pitanje, kao i na sva ostala. Dakle, da li su državni dužnosnici bili vlasnici ili djelomični vlasnici trgovačkih društava? Da li i što upućuje na zakonitost odnosno nezakonitost zaključenih ugovora s navedenim svim elementima protupravnosti. Navedena su sva imena osoba koje su zaključivale te ugovore. Navedeno je tko je imenovao stručno povjerenstvo te kome je to povjerenstvo odgovaralo za svoj rad. Dati su i odgovori na pitanje jesu li državni dužnosnici pogodovali u navedenim tvrtkama u postupcima tako zaključenih ugovora. Klub zastupnika HDZ-a predlaže donošenje slijedećeg zaključka: Klub zastupnika HDZ-a nakon svega izloženog, a uzimajući u obzir i nalaz Državne revizije iz 2003. godine, predlaže Hrvatskom saboru da cjelokupnu dokumentaciju prikupljenu u radu Istražnog povjerenstva uputi Državnom odvjetništvu na daljnje postupanje.

55 života

Vjerojatno ćemo se u jednoj stvari svi složiti, a to je da smo svi ovdje krvavi pod kožom, počev od mene, zastupnika, Vlade, gospode iz revizije, Državnog odvjetništva, sudaca, HRT-a, medija itd., upozorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin (IDS)**. O onima koji su sudjelovali u pretvorbi neću trošiti riječi. Svakome u poduzetničkom životu je teško. Da bi isplatili 3.000 kuna plaće morate zaraditi 15.000. Lako je dijeliti novac iz proračuna, iz javnih poduzeća i državnih tvrtki. Lako je biti na čelu monopolističkog sustava. Isto tako lakše je bilo od 2000. do 2004. godine poslovati uz ime gospodina Čačića ili gospodina Tomčića nego uz neko anonimno

ime. Kao što je i danas lakše poslovati uz ime nekoga ministra. Ovo Povjerenstvo ne smije se potcijeniti. Jer za 0,24 posto, gospodo Lalić, ne može se reći da je ništa, nego je to 12 milijuna kuna. Isto tako 2,24 % nije ništa. To je 225 milijuna kuna. Onaj koji je u biznisu trebao bi se kloniti politike. Gospodin Dorić je na tu mogu tvrdnju izrazio čuđenje, ali ja na njoj ustrajem. Centralno je pitanje kako je netko u periodu 1990., 1991. godine došao do kapitala za kojega znamo da ni za 55 života ga ne bi mogao steći. Nije bitna ona kuća od prije 1990., nego te silne tvornice koje je netko stekao nakon te godine. Ovo Izvješće je površno. Tko vlada Hrvatskom? Hrvatski sabor bi to trebao, ali to nije slučaj. Ovom zemljom sve više vlada kapital. Najgore je što mi Hrvatski sabor ovakvim raspravama pretvaramo u sudnicu. Danas je lijeva strana obrana, desna tužitelj, a centar porota. Za dva ili tri mjeseca uloge će se promijeniti.

Najgore je što zastupnici ovakvim raspravama Hrvatski sabor pretvaraju u sudnicu. Danas je lijeva strana obrana, desna tužitelj, a centar porota. Za dva ili tri mjeseca uloge će se promijeniti.

Nisam rekla da je 0,24% ništa. To je prihod, to nije zarada, pojasnila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Uvaženi kolega Kajin rekao je da je Izvješće površno, podsjetio je **Franjo Piplović (DC)**. Izvješće nije površno. Ono je taman onoliko duboko koliko su mogućnosti dosežale da se spozna istina. O tome više ne treba tako govoriti, budući da danas ovo Izvješće umire. Danas umire i ovo Povjerenstvo. I rekao sam: "Što smo znali to smo otpjevali".

Time je rasprava zaključena.

Zastupnici su većinom glasova, sa 73 glasa "za", 19 "suzdržanih" i 6 "protiv", prihvatili Izvješće s prijedlogom mjera Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi sa zaključnim ugovorima između državnih tije-

la i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika. Isto tako većinom glasova, sa 75 glasova "za", 10 "suzdržanih" i 15 "protiv" prihvaćen je zaključak kojeg je predložio Klub zastupnika HDZ-a prema kojem će se cjelokupna dokumentacija prikupljena u radu Istražnog povjerenstva uputiti Državnom odvjetništvu na daljnje postupanje.

Žaljenje i osuda zbog karikature proroka Muhameda

U hrvatskom tisku, u listu "Nacional", prenijeta je karikatura kojom se vrijeđaju vjerski osjećaji Muslimana. Tom karikaturom prorok Muhamed prikazuje se kao zločinački terorist. S time se identificira i cijela islamska religija. U ime Hrvatskog sabora, kao što je to učinila Vlada, kao što je to učinio predsjednik Republike Hrvatske, izražavam žaljenje, rekao je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks. Izražavam osudu, prijekor i ispriku zbog toga nerazumnog čina kojim se vrijeđaju vjerski i nacionalni osjećaji Muslimana. Molim da to Hrvatski sabor kao predstavničko tijelo primi na znanje i prihvati da se ne može pod firmom medijskih sloboda poigravati s vjerskim osjećajima koji mogu prouzročiti vrlo teške političke, međuljudske, međurasne, međunacionalne i međuvjerske posljedice. Pozivamo sve da ne prihvaćaju prijenos tih nerazumnih karikatura kojima se izjednačava prorok Muhameda, jednog od vjerskih simbola i svetinja, s teroristima. Pozivam da se ne prihvate ocjene i vrijednosni sudovi koji vrijeđaju islam i muslimanski svijet, zaključio je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks.

A.Š.

PRIJEDLOG GODIŠNJEG IZVJEŠĆA AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA IZ PODRUČJA TRŽIŠNOG NATJECANJA ZA 2004. GODINU

Zakonodavstvo iz područja tržišnog natjecanja usklađeno s pravnim stečevinama EU

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova na 18. sjednici prihvatili Prijedlog godišnjeg izvješća Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2004. godinu.

O IZVJEŠĆU

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja u okviru svojih ovlasti u 2004. je unatoč nedostatnom broju zaposlenika uspješno okončala poslove na usklađivanju i prilagodbi zakonodavstva iz područja tržišnog natjecanja s pravnim stečevinama EU. Drugi, ništa manje važni zadatak Agencije, je primjena i provedba usvojenih pravila na način kojim se omogućuje uspostava tržišnog gospodarstva u kojem ista pravila vrijede za sve gospodarske subjekte na hrvatskom tržištu bez obzira na njihovu snagu i moć. Odgovornost za učinkovitu provedbu već usklađenog zakonodavstva osim Agencije imaju i sudovi koji odlučuju o zakonitosti njezinih odluka. Stoga je neophodno sucima koji sude u predmetima iz ovog područja osigurati stalnu edukaciju. Agencija planira uspostaviti i suradnju s Ministarstvom pravosuđa u cilju izmjene važećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja kako bi se otklonile slabosti sadašnjeg uređenja u kojem jedan sud odlučuje o zakonitosti odluka Agencije bez mogućnosti izricanja kazni (Upravni sud RH), a drugi sud izriče kazne temeljem odluka Agencije (Visoki prekršajni sud RH). Neophodno

je i kontinuirano institucionalno jačanje Agencije, prije svega kroz povećanje broja zaposlenika i osiguravanje potrebnih financijskih sredstava kako bi Agencija uspjela izvršavati postavljene zadatke vezane uz opredjeljenje Hrvatske da postane punopravna članica EU-a jer je područje tržišnog natjecanja i provedba te grane prava u praksi primaran cilj u EU.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske nema primjedbi na Godišnje izvješće Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2004. godinu.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podupire prihvaćanje ovog Prijedloga izvješća.

RASPRAVA

Prvi u raspravi u ime Kluba zastupnika IDS-a govorio je zastupnik Damir Kajin (IDS). U osvrtu na godišnje izvješće izrazio je sumnju da se zaštita tržišnog natjecanja ne provodi adekvatno što je vidljivo već iz činjenice da gotovo sve prijave padaju u zastaru. Zastupnik je naveo primjer provođenja novog Zakona o ambalažnom otpadu, nakon čijeg stupanja na snagu su se proizvođači dogovorili o kolektivnom dizanju cijena što je, prema njegovim

riječima, praksa koja je nezamisliva u zemljama zapadne Europe. Kritizirao je hrvatsko tržište kojim dominiraju veliki monopolisti koji kreiraju ponudu i cijene u međusobnim dogovorima dok Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja čini jako malo u borbi protiv takvih kompanija. Navevši niz zakona i propisa, kako onih iz zakonodavstva EU tako i iz hrvatskog zakonodavstva, zaključio je da se na prostoru RH primjenjuje njih jako malo, posebno zahvaljujući našim sudovima koji ne procesuiraju kršenje zakona iz sfere gospodarstva. U takvoj situaciji malo tih zakona uopće i zaživi. Zastupnik je zaključio da "ima dojam da se u ovoj zemlji nitko nikome ne želi zamjeriti, ni Agencija krupnom kapitalu, niti sudovi krupnom kapitalu od kojih mnogi, nažalost, izgleda imaju određene koristi". Dodao je kako izgleda da se više štiti kapital nego proizvođače. U slijedećim izvješćima Agencije, zastupnik je sugerirao da bi trebali biti navedeni i konkretni predmeti na kojima Agencija radi jer bi se na taj način moglo progovoriti i o odnosu sudova i pojedinih velikih tvrtki. Ovakva praksa ne vodi ničemu, zaključio je, te još jednom predložio Agenciji da izađe s konkretnim primjerima kršenja zakona kako bi se na osnovi tih podataka moglo djelovati.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik Šime Prtenjača (HDZ) u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Naglasio je kao je ovo prvo cjelovito izvješće, a kako nema dovoljno iskustva o ovakvom tipu

rada u Hrvatskoj naravno da su moguće i određene greške i nepotpunosti. Dodao je kao Agencija ima primarnu funkciju zaštite tržišnog natjecanja u skladu s dogovorenim pravilima, a ne vlastitim željama. U izlaganju zastupnik se posebno osvrnuo na aspekt rada Agencije u okviru obveza preuzetih potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i reformi koje nam predstoje na putu za punopravno članstvo u EU. U tom smislu podsjetio je da je Hrvatska potpisivanjem SSP-a na području državnih poticaja preuzela obvezu zabrane dodjele državnih potpora upravo radi narušavanja tržišnog natjecanja, te da će nadzor na tim vršiti neovisna agencija koja je u začecima. Europa je, s druge strane, regulirala, a Hrvatska preuzela, definiranje cenzusa ili iznosa koji se ne smatra potporom na pojedinim područjima koji je u Hrvatskoj na granici od oko 750 tisuća kuna. Objašnjavajući potpore po pojedinim sektorima zastupnik se posebno osvrnuo na proizvodnju i promet čelika, brodogradnju i željeznički promet koji su do sada bitno ovisili o državnim subvencijama i poticajima. Gledano nominalno Hrvatska u 2004. nije izdvajala dovoljno za razne oblike potpora, ali je relativno, u odnosu na Europu i GDP, još daleko od preuzetih zahtjeva EU i obveza iz SSP-a. U okviru regionalnih potpora, gdje je Hrvatska definirana kao jedna regija, određene porezne olakšice kao oblik potpora primjenjuju se na područjima od posebne državne skrbi. Još neko vrijeme moguće je djelovati i na području prometa brodovima i turizma dok oblici potpore ne uđu u rez restrukturiranja. Stanje prema oblicima potpora je u 2004. bilo takvo da većinu udjela u tržišnom djelovanju imaju još uvijek subvencije i porezne olakšice, spomenute u okviru potpora područjima od posebne državne skrbi, koje imaju tendenciju rasta. Od ostalih preuzetih obveza prema međunarodnim ugovorima Hrvatskoj još predstoji i daljnje smanjivanje državnog udjela u vlasničkom kapitalu i odricanje od državnog jamstva kao instrumenta zaštite poduzeća. Naravno, većina navedenih sektorskih područja, kao što je želje-

znički promet, brodogradnja i ostali, još uvijek će se i dalje podupirati, ali pod kontrolom i opsegom obveza koje smo prihvatili. Agencija za tržišno natjecanje tu ima značajnu ulogu. Kod usklađivanja i moguće zaštite domaćih interesa posebno je važan dogovor vremenskog okvira da bismo ta područja, uz državnu pomoć, mogli pripremiti za tržišnu utakmicu. Zaključio je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovo Izvješće, koje s jedne treba poslužiti kao ocjena stanja u RH, ocjena učinkovitosti prilagodbe prema Europi kao i ocjena potrebnih mjera i koraka koje na ovom području moramo izvršiti.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Ivan Kolar (HSS)** u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Pohvalio je Agenciju zbog donošenja svih provedbenih propisa nakon prihvaćanja novog zakona. U nastavku izlaganja upozorio je na zastarjelost pravilnika kojima se određuje kvaliteta voća i povrća, a takvi standard omogućava Europskoj uniji da u Hrvatsku uvozi znatno skuplje voće i povrće koje je prema njihovim pravilnicima na višem standardu kvalitete. Također je naveo i primjer ribarstva koje je nesistematizirano, a takva situacija ne pogoduje prvenstveno hrvatskim ribarima. Tržišno natjecanje obuhvaća kontrolu monopola i državnih potpora, a i u tom segmentu država nije do kraja odradila svoj posao, smatra zastupnik, tako da sadašnji pravni okvir ne sadrži jedinstveni zakonski akt koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Odredbe SSP-a nalažu usklađivanje programa potpora s pravilima Europske unije do 1. ožujka 2006. a u tom segmentu predstoji još dosta posla kao i donošenje cjelovite gospodarske strategije razvoja. Zastupnik je izlaganje završio riječima "u HSS-u procjenjujemo da je izvješće korektno napisano u okvirima u kojima je agencija mogla raditi."

Nakon njega riječ je u ime **Kluba zastupnika HNS-a** preuzela zastupnica **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)**. Kako je tržišno natjecanje ključan preduvjet tržišnog gospodarstva temeljni cilj je upravo *fer play* u tržišnom natje-

canju kao jedan od najboljih poticaja poduzetnicima od čega na kraju imaju koristi i poduzetnici i krajnji potrošači, a i država jer se smanjuje siva zona gospodarstva. Kako bi se osigurala stvarna i potpuna učinkovitost Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja moraju se ispuniti dva osnovna preduvjeta. Prvi je institucionalno jačanje Agencije koje nije moguće bez povećanja proračuna Agencije koja, iako su joj osigurana veća sredstva za ovu godinu, još uvijek nije na razini sličnih agencija u Europskoj uniji koje imaju daleko više djelatnika i puno efikasniju pravnu i represivnu ulogu. Drugi preduvjet za uspješan rad Agencije je učinkovitost rada sudova koji odlučuju o zakonitosti njezinih odluka. Prema važećem zakonu, Agencija nema ovlasti za izricanje kazni za provedbu nekog zakona, te je njezino djelovanje isključivo deklarativne prirode. Za ovo područje mjero-davan je Upravni sud RH koji izdaje kazne temeljene na rješenju Agencije dok o žalbama odlučuje Visoki prekršajni sud RH. Zbog gospodarske problematike kojom se bavi Agencija, zastupnica smatra da bi svrsishodnije rješenje bilo predavanje ovlasti Trgovačkom sudu u Zagrebu jer je nemoguće educirati sve suce Upravnog suda o ovoj tematici. U posljednjem dijelu izlaganja zastupnica se osvrnula na monopol u pružanju javnih usluga predloživši da se osnuju udruge potrošača koje bi štatile interese krajnjih korisnika dok se ne postigne konkurentnost na tržištu pružanja ovih usluga. Davanjem podrške ovom izvješću, u ime Kluba zastupnika HNS-a, zastupnica je zaključila svoje izlaganje.

Prvi u pojedinačnoj raspravi govorio je zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**. Pohvalivši izvješće Agencije rekao je kako na području tržišnog natjecanja uz donošenje preostalih zakona i podzakonskih akata treba poraditi i na boljoj politici i ponašanju u tržišnom natjecanju. Navevši primjere zastupnika koji reklamira davatelja usluga u mobilnoj telefoniji i Vlade koja otpisuje dug od 30 milijuna kuna jednom poduzetniku, upozorio je da takvim djelovanjem sama

Vlada narušava tržišnu utakmicu i udaljuje nas od europskih standarda.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Josip Leko (SDP)**. Naglasio je da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju nije vezao ruke Hrvatskoj kada je riječ o razvoju tržišta i osposobljavanju hrvatskog gospodarstva za konkurentnost s tržištima zemalja EU već loše odluke Vlade i neki zakoni kojima smo sami sebi ograničili djelovanje kroz potpore gospodarstvu. Nadalje se osvrnuo na rezultate državne revizije koja je zabilježila nabavljanje roba i usluga izvan Zakona o javnoj nabavi u iznosu od 3 milijarde i 600 milijuna kuna. Takvim postupanjem, zaključio je, sama Vlada grubo narušava tržišno natjecanje, te je nužno da Agencija izvjesti i o takvim nezakonitostima. Izvještaj je statistički i programski dobro napravljen, zaključio je zastupnik, međutim, za jači utjecaj Agencija će se morati organizacijski i kadrovski ojačati kao i osigurati punu sudsku zaštitu suda pune jurisdikcije kad je riječ o drugostupanjskom postupku u ovim predmetima.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Valter Poropat (IDS)**. Podržavši Izvješće Agencije rekao je da je učinkovito tržišno natjecanje najbolji poticaj poduzetnicima za proizvodnju kvalitetnih proizvoda uz razvijanje tehnoloških inovacija što omogućuje razvoj novih, kvalitetnih i jeftinijih proizvoda, a time i povećanje konkurentnosti na domaćem i stranom tržištu čime na kraju profitiraju i potrošači. Uzimajući u obzir da je Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, kojim je uređena i djelatnost Agencije, u primjeni od listopada 2003., posao usklađivanja zakonodavstva iz ovog područja s pravnom stečevinom EU-a, koje se i u EU-u mijenja i nadopunjava, mora biti stalan i neprekidan proces do stjecanja našeg punopravnog članstva u EU. Također, dodao je, neophodna je suradnja Agencije s posebnim regulatornim tijelima kao što je HNB, Agencija za telekomunikacije i druge, te njezino daljnje institucionalno jačanje kao i veća specijalizacija sudova koji odlučuju o zakonitosti odluka Agencije.

U završnom osvrtu predsjednica Vijeća **Olgica Spevec** rekla je da Agenci-

ja radi sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja i aktima donesenim na temelju tog Zakona, te da ona ne može izvršavati "funkciju tržišnog regulatora ili ustavnog suda u malom". Sva rješenja i postupci Agencije objavljuju se u Narodnim novinama i na *web-u* gdje se može provjeriti kojim se konkretnim slučajevima i problemima bavi Agencija. Predsjednica je potvrdila da postoji problem vezan uz sudsku nadležnost. Zaključila je da će ipak izvješća za ovu i slijedeću godinu pokazati napredak kao što je u ovom izvješću vidljivo poboljšanje što se tiče odnosa s regulatorima ili *caseova* koje Agencija rješava. Zahvalila je na kritikama i sugestijama još jednom napomenuvši da Agencija radi samo unutar zadanih zakonskih okvira i ne može se postavljati iznad postojećih zakona.

Zastupnici su većinom glasova, sa 91 glasom "za", 4 "suzdržana" i 4 "protiv", prihvatili Prijedlog godišnjeg izvješća Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2004. godinu.

A. F.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

U ime Mandatno-imunitetnog povjerenstva govorio je **Damir Sesvečan**, predsjednik povjerenstva. Mandatno-imunitetno povjerenstvo nakon provedenih rasprava predlaže Hrvatskom saboru donošenje slijedećih odluka:

- **Vesni Škare-Ožbolt (DC)** (razriješena dužnosti ministricе pravosuđa) prestaje mirovanje zastupničkog mandata, a **Frani Piploviću (DC)** prestaje zastupnički mandat;

- **Miroslavu Čačiji (HSS)** započinje zastupnički mandat, a **Zlatku Tomčiću (HSS)** započinje mirovanje zastupničkog mandata;
- **Ani Lovrin (HDZ)** počinje mirovanje zastupničkog mandata (većinom u Hrvatskom saboru iskazano je povjerenje za obnašanje dužnosti ministricе pravosuđa), a **Rade Ivas (HDZ)** započinje obnašati dužnosti zamjenika zastupnika;

- **Zvonimiru Sabatiju (HSS)** prestaje mirovanje zastupničkog mandata, a **Josipu Vresku (HSS)** prestaje mandat zamjenika zastupnika;
- **Marijanu Mlinariću (HDZ)** prestaje mirovanje zastupničkog mandata, a **Vladimiru Pleško (HDZ)** prestao mandat zamjenika zastupnika.

Zastupnici su većinom glasova donijeli predložene odluke.

I. Č.

Izbori - imenovanja - razrješenja

U ime Odbora za izbor, imenovanje i upravne poslove, govorila je **Nevenka Majdenić**. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove predlaže Hrvatskom saboru donošenje sljedećih odluka:

- **Emil Tomljanović** razrješuje se članstva u Odboru za pravosuđe Hrvatskog sabora, a **Rade Ivas** bira se za člana Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora.
- **Zlatko Tomčić** razrješuje se članstva u Nacionalnom odboru Hrvatskog sabora, a **Josip Friščić** imenuje se za člana Nacionalnog odbora Hrvatskog sabora.
- **Rade Ivas** bira se za člana Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora.
- **Rade Ivas** bira se za člana Odbora za turizam a **Milan Moguš**, razrješuje se dužnosti predsjednika Odbora "Nagrade Vladimir Nazor", a **Tonko Ninić**, **Tonko Maroević**, **Jagoda**

Majska Martinčević, **Goran Grgić**, **Feda Vukić**, **Krešimir Nemec**, **Ante Peterlić** i **Jerko Rošin**, razrješuju se dužnosti članova Odbora "Nagrade Vladimir Nazor"

- **Milan Moguš**, imenuje se za predsjednika Odbora "Nagrade Vladimir Nazor" a novi članovi Odbora "Nagrade Vladimir Nazor" su: **Goran Grgić**, **Krešimir Nemec**, **Jagoda Majska Martinčević**, **Tonko Maroević**, **Ante Peterlić**, **Jerko Rošin**, **Damir Mataušić** i **Tonko Ninić**.
- **Milanka Opačić** razrješuje se članstva u Mandatno-imunitetnom povjerenstvu Hrvatskog sabora, a **Ivana Posavec-Krivec** bira se za članicu Mandatno-imunitetnog povjerenstva Hrvatskog sabora.
- **Milanka Opačić** razrješuje se članstva u Odboru za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora, **Ivana Posavec-Krivec** bira se za članicu Odbora

za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora a **Milanka Opačić** bira se za potpredsjednicu Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo Hrvatskog sabora umjesto preminule zastupnice **Snježane Bige-Frganović**.

- **Marijan Milinarić** bira se za člana Odbora za turizam Hrvatskog sabora.
 - **Marijan Mlinarić** bira se za člana Odbora za predstavke i pritužbe Hrvatskog sabora.
 - **Marijan Mlinarić** bira se za člana Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora.
 - dr. sc. **Zvonimir Sabati**, izabran je za potpredsjednika Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove.
 - dr. sc. **Zvonimir Sabati** izabran je za člana Odbora za zakonodavstvo.
- Zastupnici su većinom glasova donijeli predložene odluke.**

A.F./I.Č.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

CESTE

Čeka se izvlaštenje u naselju Dinjiška

Na zastupničko pitanje **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** vezano uz nedovršenost rekonstrukcije državne ceste D106 u naselju Dinjiška na otoku Pagu Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka dalo je slijedeći odgovor:

"Dionica državne ceste D106 od grada Paga preko Dinjiške do mosta kopno-otok Pag te dalje do Ražanca rekonstruirane su u periodu od 1992. do 1996. godine, s tim da je poddionica Dinjiška-most Pag dužine 8,45 km rekonstruirana i kao prioritarna dionica tijekom 1992. i 1993. godine (izgradnja u ratnim uvjetima - članak 26. Zakona o izgradnji objekata).

Za ovu poddionicu su tijekom 1991. i 1992. godine izrađeni izvedbeni projekti kao i elaborat parcelacije.

Izvlaštenje zemljišta izvršeno je za najveći dio poddionice Dinjiška-most Pag osim prolaza kroz naselje Dinjiška u dužini od 520 m, gdje su se vlasnici nekretnina suprotstavili rekonstrukciji ceste po projektu i nisu pristali na sklanjanje nagodbi za otkup zemljišta.

Kako je na predmetnom potezu prolaza kroz naselje Dinjiška predviđena pješaka staza i jedan par BUS ugibaldišta u tijeku radova na rekonstrukciji poddionice Dinjiška - most Pag nisu izvođeni radovi u dužini 520,26 m kroz naselje

Dinjiška jer je izvođačima bilo onemogućeno uvođenje u posao.

U Programu građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine u Programu rekonstrukcija bila su predviđena sredstva i za dionicu prolaza kroz Dinjišku.

Za potrebe rekonstrukcije prolaza kroz naselje Dinjiška 2002. godine provedena je obnova iskolčenja osi ceste i parcelacijske linije te je u prosincu 2002. godine izraden elaborat iskolčenja osi ceste i elaborat iskolčenja lomnih točaka parcelacijske linije. Te godine izradena je tender dokumentacija za izvođenje radova za preostalih 520 m prolaza ceste kroz naselje Dinjiška. Mještani Dinjiške, vlasnici zemljišta protivili su se otkupu, pa se nije mogao provesti postupak izvlaštenja a time i radovi rekonstrukcije ceste.

Ukoliko se i ove godine onemogućiti postupak izvlaštenja zemljišta, Hrvatske ceste d.o.o. će u okviru radova održavanja obnoviti kolničku konstrukciju u širini postojećeg kolnika ceste kroz naselje Dinjiška.”

OBRAZOVANJE

Sredstva za kapitalnu izgradnju školskog prostora iz proračuna jedinice lokalne uprave i samouprave

Na zastupničko pitanje **Željka Pavlica (MDS) u svezi s početkom gradnje OŠ Orehovica** odgovorila je **Vlada RH**.

”Sukladno čl. 11., st. 3. alineji 5. Zakona o osnovnom školstvu (”Narodne novine”, brojevi 59/90, 26/93, 27/93, 29/94, 7/96, 59/01, 114/01. i 76/05.) utvrđeno je da se sredstva za kapitalnu izgradnju školskog prostora i opreme osiguravaju u proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) uprave i samouprave.

Kako se Osnovna škola Orehovica nalazi na području Međimurske županije, to je primarna obveza ove Županije osiguravati sredstva za izgradnju

Osnovne škole Orehovica, na način da sukladno utvrđenim iznosima sredstava iz godišnjih Odluka o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje bilančnih prava za financiranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba osnovnog školstva utvrdi plan kapitalnih ulaganja u osnovnom školstvu za svaku pojedinu godinu.

Napominjemo da je sukladno zakonskim obvezama Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa završilo sve preuzete kapitalne projekte na dan 1. srpnja 2001. godine.

Osim toga, i nakon navedenog roka u suradnji s lokalnom upravom i samoupravom sufinancira izgradnju i rekonstrukciju dviju osnovnih škola u kojima je prisutna značajna populacija učenika Roma i to:

Osnovna škola Mala Subotica i Osnovna škola Kotoriba.

To sve ukazuje da je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa senzibilizirano na potrebu osiguravanja kvalitetnih prostornih i materijalnih uvjeta osnovnih škola u kojima je prisutna značajna populacija djece Roma, a naročito na području Međimurske županije.

Kako predmetna škola trenutno nije utvrđena kao kapitalni projekt koji se financira sredstvima Državnog proračuna, a sukladno gore spomenutom, to Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ne može potvrditi uključivanje u realizaciju ovog kapitalnog projekta.

Budući da je lokalna uprava i samouprava aplicirala izgradnju Osnovne škole Orehovica kroz program EIB II koji se realizira putem Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, to će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji sa spomenutim Ministarstvom razmotriti mogućnost financiranja izgradnja Osnovne škole Orehovica iz ovog kredita.”

Zajednički studijski programi za učitelje

Zastupničko pitanje **Željka Pavlica (MDS)**, glasi:

”Što će Ministarstvo poduzeti da se studij za učitelje u Visokoj učiteljskoj

školi u Čakovcu, u što skorijem roku i u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju organizira u okviru Sveučilišta po jedinstvenim sveučilišnim studijskim programima izvedbenim planovima za cijelu Hrvatsku, uz specifičnosti sredine u kojoj djeluju?”

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odgovorilo je:

”Visoka učiteljska škola u Čakovcu kao javna ustanova osnovana je Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 10. travnja 1997. godine kao samostalna visoka škola.

Člankom 74. stavkom 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 123/03, 105/04, 174/04) propisano je da se stručni studiji provode na visokoj školi ili veleučilištu.

Na Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu kao samostalnoj ustanovi izvode se stručni studijski programi Učiteljskog studija i Predškolskog odgoja.

Ministar znanosti, obrazovanja i športa, temeljem članka 51. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, uputio je dana 1. travnja 2005. godine stručni studijski program Učiteljski studij u trajanju od četiri godine i studij Predškolski odgoj u trajanju od tri godine Visoke učiteljske škole u Čakovcu na mišljenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donijelo je mišljenje kojim je preporučilo ministru izdavanje Dopisnice Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu za izvođenje stručnog studija Učiteljski studij i Predškolski odgoj.

Na temelju članaka 18, 51. i 78. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a sukladno članku 74. istog zakona te mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, utvrđeno je da Visoka učiteljska škola u Čakovcu, udovoljava uvjetima i standardima za izvođenje Učiteljskog studija i Predškolskog odgoja.

S obzirom na to da je Visoka učiteljska škola u Čakovcu javno visoko učilište sukladno odredbi 49. stavku 2. istoga Zakona javna visoka učilišta osniva

Republika Hrvatska. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske ili Ministarstvo, sukladno aktu o osnivanju ili drugom odgovarajućem propisu.

Visoke škole mogu biti u sastavu sveučilišta samo ukoliko su zatečene stupanjem na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te mogu i dalje ostati u sastavu sveučilišta. U ovom slučaju samostalne visoke škole mogu se pripojiti i postati sastavnica sveučilišta npr. Učiteljske akademije Sveučilišta u Zagrebu koja je članica Sveučilišta u Zagrebu, te bi se u tom smislu osigurao sveučilišni studij u Čakovcu. Isto vrijedi i za Visoku učiteljsku školu u Petrinji.

Predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa obavili su razgovor s predstavnicima Učiteljske akademije Sveučilišta u Zagrebu i Visoke učiteljske škole u Čakovcu, na kojem je predloženo da započnu bilateralne i trilateralne razgovore i organiziraju zajedničke studijske programe sukladno odredbama Zakona. Kako bi mogli osigurati izvođenje sveučilišnih studijskih programa u Čakovcu i Petrinji potrebno je osigurati kadrovske uvjete, a to je moguće uz sadašnje kadrove Učiteljske akademije Sveučilišta u Zagrebu.”

OBNOVA

Otpis kredita samo za obnovu obiteljskih kuća i stanova

Zastupničko pitanje **Nikole Vuljanića (HNS)**, glasi: **”Kada će Ministarstvo otpisati kreditno zaduženje građanima iz područja državne skrbi kojima je u postupku obnove obećano da će im krediti podignuti za obnovu gospodarskih zgrada (a koji su dodijeljeni iz donacijskih sredstava) biti otpisani?”**

Na postavljena pitanja **Ministarstvo financija** dalo je slijedeći odgovor:

”Kreditiranje obnove uništenih i oštećenih stambenih i gospodarskih objekata financirano je iz sredstava HBOR-a - osnivački kapital.

Krediti za stanoobnovu otpisuju se temeljem odredaba članka 44. Zakona o obnovi (Narodne novine, broj 24/96) i Naputka o načinu i postupku otpisa kredita za obnovu stambenih zgrada i stanova (Narodne novine, broj 88/96).

Navedenim Naputkom propisano je mogućnost otpisa kredita za obnovu obiteljskih kuća i stanova, a ne i gospodarskih objekata i to na teret sredstava proračuna RH pod određenim uvjetima iz Naputka.

Ministarstvo financija RH i HBOR zaključili su 26. rujna 1997. godine Ugovor o otplati kredita za stanoobnovu kojim je Ministarstvo financija RH preuzelo obvezu otplate dijela kredita odobrenih poslovnim bankama temeljem propisa za kreditiranje obnove ratom uništenih i oštećenih obiteljskih kuća i stanova, kao i za obnovu zajedničkih dijelova stambenih zgrada, a koji iznos je utrošen sukladno odredbama članka 44. Zakona o obnovi (Narodne novine, broj 24/96).

Poslovna banka sukladno točki 4. Naputka o načinu i postupku otpisa kredita za obnovu stambenih zgrada i stanova dostavlja HBOR-u Specifikaciju o namjenski iskorištenim kreditima.

HBOR ovjerava primljene Specifikacije, otpisuje kredit poslovnoj banci i dalje tereti Ministarstvo financija RH za otpisani iznos.”

PROSTORNO UREĐENJE

Prisilna naplata troškova ovršnog postupka

”Hoće li Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva provesti zaključak građevnog inspektora te kada će i na koji način naplatiti troškove uspostave prijašnjeg stanja terena i izgrađenosti ulice, koje je bespravnim zahvatom narušio **Franko Fonović iz Rijeke?**” (priložena dokumentacija) - **pita zastupnica Biserka Perman (SDP).**

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva daje sljedeći odgovor:

”Neprijeporno je da je ovo Ministarstvo, Uprava za inspekcijske poslove, Odjel inspekcijskog nadzora - Područna jedinica u Rijeci, donijelo gore citirani zaključak u kojem su određeni troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja u iznosu od 129.480,18 kuna, koji iznos je izvršenik **Franko Fonović** iz Rijeke, dužan uplatiti na žiro-račun ovog Ministarstva. Izvršenik je na spomenuti zaključak uložio žalbu koja je odbijena 5. travnja 2005. godine. Nakon po posebnom propisu propisane neuspješne dostave izvršeniku drugostupanjskog rješenja, isto je rješenje po članku 169. Zakona o gradnji (”Narodne novine”, br. 175/03 i 100/04), dana 19. srpnja 2005. godine stavljeno na oglasnu ploču ovog Ministarstva. Izvršenik nije dobrovoljno postupio po zaključku, odnosno nije uplatio određeni trošak izvršenja naznačen u izreci citiranog zaključka u roku koji mu je određen tim zaključkom, pa niti nakon zaprimanja drugostupanjskog rješenja. Zbog toga se je pristupilo putem Općinskog državnog odvjetništva prisilnoj naplati navedenog troška u ovršnom postupku pred nadležnim sudom, tako da je zaključak o troškovima s klauzulom ovršnosti dostavljen dana 21. prosinca 2005. godine nadležnom Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci, koje zastupa ovo Ministarstvo. Sukladno tome naplata će se provesti nakon što nadležni sud uspije naplatiti dužan trošak od gosp. **Franka Fonovića.**

Ujedno napominje se da se je na isti način počev od 2004. godine postupilo u svim slučajevima do tada prisilnog izvršenja inspekcijskih rješenja i nastavilo s podnošenjem ovršnih prijedloga protiv svih izvršenika iz 2004. i 2005. godine. Zbog toga nije utemeljeno shvaćanje da bespravni zahvati prolaze bez posljedica za počinitelje, jer se osim uklanjanja takvih zahvata, obvezno provode na zakonu utemeljeni postupci i prisilne naplate tako utrošenih sredstava iz Državnog proračuna. Takvi ovršni postupci najčešće traju duže vrijeme zbog korištenja prava dužnika na ulaganje redovnih i izvanrednih pravnih lijekova.” - stoji na kraju odgovora.

ZDRAVSTVO**Odabrani dobavljači s najpovoljnijim cijenama**

Na zastupničko pitanje **Jagode Martić (SDP)**, u vezi s **obvezom kupnje medicinskih aparata i trakica za mjerjenje šećera u krvi od određene tvrtke** - odgovorila je **Vlada RH**:

”Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod), na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda, 27. listopada 2005. godine, donijelo je Odluku o izboru najpovoljnije cijene pomagala za šećernu bolest.

Odlukom su utvrđene najpovoljnije cijene za pomagala za šećernu bolest i utvrđeno je da će Zavod, na osnovi utvrđenih najpovoljnijih cijena za svako pojedino pomagalo za šećernu bolest, sklopiti ugovore za isporuku pomagala s ponuditeljima koji su ponudili naj-

povoljnije cijene za pomagala i ispunili uvjete glede mogućnosti opskrbe pomagala pod jednakim uvjetima svim osiguranim osobama na području Republike Hrvatske, te posebne uvjete zadane u postupku javnog prikupljanja ponuda.

Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o izboru najpovoljnije cijene pomagala za šećernu bolest koju je Upravno vijeće Zavoda donijelo 14. studenoga 2005. godine (nastavno: Odluka o izmjeni i dopuni Odluke), utvrđeno je da će, na osnovi utvrđenih najpovoljnijih cijena za svako pojedino pomagalo iz Odluke, Zavod sklopiti ugovore i s ostalim ponuditeljima koji su u postupku javnog prikupljanja ponuda dokazali svoju sposobnost, prihvatljivost i ispunili ostale posebne uvjete zadane u postupku javnog prikupljanja ponuda te koji su ispunili uvjete glede mogućnosti opskrbe pomagala pod jednakim uvjetima svim osiguranim osobama na području Republike

Hrvatske, a koji potpisom na posebnoj izvaji potvrde svoj pristanak o prihvaćanju cijena iz Odluke.

Dakle, nije točan navod da je Zavod, 27. listopada 2005. godine, sklopio ugovor s tvrtkom ”Golia” d.o.o., budući da od navedenog datuma datira Odluka Upravnog vijeća Zavoda, a ugovori još nisu sklopljeni.

Također, Vlada Republike Hrvatske napominje da Zavod neće sklopiti ugovor samo s tvrtkom ”Golia” d.o.o., budući da je u Odluci o izmjeni i dopuni Odluke navedeno da će se sklopiti ugovori sa svim ponuditeljima koji su zadovoljili sve uvjete javnog prikupljanja ponuda, a koji pristanu na utvrđenu najpovoljniju cijenu pomagala.

Ujedno Vlada Republike Hrvatske napominje da je ukupno 12 ponuditelja, dakle ne samo tvrtka ”Golia” d.o.o., zadovoljilo sve zadane uvjete javnog prikupljanja ponuda.”

M. M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora